

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeentefonds

Meircirculaire 2016

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

de gemeentebesturen, ter attentie van de raden en de
colleges van B&W

DGBW/ Bestuur en Financiën

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

eventuele vragen per e-mail
postbus.gf@minbzk.nl

circulaire

Datum

31 mei 2016

Kenmerk

2016-0000307164

Onderwerp	meicirculaire gemeentefonds 2016
Doelstelling	bekendmaking van beleid en het geven van informatie
Juridische grondslag	
Relaties met andere circulaire's	decembercirculaire 2015 (2015-0000737417); septembercirculaire 2015 (2015-0000532756); meicirculaire 2015 (2015-0000299186)
Ingangsdatum	31 mei 2016
Geldig tot	1 juli 2017

Voorwoord

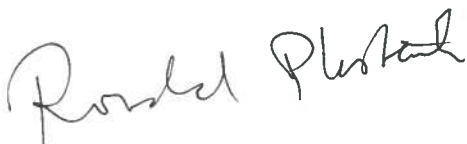
Voor u ligt de meicirculaire gemeentefonds 2016. Deze circulaire informeert u in hoofdzaak over de gemeentefondsuitkeringen voor 2016 en verder, gebaseerd op de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk.

De politiek-bestuurlijke zaken zijn in hoofdstuk 1 uitgelicht. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document. De latere hoofdstukken richten zich op de doelgroep van financieel specialisten.

Het gemeentelijk takenpakket kenmerkt zich onverminderd door grote uitdagingen. Naast de decentralisaties in het sociaal domein noem ik in dat verband de gevolgen van de hoge asielstroom. De afgelopen periode hebben Rijk en gemeenten belangrijke afspraken gemaakt om deze gevolgen het hoofd te bieden.

Ik wens u bij al uw taken en verantwoordelijkheden veel succes.

Mede namens de staatssecretaris van Financiën,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Inhoudsopgave

1	Hoofdpunten	1
2	Algemene uitkering	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering	5
1.	<i>Accres</i>	6
2.	<i>Plafond BTW-compensatiefonds</i>	8
3.	<i>Lagere apparaatskosten</i>	9
4.	<i>Knelpunten verdeelproblematiek</i>	9
5.	<i>A+O fonds</i>	9
6.	<i>Groeiopgave Almere</i>	9
7.	<i>VNG-betalingen</i>	10
8.	<i>Verhoogde asielinstroom</i>	10
9.	<i>Referendum</i>	10
10.	<i>Basisregistratie Personen: centralisering inschrijving vergunninghouders</i>	10
11.	<i>Basisregistratie Grootchalige Topografie</i>	11
12.	<i>Bevolkingsdaling</i>	11
2.3	Verdeling mutaties algemene uitkering	11
2.4	Veranderingen in het verdeelstelsel	12
2.4.1	Inleiding	12
2.4.2	Verdiepend onderzoek subcluster VHROSV	12
2.4.3	Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven	13
2.5	Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen	14
3	Integratie-uitkering Sociaal domein	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Omvang	19
3.3	Verdeling	25
3.4	Overige mededelingen	26
4	Decentralisatie- en integratie-uitkeringen	27
4.1	Inleiding	27
4.2	Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen	27
1.	<i>Verhoogde asielinstroom</i>	29
2.	<i>Wmo</i>	30
3.	<i>Voorschoolse voorziening peuters</i>	31
4.	<i>Actieplan Luchtkwaliteit</i>	31
5.	<i>RegioSpecifiek Pakket Zuiderzeelijn</i>	32
6.	<i>Bodemsanering</i>	32
7.	<i>Faciliteitenbesluit opvangcentra</i>	32
8.	<i>Basisregistratie Personen: centralisering inschrijving vergunninghouders</i>	32

9.	<i>Beter Benutten</i>	33
10.	<i>Vrouwenopvang</i>	33
11.	<i>Basisregistratie Grootchalige Topografie</i>	34
12.	<i>Erfgoed en ruimte</i>	34
13.	<i>Projectstimuleringsregeling Interreg V</i>	35
14.	<i>Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing</i>	35
15.	<i>Kracht on Tour</i>	35
16.	<i>Knelpunten verdeelproblematiek</i>	35
17.	<i>Vsv-programmagelden RMC-regio's G4</i>	35
18.	<i>Green Deal</i>	36
19.	<i>Pilot weerbaar opvoeden</i>	36
20.	<i>Gegevensuitwisseling nazorg (ex) gedetineerden</i>	36
21.	<i>Jaarconferentie Techniekpact</i>	36
22.	<i>Vierkant voor Werk</i>	36
23.	<i>Groeiopgave Almere</i>	36
24.	<i>Bevolkingsdaling</i>	36
5	Overige mededelingen	39
5.1	Inleiding	39
5.2	Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen	39
5.3	Macronorm OZB	40
5.4	Landelijke voorziening WOZ	40
5.5	Analyse gemeentebegrotingen	41
5.6	Redelijk peil 2017	41
5.7	Vernieuwing Informatie voor derden	41
5.8	Wijzigingsbesluit BBV	42
	Bijlagen	45
	Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2016 en 2017	46
	Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2017, gegroepeerd naar cluster	51
	Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2016-2021	56
	Bijlage 2.5.1 Aanvullende informatie uitkeringsfactor	58
	Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2016-2021	60
	Bijlage 2.5.3 Suppletie-uitkering Bommenregeling	61
	Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein	63
	Bijlage 4.2-2 Integratie-uitkering Wmo	73
	Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters	83
	Bijlage 4.2-6 Decentralisatie-uitkering Bodemsanering	93
	Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra	95
	Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	97
	Bijlage 4.2-10 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang	99
	Bijlage 4.2-11 Decentralisatie-uitkering Basisregistratie Grootchalige Topografie	101

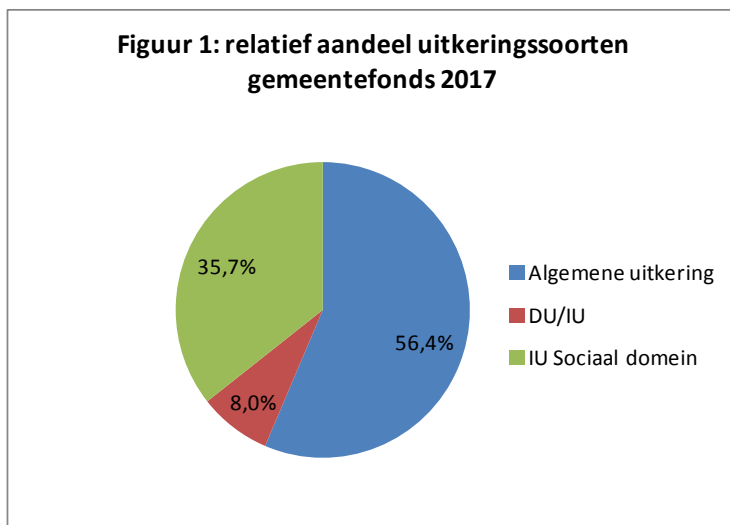
Bijlage 4.2-12 Decentralisatie-uitkering Erfgoed en ruimte.....	103
Bijlage 4.2-13 Decentralisatie-uitkering Projectstimuleringsregeling Interreg V.....	105
Bijlage 4.2-15 Decentralisatie-uitkering Kracht on Tour.....	107
Bijlage 4.2-19 Decentralisatie-uitkering Pilot weerbaar opvoeden.....	109
Bijlage 4.2.1 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang	111
Bijlage 5.6.1 Redelijk peil 2017	113

1 Hoofdpunten

Deze circulaire informeert gemeenten over de gemeentefondsuitkeringen. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. Factoren als gemeentelijke rentelasten, dividendopbrengsten, belastingopbrengsten en grondexploitatie bepalen mede die financiële ruimte. Zij vallen echter buiten het bestek van deze circulaire.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. De circulaire bevat ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

De indeling van de circulaire is afgestemd op de soorten uitkeringen die het gemeentefonds kent: de algemene uitkering, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en (overige) integratie-uitkeringen. Figuur 1 laat voor het jaar 2017 het procentuele aandeel van de uitkeringen zien.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven; NGRU). Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. De Voorjaarsnota van het Rijk resulteert voor 2017 in een hoger accres dan in september 2015 werd voorzien. Voor 2016 is sprake van een neerwaartse bijstelling maar blijft het accres positief. Daarnaast vindt in 2016 afrekening plaats van het definitief vastgestelde accres 2015. Het accres 2015 komt hoger uit dan in de septembercirculaire 2015 werd geraamd. Voor alle jaren van de meerjarenraming is op dit

moment sprake van een positief accres.

Onlangs is het rapport 'Evaluatie normeringssystematiek gemeentefonds en provinciefonds 2010-2015' aan de Tweede Kamer aangeboden

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/04/05/rapport-evaluatie-normeringssystematiek-gemeentefonds-en-provinciefonds-2010-2015>). Het evaluatierapport is opgesteld door een ambtelijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de VNG, het IPO, het ministerie van BZK en het ministerie van Financiën.

De werkgroep concludeert dat de normeringssystematiek in grote lijnen voldoet aan de gestelde criteria. Belangrijk aandachtspunt is de stabiliteit van de uitkomst van de normeringssystematiek. Er zijn drie beleidsvarianten uitgewerkt, vooral gericht op een verbetering van de stabiliteit. Er is een duidelijke afruil tussen de verschillende criteria. Vergaande verbeteringen van de stabiliteit kunnen bijvoorbeeld ten koste gaan van de actualiteit of de evenredigheid. Uiteindelijk zal een nieuw kabinet in overleg met de decentrale overheden een oordeel geven over de in een volgende kabinetsperiode te hanteren normeringssystematiek. Hierbij zal ook de (potentiële) budgettaire impact van de geschetste beleidsvarianten van belang zijn.

Ten aanzien van het gemeentefonds spelen daarnaast de onderstaande onderwerpen.

De circulaire bevat informatie over wijzigingen in de budgetten voor de decentralisaties. Het ministerie van VWS en VNG hebben op 25 april 2016 over diverse onderwerpen bestuurlijk overleg gevoerd. De gevolgen voor de macrobedragen zijn opgenomen in hoofdstuk 3. Voor 2016 is alleen sprake van wijzigingen in de gemeentelijke budgetten door macro-ontwikkelingen. Vanaf 2017 is ook sprake van wijzigingen in de bedragen per gemeente door het gebruik van actuelere basisgegevens. Daarbij wordt de lijn voortgezet zoals die vorig jaar met betrekking tot de verdeling is ingezet: de verdeling voor 2017 is in deze circulaire definitief. Deze aanpak is nu ook toegepast op het verdeelmodel participatie (met uitzondering van het Wsw-deel). Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de behoefte van gemeenten aan meer stabiliteit in het gemeentefonds.

Op 28 april 2016 hebben Rijk en gemeenten het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom gesloten (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/04/28/rapport-uitwerkingsakkoord-verhoogde-asielinstroom>). Het akkoord bevat nadere afspraken op de thema's werk en integratie, onderwijs en zorg, opdat zo een sluitende aanpak wordt gecreëerd van noodopvang tot participatie in de samenleving. De afspraken volgen op het akkoord van 27 november 2015 dat zich met name richtte op de acute vraagstukken rond opvang van asielzoekers en huisvesting van vergunninghouders, evenals op maatregelen rond participatie en maatschappelijke begeleiding. Beide akkoorden bevatten een aantal financiële afspraken. De afspraken die gevolgen hebben voor de omvang of verdeling van het gemeentefonds zijn in deze circulaire verwerkt. Daarbij geldt het voorbehoud van instemming door de VNG, die het akkoord met een positief advies heeft voorgelegd aan haar leden.

De circulaire bevat niet de gevolgen voor de verdeling van het gemeentefonds van het verdiepend

onderzoek naar het subcluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. Het streven is hierover voor de zomer een besluit te nemen. Dat biedt de ruimte om de adviezen van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) en de VNG zorgvuldig te wegen en tegemoet te komen aan het verzoek van de VNG tot overleg over compensatie van de grootste nadeelgemeenten.

Tot slot vragen zowel de VNG, Rfv als de Tweede Kamer om een fundamentele herziening van de financiële verhoudingen. Ook de studiegroep openbaar bestuur doet in het rapport 'Maak verschil!' de aanbeveling de financiële verhoudingen te moderniseren. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 28 april 2016 is daarom besloten een stuurgroep en expertgroep in te stellen, waarin het ministerie van BZK, ministerie van Financiën, de VNG en Rfv vertegenwoordigd zijn. Opdracht is om komend jaar een probleemanalyse van de toekomstbestendigheid te maken van het stelsel van financiële verhoudingen en mogelijke oplossingsrichtingen te verkennen in verschillende varianten van verdeelsystematieken.

2 Algemene uitkering

2.1 Inleiding

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. Die drie zijn aan wijzigingen onderhevig. Dit hoofdstuk geeft de informatie over de aanleiding voor die wijzigingen en over de uitwerking ervan. In paragraaf 2.2 worden de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering behandeld en in paragraaf 2.3 worden de consequenties daarvan voor de verdeling aangegeven. In paragraaf 2.4 volgen mededelingen over de wijzigingen in het verdeelstelsel.

Het totaal van alle wijzigingen vindt zijn neerslag in de bijlagen 2.1.1 en 2.1.2, die overzichten bevatten van maatstaven, bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren. Paragraaf 2.5 gaat in op de berekening van de algemene uitkering met die gegevens en licht de gehanteerde termen toe.

2.2 Wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering

Tabel 2.2.1 bevat de wijzigingen in de omvang van de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2015. Het betreft achtereenvolgens:

1. De mutaties uit de decembercirculaire 2015
Deze mutaties zijn voor de volledigheid nogmaals zichtbaar gemaakt.
2. Algemene mutaties
Deze mutaties hebben betekenis voor de financiële ruimte van de gemeenten.
3. Mutaties met corresponderende gevolgen voor inkomsten of uitgaven (de zogenaamde taakmutaties)
Deze mutaties zijn geordend volgens de clusterindeling van het gemeentefonds om gemeenten een overzicht te bieden per beleidsterrein. De clusterindeling, naar homogene gemeentelijke beleidsvelden, is een hulpmiddel bij het onderhoud van de verdeling. Het staat gemeenten vrij de indeling al dan niet voor eigen doeleinden te hanteren en de clusterindeling heeft geen gevolgen voor de bestedingsvrijheid van de algemene uitkering.

De tabel wordt gevolgd door een toelichting op de mutaties. De mutaties hebben allen betrekking op 2016 en verder; voor het uitkeringsjaar 2015 is ten opzichte van de decembercirculaire 2015 geen sprake van wijzigingen.

Tabel 2.2.1 Ontwikkeling algemene uitkering, mutaties ten opzichte van de septembercirculaire 2015 (in miljoenen euro's)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
stand septembercirculaire 2015	15.656,338	15.560,612	15.786,986	16.066,535	16.378,222	
<i>mutaties december 2015</i>						
VNG-betalingen*	-0,830					
referendum	20,000					
stand decembercirculaire 2015	15.675,508	15.560,612	15.786,986	16.066,535	16.378,222	16.378,222
algemene mutaties						
1) accres	-18,116	35,958	11,425	-21,041	17,131	198,620
2) plafond BTW-compensatiefonds	1,758					
3) lagere apparaatskosten						-90,000
4) knelpunten verdeelproblematiek						-0,085
5) A+O fonds		-0,030	-0,030	-0,030	-0,030	-0,030
6) groeiopgave Almere	0,076	0,038	0,038	0,038	0,038	0,038
7) VNG-betalingen	-2,760	-24,603				
8) verhoogde asielinstroom	-54,500	-190,500				
cluster Bestuur en algemene ondersteuning						
9) referendum	10,000					
10) BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders		-4,731	-4,731	-4,731	-4,731	-4,731
cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling						
11) Basisregistratie Grootchalige Topografie		7,039	7,250	7,461	7,672	7,672
cluster Overig						
12) bevolkingsdaling						11,245
stand deze circulaire	15.611,966	15.383,783	15.800,938	16.048,232	16.398,302	16.500,951

* zie paragraaf 2.2 van de decembercirculaire 2015 voor het bedrag dat betrekking heeft op uitkeringsjaar 2015

De tabel is opgezet volgens de gangbare begrotingsopzet van Rijk en gemeenten. Dat betekent dat een structurele verhoging of verlaging van de algemene uitkering zichtbaar is als een reeks bedragen. Een incidentele verhoging of verlaging daarentegen leidt alleen in het jaar van de mutatie tot de vermelding van een bedrag.

De mutaties in tabel 2.2.1 zijn in bijlage 2.2.1 samengenomen met de mutaties uit voorgaande circulaire. Deze bijlage geeft een totaalbeeld van de mutaties van jaar op jaar, ongeacht het moment van publicatie, in tegenstelling tot tabel 2.2.1, die een totaalbeeld geeft van circulaire op circulaire.

Toelichting

1. Accres

Tabel 2.2.2 toont het definitieve accres 2015.

Raming accres 2015 septembercirculaire 2015	-140,418 mln.
Raming accres 2015 septembercirculaire 2015	-0,83%
Mutatie	49,555 mln.
Vastgesteld accres 2015	-90,863 mln.
Vastgesteld accres 2015	-0,54%

Het accres 2015 is definitief vastgesteld op € -90,9 miljoen oftewel -0,54%. Dit op basis van de realisatie van de rijksbegroting die is vastgesteld bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk over 2015. De afrekening van het accres over 2015 vindt plaats in 2016. De afrekening betekent een positieve bijstelling van € 49,6 miljoen ten opzichte van de septembercirculaire 2015. Deze bijstelling is met name het gevolg van de extra uitgaven aan asiel op de rijksbegroting. De

uitgaven aan eerstejaarsopvang van asielzoekers zijn uitgaven die worden gecategoriseerd als ontwikkelingssamenwerking. Uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking zijn geen onderdeel van de accresberekening. Echter de uitgaven aan de eerstejaarsopvang van asielzoekers lopen wel mee in de accresberekening. Dit betekent dat sprake is van een ruimhartige toepassing van de normeringssystematiek. Deze werkwijze en toepassing van de normeringssystematiek is in het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom geëxpliciteerd en is ook van toepassing op 2016 en verder.

Tabel 2.2.3 laat de actuele raming van de accessen zien voor de jaren 2016-2021.

Tabel 2.2.3: Accessen gemeentefonds 2016-2021 (jaartranches, x € 1 miljoen)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand septembercirculaire 2015	647,430	-33,239	230,078	282,141	324,457	
Gewijzigde tranches	-117,226	103,629	-24,533	-32,466	38,172	181,489
Stand meicirculaire 2016	530,204	70,390	205,545	249,675	362,629	181,489
Accres in %	3,40%	0,43%	1,28%	1,54%	2,21%	1,09%

Het accres 2016 wordt, ten opzichte van de raming in de septembercirculaire 2015, neerwaarts bijgesteld. Het accres 2016 komt daarmee uit op € 530 miljoen oftewel 3,4%. Dit is het resultaat van een veelheid aan mutaties op de rijksbegroting. Hieronder volgt een toelichting op de meest relevante mutaties die van invloed zijn op de ontwikkeling van het accres 2016 en 2017.

Het Nederlandse begrotingsbeleid kent het uitgavenkader als belangrijke sturingsvariabele. Het kader is een maximum: de overheid mag niet meer uitgeven dan het kader. Bij het Regeerakkoord wordt het uitgavenkader voor elk jaar vastgesteld voor de gehele kabinetsperiode. Jaarlijks wordt het uitgavenplafond aangepast voor de (geraamde) inflatie. Hierdoor blijven de collectieve uitgaven – gecorrigeerd voor de inflatie - gelijk.

De uitgaven van de overheid zoals die op de begrotingen van de departementen staan, worden ook elk jaar aangepast voor de prijsontwikkeling. Dat gebeurt echter niet met de algemene prijsontwikkeling maar met de loon- en prijsontwikkeling die het CPB raamt voor dat departement. Omdat het kader anders wordt geïndexeerd dan de begrotingen, kunnen er gedurende de kabinetsperiode verschillen ontstaan. Dat kan positief of negatief uitpakken. Er kan een tegenvaller ontstaan als de indexatie van het kader lager uitvalt dan verwacht tijdens het Regeerakkoord. Er kan ook een tegenvaller ontstaan als de indexatie van de begrotingen hoger uitvalt dan verwacht.

Beide effecten doen zich dit jaar voor. In de laatste raming van het CPB is de inflatie lager dan eerder verwacht. Hierdoor wordt het uitgavenkader verlaagd en mag de overheid minder uitgeven. Tegelijkertijd stijgen de lonen in de marksector, en daardoor ook bij de overheid, in 2017 juist meer dan verwacht bij het Regeerakkoord, waardoor de uitgaven van de overheid stijgen. De daling van het accres in 2016 hangt samen met het terugdringen van de overschrijding van het uitgavenkader in 2016.

Aan de andere kant hebben de hogere uitgaven aan migratie een positief effect op het accres. Ook hogere studieleningen dan verwacht dragen in positieve zin bij aan het accres. Ondanks de per

saldo neerwaartse bijstelling blijft het accres 2016 positief.

Het accres 2017 kent een positieve bijstelling ten opzichte van de septembercirculaire 2015. Deze wordt veroorzaakt doordat de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU) 2016 ten opzichte van de NGRU 2017 zijn gedaald. Hierdoor is nu ten opzichte van de eerdere raming van 2016 op 2017 sprake van een stijging van de NGRU, met als gevolg een opwaartse bijstelling van het accres.

Tabel 2.2.4 geeft inzicht in de mutatie in de accessen 2016-2021 na de septembercirculaire 2015. Qua presentatie is gekozen voor een gedetailleerde opbouw. Zo ontstaat duidelijkheid over het incidentele of structurele karakter van de bedragen.

Tabel 2.2.4: Mutaties accessen gemeentefonds 2016-2021 ten opzichte van de septembercirculaire 2015 (jaartranches, x € 1 miljoen)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tranche 2015	49,555	49,555	49,555	49,555	49,555	49,555
Afrekening 2015	49,555					
Tranche 2016	-117,226	-117,226	-117,226	-117,226	-117,226	-117,226
Tranche 2017		103,629	103,629	103,629	103,629	103,629
Tranche 2018			-24,533	-24,533	-24,533	-24,533
Tranche 2019				-32,466	-32,466	-32,466
Tranche 2020					38,172	38,172
Tranche 2021						181,489
Totaal gewijzigde tranches	-18,116	35,958	11,425	-21,041	17,131	198,620

De totaalregel in de tabel correspondeert met de accresregel in tabel 2.2.1.

Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is in tabel 2.2.5 informatie opgenomen over de prijsontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp).

Tabel 2.2.5 Prijsontwikkeling bruto binnenlands product 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prijsontwikkeling bbp	1,1%	0,9%	1,4%	1,5%	1,5%	1,7%

Voor de raming van de prijsontwikkeling van het bbp geldt dat voor de jaren 2016 en 2017 gewijzigde ramingsgegevens beschikbaar zijn van het CPB (zie ook het Centraal Economisch Plan 2016). Voor 2018 en verder zijn conform de gebruikelijke werkwijze de cijfers opgenomen uit de meest recente middellange termijn raming van het CPB. In dit geval gaat het om de middellange termijn raming voor de periode 2018-2021.

2. Plafond BTW-compensatiefonds

In 2015 heeft het BTW-compensatiefonds (BCF) € 157 miljoen minder uitgekeerd dan mogelijk was onder het plafond. Het aandeel van gemeenten in de ruimte onder het plafond is voor dat jaar uitgekomen op € 139,3 miljoen. Dit is € 1,8 miljoen meer dan de eerder geraamde en uitgekeerde ruimte bij Miljoenennota 2016 (zie ook paragraaf 2.2 van de septembercirculaire 2015). Identiek aan de werkwijze bij het accres vindt de definitieve afrekening over 2015 plaats in 2016. Het

aandeel van gemeenten in de ruimte onder het plafond is groter geworden doordat gemeenten ten opzichte van provincies relatief meer BCF-declaraties hebben ingediend dan geraamd. Verder valt het accres, en dus ook het plafond, hoger uit dan geraamd en zijn er enkele taakmutaties die het plafond verhogen. De ramingen voor 2016 en verder worden conform de gebruikelijke werkwijze bijgesteld in de septembercirculaire 2016.

Het plafond van het BCF is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en het provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het gemeentefonds en provinciefonds verdeeld conform de gerealiseerde aandelen van de gezamenlijke gemeenten en provincies in het BCF.

3. Lagere apparaatskosten

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2021. Daardoor wordt in de tabel de oploop van de in het Regeerakkoord opgenomen maatregel met betrekking tot lagere apparaatskosten gemeenten voor dat jaar zichtbaar. De uitnames 2016 tot en met 2020 zijn al opgenomen in de eerste regel van de tabel, de stand septembercirculaire 2015. In paragraaf 2.2 van de decembercirculaire 2015 is ter informatie de oploop van de korting opgenomen in de periode die buiten de reikwijdte van de circulaire ligt.

4. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2021. Daardoor wordt in de tabel het onderwerp "knelpunten verdeelproblematiek" voor dat jaar zichtbaar. De middelen gaan over naar de integratie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek. De integratie-uitkering houdt verband met btw-aspecten ten aanzien van wegen die in beheer zijn van waterschappen.

5. A+O fonds

Naar vast gebruik wordt de algemene uitkering jaarlijks gekort ten behoeve van de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling van het A+O fonds.

6. Groeiopgave Almere

De aanpassing van de omvang van de decentralisatie-uitkering Groeiopgave Almere aan het definitieve accres 2015 komt ten gunste van de algemene uitkering. De afrekening van het accres over 2015 vindt plaats in 2016 (zie ook paragraaf 4.2-23 van deze circulaire).

7. VNG-betalingen

In de algemene ledenvergadering van de VNG op 8 juni 2016 vindt besluitvorming plaats over betalingen vanuit het gemeentefonds aan de VNG. Deze mutatie betreft – onder voorbehoud van instemming door de VNG - de bedragen die in mindering komen op de algemene uitkering. Voor de bedragen die in mindering komen op andere uitkeringen uit het gemeentefonds zie paragraaf 3.2 en paragraaf 4.2-10 van deze circulaire. Verdere informatie is te vinden in de vergaderstukken op de website van de VNG: <https://vng.nl/algemene-ledenvergadering-agenda-en-stukken-2016>.

De afspraak met de VNG is dat vanaf 1 januari 2018 uit het gemeentefonds alleen nog maar uitkeringen worden gedaan aan individuele gemeenten en niet meer aan derden, waaronder de VNG. De reden hiervoor is dat een rechtstreekse betaling uit het gemeentefonds aan derden niet in overeenstemming is met de Financiële-verhoudingswet (Fvw).

8. Verhoogde asielinstroom

In het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom is overeengekomen dat gemeenten middelen ontvangen vanwege de extra kosten voor vergunninghouders op de gebieden werk en integratie, onderwijs en zorg. Een deel van de middelen betreft het partieel effect op het gemeentefonds van de extra rijksuitgaven aan eerstejaarsopvang. In de uitwerking tussen Rijk en VNG is besloten het partieel effect toe te voegen aan een decentralisatie-uitkering, waarna gemeenten een bedrag per een in die gemeente geplaatste vergunninghouder ontvangen. Voor verdere informatie, ook over de opbouw van het totaalbedrag, zie paragraaf 4.2-1 van deze circulaire.

9. Referendum

De algemene uitkering wordt ten opzichte van de decembercirculaire 2015 verder verhoogd vanwege de kosten van gemeenten voor het organiseren en uitvoeren van het referendum over de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne op 6 april 2016. Het totaal door het kabinet voor dit referendum beschikbaar gestelde budget bedraagt € 30 miljoen. Daarvan is € 0,8 miljoen bestemd voor Den Haag vanwege de taak die deze gemeente vervult voor kiezers in het buitenland. Het overige deel wordt verdeeld over alle gemeenten.

10. Basisregistratie Personen: centralisering inschrijving vergunninghouders

In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/27/bestuursakkoord-verhoogde-asielinstroom>) is afgesproken dat wordt toegewerkt naar zogeheten BRP-straten in enkele gemeenten en dat deze vanaf 1 januari 2017 worden bekostigd via het gemeentefonds. Deze afspraak leidt tot een verschuiving van middelen van de algemene uitkering naar de decentralisatie-uitkering (zie verder paragraaf 4.2-8 van deze circulaire).

Een inschrijving in de BRP is een voorwaarde voor snelle doorstroom naar ofwel reguliere ofwel tijdelijke huisvesting. In de BRP-straten vindt na het verkrijgen van een verblijfsvergunning direct

inschrijving in de BRP plaats. Er wordt tevens gewerkt aan aanpassing van het Besluit BRP waardoor alle asielzoekers (al voor vergunningverlening) in deze BRP-straten kunnen worden ingeschreven. Dat betekent dat gemeenten AZC-bewoners met een vergunning niet meer hoeven in te schrijven.

11. Basisregistratie Grootschalige Topografie

De algemene uitkering wordt vanaf 2017 verhoogd in verband met een bijdrage in de beheerkosten van de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). De wet BGT is op 1 januari 2016 in werking getreden en op 1 januari 2017 zijn naar verwachting alle gemeenten aangesloten. In de wet BGT wordt aan gemeenten een belangrijk deel van de bijhouding van de grootschalige topografie opgedragen. De BGT is voor gemeenten de opvolger van de GBKN (Grootschalige Basiskaart Nederland) of een eigen GBK. De bijhouding van de GBKN door gemeenten werd, naast een eigen bijdrage, gefinancierd uit bijdragen van het Kadaster, netbeheerders en verkopen aan derden. De toevoeging aan het gemeentefonds strekt ter vervanging van deze vroegere bijdragen van derden. Naast de toevoeging aan de algemene uitkering ontvangen 15 gemeenten voor de jaren 2017 tot en met 2019 als overgangsmaatregel een bijdrage via een decentralisatie-uitkering (zie paragraaf 4.2-11 van deze circulaire).

De corresponderende btw is toegevoegd aan het BTW-compensatiefonds. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat een deel van de kosten eigen apparaatskosten betreft. In totaal is vanaf 2017 een bedrag van € 8,8 miljoen structureel beschikbaar gesteld (algemene uitkering, decentralisatie-uitkering en BTW-compensatiefonds gezamenlijk).

12. Bevolkingsdaling

De decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling is toegekend voor de periode 2016 tot en met 2020 (zie paragrafen 2.2-6 en 4.2-2 van de septembercirculaire 2015). Vanaf 2021 valt het bedrag van € 11,245 miljoen vrij ten gunste van de algemene uitkering.

2.3 Verdeling mutaties algemene uitkering

De verdeelwijze van de mutaties uit paragraaf 2.2 is in tabel 2.3.1 weergegeven. De verdeelwijze bestaat uit een wijziging in hetzij de uitkeringsfactor hetzij het bedrag per eenheid van één of meer maatstaven van het cluster waaronder de mutatie valt. Tabel 2.3.1 bevat het overzicht. De cijfermatige uitwerking is opgenomen in paragraaf 2.5.

Tabel 2.3.1 Verdeelwijze mutaties algemene uitkering

Nummer	Mutatie	Verdeelwijze
algemene mutaties		
1)	accres	uitkeringsfactor
2)	plafond BTW-compensatiefonds	uitkeringsfactor
3)	lagere apparaatskosten	uitkeringsfactor
4)	knelpunten verdeelproblematiek	uitkeringsfactor
5)	A+O fonds	uitkeringsfactor
6)	groeiopgave Almere	uitkeringsfactor
7)	VNG-betalingen	uitkeringsfactor
8)	verhoogde asielinstroom	uitkeringsfactor
cluster Bestuur en algemene ondersteuning		
9)	referendum	maatstaf inwoners
10)	BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	maatstaven cluster Bestuur en alg. ondersteuning
cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling		
11)	Basisregistratie Grootchalige Topografie	maatstaven cluster Infrastructuur en gebiedsontw.
cluster Overig		
12)	bevolkingsdaling	uitkeringsfactor

2.4 Veranderingen in het verdeelstelsel

2.4.1 Inleiding

Tabel 2.4.1 bevat een overzicht van de wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering ten opzichte van de septembercirculaire 2015.

Tabel 2.4.1 Wijzigingen in het verdeelstelsel van de algemene uitkering

Nummer	Naam	Aard van de maatregel	Ingangsjaar
1	Cluster I&G/VHROSV	Voor de zomer 2016 besluitvorming over uitkomst verdiepend onderzoek	2017
2	Maatstaf ozb	Aanpassing rekentarieven in verband met marktontwikkeling WOZ-waarden	Jaarlijks

De toelichting volgt in de paragrafen 2.4.2 en 2.4.3.

2.4.2 Verdiepend onderzoek subcluster VHROSV

In de meicirculaire 2015 bent u geïnformeerd over de afronding van de tweede fase van het groot onderhoud. Naar aanleiding van de adviezen van de VNG en Rfv is toen besloten de verdeling voor het subcluster Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing (VHROSV) gedeeltelijk in te voeren (33%) en tegelijkertijd een verdiepingsonderzoek te starten naar de kosten van gemeenten op dit taakgebied. Doel van het onderzoek is het beantwoorden van nog openstaande vragen en te bekijken of verdere invoering van de verdeelformule verantwoord is.

De afgelopen maanden heeft onderzoeksbureau Andersson Efficers Felix (AEF) onder begeleiding van een commissie met ambtelijke vertegenwoordiging vanuit de VNG, Rfv, enkele gemeenten, vakdepartementen en de fondsbeheerders het verdiepend onderzoek naar het subcluster VHROSV uitgevoerd. AEF adviseert de voorgestelde verdeling in het eerdere onderzoek uit 2015 volledig in te voeren. Gelet op de onzekerheden en toekomstige ontwikkelingen in het cluster adviseert AEF

om de komende jaren te werken aan het jaarlijks in kaart brengen van de uitgaven in het subcluster en hier de verdeling op aan te passen indien daar aanleiding toe is. Daarnaast zouden de komende jaren gebruikt moeten worden om een meer fundamentele discussie te voeren over de verdeelsystematiek.

Op 10 maart 2016 hebben de fondsbeheerders advies gevraagd aan de VNG en Rfv over de uitkomsten van het onderzoek. Op 26 april heeft de Rfv haar advies gegeven en op 18 mei de VNG.

De fondsbeheerders willen een weloverwogen besluit nemen hoe om te gaan met de resultaten van het verdiepend onderzoek en de ontvangen adviezen, en zorgvuldig het daarvoor benodigde proces doorlopen. Ook gelet op de mogelijke herverdeeleffecten die dit met zich mee kan brengen. Gezien de korte termijn na de ontvangen adviezen is het niet mogelijk gebleken in deze circulaire uitsluitsel te geven. Het streven is voor de zomer een besluit te nemen. Dat biedt ook de ruimte om tegemoet te komen aan het verzoek van de VNG tot overleg over compensatie van de grootste nadeelgemeenten.

2.4.3 Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

De jaarlijkse aanpassing van de gewichten van de verdeelmaatstaf ozb is doorgevoerd.

De uitkomst van de verdeelmaatstaf ozb wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom ook drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid om voor dat effect te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven. De correctie is op nationaal niveau. Regionale en lokale marktontwikkelingen die afwijken van de landelijke ontwikkelingen werken wel door in de uitkomst van de maatstaf.

De aanpassing van de rekentarieven is afgestemd op de WOZ-tijdvakken. Op 1 januari 2017 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2016. Bij de aanpassing van de rekentarieven is de vaste werkwijze toegepast (zie paragraaf 9.2 van de meicirculaire 2000 en paragraaf 7.1 van de septembercirculaire 2004). Het rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de ozb-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2015 en 1 januari 2016 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 3%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op -1%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 0,1%. Het rekentarief voor eigenaren woningen komt na aanpassing op -0,1107%, voor eigenaren niet-woningen op -0,1563% en voor gebruikers niet-woningen op -0,1260%. De aangepaste rekentarieven zijn ook opgenomen in bijlage 2.1.1.

2.5 Maatstaven, bedragen per eenheid, uitkeringsfactor en overige uitkeringsonderdelen

De berekening van de algemene uitkering bestaat uit de vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende bedrag per eenheid. De som van deze producten, de zogenaamde uitkeringsbasis, wordt vervolgens vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor. De verkregen uitkomst moet daarnaast worden opgehoogd met enkele uitkeringsonderdelen die buiten het format van aantal eenheden en bedrag per eenheid vallen. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de maatstaven, de bedragen per eenheid, de uitkeringsfactor en de overige uitkeringsonderdelen.

Maatstaven

Er is geen sprake van wijzigingen in de maatstaven. Wel zijn hieronder twee mededelingen opgenomen die betrekking hebben op het gegevensgebruik voor twee bestaande maatstaven.

In paragraaf 2.4.2 van de meicirculaire 2015 bent u geïnformeerd over de nieuwe maatstaf loonkostensubsidie in het cluster Werk en inkomen. Op dit moment zijn de gegevens over het aantal mensen dat gebruik maakt van loonkostensubsidie nog van onvoldoende kwaliteit om de maatstaf met ingang van uitkeringsjaar 2016 te kunnen toepassen. De maatstaf blijft daardoor vooralsnog zonder betekenis. De fondsbeheerders zijn met het CBS en het ministerie van SZW in overleg om een oplossing te vinden. Meer informatie volgt in een volgende circulaire.

In paragraaf 2.4.2 van de septembercirculaire 2015 bent u geïnformeerd over de gewijzigde definitie van de maatstaf woonruimten vanaf 2016. Bijlage 2.4.2 van genoemde circulaire bevatte de voorlopige aantallen uitwonende studenten en personen in zorginstellingen (onderdeel van het aantal personen in institutionele huishoudens). Wij ontvangen van het CBS naar verwachting eind juli 2016 actuele gegevens voor beide onderdelen van de maatstaf woonruimten en zullen deze dan in de bevoorschotting voor uitkeringsjaar 2016 toepassen.

Bedragen per eenheid

Voor 2016 wijzigen de bedragen per eenheid door de informatie in de tabellen 2.2.1 en 2.3.1. Het zijn kortom wijzigingen ten opzichte van de septembercirculaire 2015.

Voor 2017 geldt:

- de zogenaamde rekentarieven van de maatstaf ozb zijn ten opzichte van 2016 aangepast;
- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt;
- uitnames en toevoegingen van 2016 op 2017 die in eerdere circulaires zijn opgenomen zijn verwerkt. Bijlage 2.2.1 bevat die uitnames en toevoegingen uit eerdere circulaires.

Bijlage 2.1.1 bevat het overzicht van bedragen per eenheid 2016 en 2017.

Uitkeringsfactor

De volgende aspecten zijn bij de raming van de uitkeringsfactor van belang:

- de informatie uit de tabellen 2.2.1 en 2.3.1 is verwerkt;

- de ontwikkeling van de uitkeringsbasis als gevolg van nieuwe aantallen heeft effect. Bijlage 2.5.2 bevat informatie over de raming van de maatstaven met een groot aandeel in de uitkeringsbasis.

Ten opzichte van de decembercirculaire 2015 blijft de uitkeringsfactor van 2014 ongewijzigd op 1,480.

De uitkeringsfactor van 2015 wordt ten opzichte van de decembercirculaire 2015 bijgesteld met 4 punten (positief) naar 1,400 als gevolg van ontwikkelingen in de uitkeringsbasis en de naar beneden bijgestelde raming voor de omvang van de suppletie-uitkering Bommenregeling.

De nieuwe raming van de uitkeringsfactoren 2016-2021 is vermeld in tabel 2.5.1. Voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen is een cijferreeks in constante prijzen opgenomen. Bijlage 2.5.1 bevat een toelichting op het begrip uitkeringsfactor.

Tabel 2.5.1 Uitkeringsfactor 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Uitkeringsfactor	1,447	1,420	1,445	1,458	1,478	1,478
Uitkeringsfactor constante prijzen		1,420	1,427	1,421	1,422	1,400

Om gemeenten inzicht te geven in de ontwikkeling volgen hieronder twee tabellen. Daarin is de ontwikkeling opgenomen ten opzichte van de septembercirculaire 2015 (verticale toelichting) en van het ene naar het andere uitkeringsjaar (horizontale toelichting).

Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van de uitkeringsfactor zien ten opzichte van de stand septembercirculaire 2015, de verticale toelichting.

Tabel 2.5.2 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2016-2021 ten opzichte van de septembercirculaire 2015

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
stand septembercirculaire 2015	1,448	1,431	1,440	1,453	1,470	-
<i>mutaties deze circularie</i>						
algemene mutaties	-0,006	-0,015	0,001	-0,002	0,001	
uitdeling verdeelreserve 2015	0,001	0,001	0,001	0,001	0,001	
uitkeringsbasis/OZB	0,004	0,003	0,004	0,006	0,007	
uitkeringsfactor stand deze circularie	1,447	1,420	1,445	1,458	1,478	1,478

Voor de jaren 2016 en 2017 valt de uitkeringsfactor ten opzichte van de septembercirculaire 2015 lager uit. Dit is vooral het gevolg van de algemene mutaties in deze jaren: accres, Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom en VNG-betalingen. Ontwikkelingen in de uitkeringsbasis geven in 2016 aanleiding de raming van de uitkeringsfactor te verhogen met 4 punten. Dit is het effect van de naar beneden bijgestelde raming van de suppletie-uitkering Bommenregeling en een neerwaartse bijstelling in de raming van de maatstaven voor de woonfunctie. Voor 2016 komt één punt uitkeringsfactor naar huidig inzicht overeen met € 12,3

miljoen.

Voor 2018 en verder is er sprake van een positieve bijstelling van de uitkeringsfactoren. Deze is vooral het gevolg van de reeds genoemde ontwikkelingen in de uitkeringsbasis: een naar beneden bijgestelde raming van de suppletie-uitkering Bommenregeling en een neerwaartse bijstelling in de raming van de maatstaven voor de woonfunctie.

Hieronder staat een overzicht van de ramingen van de maatstaf bijstandsonvangers stand september 2015 en stand deze circulaire (het jaar 2021 wordt voor het eerst geraamd).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
stand septembercirculaire 2015	399.513	409.261	414.163	421.361	429.025	
stand deze circulaire	400.358	410.395	413.894	417.152	421.973	429.733

De raming van deze maatstaf is bij deze circulaire voor 2016 gebaseerd op gegevens van het CBS (Statline).

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer van de uitkeringsfactoren voor de jaren 2016 tot en met 2021, de horizontale toelichting.

Tabel 2.5.3 Ontwikkeling uitkeringsfactor 2016-2021 van jaar op jaar

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
uitkeringsfactor, jaar t	1,447	1,420	1,445	1,458	1,478	1,478
verschil ten opzichte van jaar t-1		-0,027	0,025	0,013	0,020	0,000
waarvan:						
- algemene mutaties		-0,016	0,033	0,020	0,028	0,007
- verdeelreserve		-0,001	-0,001	-0,001	-0,001	-0,001
- ontwikkeling uitkeringsbasis (inclusief OZB)		-0,011	-0,007	-0,006	-0,007	-0,007
- overige ontwikkelingen		0,001	0,000	0,000	0,000	0,001

Uit de tabel blijkt dat er elk jaar een neerwaarts effect op de uitkeringsfactor is door de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en een wisselend effect door de algemene mutaties (met name accres, Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom en VNG-betalingen).

Het neerwaartse effect op de uitkeringsfactor van 11 punten door de ontwikkeling van de uitkeringsbasis van 2016 op 2017 ontstaat voor 3 punten (negatief) door de raming van het aantal bijstandsonvangers. De overige maatstaven (exclusief de OZB-maatstaven) zorgen samen voor een neerwaarts effect van 8 punten. De ontwikkelingen in de OZB-maatstaven hebben per saldo geen effect (het effect van de areaalontwikkelingen daarbinnen is 1 punt negatief).

Overige uitkeringsonderdelen

Onder de algemene uitkering vallen ook de volgende uitkeringsonderdelen, die niet de vorm

hebben van maatstafaantallen die met een bedrag per eenheid worden vermenigvuldigd:

- Een beperkt aantal gemeenten ontvangt middelen op grond van de maatstaf herindeling of ontvangt een artikel 12-uitkering.
- Alle gemeenten hebben daarnaast te maken met de suppletierегeling afschaffing ozb woningen gebruikers (zie bijlage 10 van de septembercirculaire 2013), met de overgangsregeling groot onderhoud (zie paragraaf 2.4.2 van de meicirculaire 2015) en met de cumulatierегeling gemeentefonds (zie paragraaf 2.4.2 van de septembercirculaire 2015).
- Tot slot is er de suppletie-uitkering Bommenregeling. Bijlage 2.5.3 vermeldt de groep gemeenten die - op basis van de ingediende aanvraag vóór 1 maart 2016 - een dergelijke uitkering ontvangt, inclusief de bijbehorende bedragen.

Voor informatie over de verkrijging van een suppletie-uitkering voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog wordt u verwezen naar paragraaf 2.4.4 van de septembercirculaire 2014. Raadsbesluiten ontvangen wij bij voorkeur per e-mail via regelingen@minbzk.nl. Per post aanvragen blijft vanzelfsprekend ook mogelijk:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/FAR/Regelingen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Verzoeken die wij vóór 1 maart ontvangen worden in het jaar van ontvangst toegekend. Verzoeken die wij vanaf die datum ontvangen worden meegenomen in het volgende jaar. Btw komt niet voor compensatie in aanmerking. In de aanvraag dient daarom duidelijk te worden opgenomen dat de bedragen exclusief btw zijn.

Voor vragen of nadere informatie betreffende de bommenregeling kunt u zich wenden tot postbus.gf@minbzk.nl.

De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) heeft in zijn advies over de vormgeving van de bommenregeling op de langere termijn geadviseerd over te stappen op een andere wijze van financiering (zie http://www.rob-rfv.nl/rfv/publicaties_rfv/publicatie_rfv/278/Bommenregeling%3A+zelf+betalen%2C+tenzij). De Rfv stelt een zgn. getrapte financiering voor: in eerste instantie liggen de kosten van het opsporen en ruimen bij de veroorzaker (profijtbeginnel), daarna is de gemeente aanspreekpunt (allocatieprincipe) en tot slot is er een financiële regeling als vangnet vanuit het Rijk (solidariteitprincipe). Invoering van de getrapte financiering zou voorafgegaan moeten worden door het inrichten van een kenniscentrum en door het ontwikkelen van een normenkader aan de hand waarvan een gemeente een afweging kan maken tussen veiligheid en kosten.

De afgelopen periode is gebleken dat aan zowel het kenniscentrum als het normenkader brede behoefte bestaat. Diverse partijen denken op dit moment na over de inhoud van een normenkader. Vanuit gemeenten wordt hieraan invulling gegeven door het Platform Blindgangers, gelieerd aan de VNG, waarin gemeenten zijn vertegenwoordigd die meer dan gemiddeld met opsporing en ruiming van explosieven te maken hebben.

De resultaten zijn naar verwachting voor de zomer beschikbaar. Op basis van deze resultaten zal verdere besluitvorming plaatsvinden, ook over het voorstel een kenniscentrum te ontwikkelen.

In lijn met het Rfv-advies, die het normenkader en kenniscentrum voorwaardelijk stelt aan het wijzigen van de financieringsregeling, blijft het voorlopig mogelijk via het indienen van een raadsbesluit een bijdrage van 70% te ontvangen in de gemaakte kosten van het opsporen en ruimen van explosieven.

3 Integratie-uitkering Sociaal domein

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de stand van zaken van de omvang en de verdeling van de integratie-uitkering Sociaal domein (paragraaf 3.2 en paragraaf 3.3.). Paragraaf 3.4 bevat een overige mededeling.

3.2 Omvang

Cijfermatig overzicht

Tabel 3.2.1 geeft een overzicht van de bedragen van de integratie-uitkering Sociaal domein voor de jaren 2016 tot en met 2021.

Tabel 3.2.1. Ontwikkeling integratie-uitkering sociaal domein 2016-2021 (in miljoenen euro's)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
stand decembercirculaire 2015	9.835	9.607	9.440	9.360	9.265	
<i>mutaties deze circulaire</i>	170	126	198	193	173	172
stand deze circulaire	10.005	9.733	9.638	9.553	9.438	9.428

In de gemeentefondsrubriek op internet is de splitsing van de bedragen in tabel 3.2.1 naar de drie decentralisaties opgenomen, inclusief een overzicht van de mutaties per decentralisatie.

Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in de omvang van de integratie-uitkering Sociaal domein.

1. Loon- en prijsbijstelling 2016

De loon- en prijsbijstelling 2016 bedraagt voor de Wmo 2015 € 57,2 miljoen, voor de Jeugdwet € 55,9 miljoen en € 46,6 miljoen voor Participatie. Voor de structurele doorwerking en de bijbehorende bedragen wordt verwezen naar de gemeentefondsruubriek op internet.

2. Regeling woonplaatsbeginsel 2016

In het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 is tussen de VNG en het ministerie van VWS afgesproken om, net als in 2015, een regeling woonplaatsbeginsel in het kader van de Jeugdwet in te richten en hiervoor middelen vanuit het macrobudget Jeugdhulp te reserveren. De regeling dient ertoe om gemeenten waar in het jaar voor de decentralisatie groei van het aantal residentieel verblijvende voogdijkinderen heeft plaatsgevonden compensatie te bieden. Het voogdijbudget voor het jaar 2016 is namelijk gebaseerd op zorggebruik van het jaar 2013. De regeling zal in de septembercirculaire 2016 zijn uitwerking krijgen. Er is € 12 miljoen gereserveerd en dit bedrag wordt bij septembercirculaire 2016 volledig uitgekeerd.

3. Ouderbijdrage

De ouderbijdrage wordt afgeschaft. Na voor 2016 incidenteel te zijn geregeld zal de afschaffing via een aanpassing van de Jeugdwet structureel worden gemaakt. Bij de vaststelling van het macrobudget Jeugdhulp in 2014 is berekend dat gemeenten € 26,6 miljoen aan ouderbijdrage

konden innen. Nu de ouderbijdrage vervalt, wordt per 2016 dit bedrag toegevoegd.

4. Orthocommunicatieve behandeling autisme

Per 2017 worden de financiële middelen (€ 5,85 miljoen) die via een Wlz-subsidieregeling werden besteed aan orthocommunicatieve behandeling van kinderen met autisme aan het macrobudget Jeugdhulp toegevoegd. Vanwege onvoldoende bewezen effectiviteit van deze behandeling wordt dit niet meer aangeboden en zal behandeling vanuit de j-ggz geboden moeten worden.

5. Kapitaallasten gesloten jeugdhulp (invoering NHC)

Bij de meicirculaire 2014 is bestuurlijk afgesproken dat het ministerie van VWS de eerstkomende jaren nog de kapitaallasten gesloten jeugdhulp voor haar rekening zou nemen. Aanleiding hiervan is de invoering van een normatieve huisvestingscomponent (NHC). Zodra de NHC volledig is ingevoerd worden gemeenten verantwoordelijk voor de bekostiging van de kapitaallasten gesloten jeugdhulp. Per 2021 is de NHC volledig ingevoerd. In dit jaar vloeien de gereserveerde middelen van € 18,6 miljoen terug in het macrobudget Jeugdhulp.

6. Uitname huishoudelijke verzorging voor Wlz-cliënten met een mpt per 2017

Eind 2014 is afgesproken dat de bestuurlijke afspraak dat gemeenten huishoudelijke verzorging voor Wlz-cliënten leveren één jaar wordt voortgezet, daar waar het Wlz-cliënten betreft met een modulair pakket thuis (mpt). Echter, er is ook vastgesteld dat op basis van de huidige informatievoorziening het lastig is om te bepalen welke cliënten het hier betreft. Het belang van de cliënt staat voorop: daarom is de afspraak gemaakt dat gemeenten minimaal nog één jaar de huishoudelijke verzorging voor deze cliënten zullen voortzetten. Voor huishoudelijke verzorging geldt daarmee het uitgangspunt van overheveling per 2017. Er ligt echter een vraagstuk voor in de vorm van uitbreiding/aanpassing van de Wlz-registertoets zodat per 'groep' cliënten kan worden gezien of sprake is van een Wlz-indicatie. De Informatievoorziening Sociaal Domein (ISD) – als onderdeel van de VNG - is gevraagd om deze uitbreiding per 1 januari 2017 mogelijk te maken. In het bestuurlijk overleg tussen VWS en de VNG van 25 april 2016 is de uitname van € 30 miljoen per 1 januari 2017 akkoord bevonden, mits de uitbreiding van het Wlz-register ook per 1 januari 2017 plaats kan vinden.

7. Uitstel uitname hulpmiddelen en woningaanpassingen tot 2018

De VNG, ZN en VWS hebben gezamenlijk besloten dat een overheveling van hulpmiddelen en woningaanpassingen per 2016 onverantwoord is vanuit het perspectief van de cliënt. De overheveling is uitgesteld tot een nader te bepalen datum. Deze beslissing is formeel bekrachtigd in het bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS van 8 september jl. en verankerd door middel van een Nota van wijziging. Er is afgesproken te onderzoeken op welke wijze de noodzakelijke randvoorwaarden verder kunnen worden ingevuld om tot een verantwoorde overheveling over te kunnen gaan in de toekomst. Dit onderzoek loopt momenteel. In de begeleidingscommissie (VNG, ZN, een aantal gemeenten, de branchevereniging van hulpmiddelenleveranciers Firevaned en VWS) is overeengekomen dat een overheveling per 2017 onrealistisch is en dat de werkgroep zich richt op overheveling per 2018. Het uitstel met nog één jaar is in het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 formeel bekrachtigd. De werkgroep gaat verder met de analyse overheveling per 2018. In het

bestuurlijk overleg van 25 april 2016 is tevens afgesproken dat de motie Van Dijk en Weyenberg (PvdA/D66, Kamerstuk 34279 nr. 20) simultaan wordt opgepakt. De eindconclusie van de werkgroep en de uitkomst van het onderzoek naar aanleiding van de motie Van Dijk en Weyenberg zal in november 2016 in een nieuw bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS worden besproken.

8. SVB uitvoeringskosten pgb-trekkingsrechten 2017

In het bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS op 8 september 2015 is afgesproken dat in een gezamenlijke werkgroep zowel de begroting voor 2016 als de governance zal worden bezien. In het bestuurlijk overleg van 3 december 2015 is geconcludeerd dat de uitvoering van het trekkingsrecht door de SVB zich nog in een fase bevindt waarin relatief hoge (incidentele) uitvoeringskosten worden gemaakt. Hiernaast bestaat de wens bij gemeenten om meer inzicht te krijgen in de te leveren dienstverlening in het kader van het trekkingsrecht, en meer zeggenschap te hebben over de inrichting van de diensten die zij bij de SVB afnemen, te weten de functies van betaling en controle.

De gemeentelijke bijdrage aan de uitvoeringskosten van de SVB voor 2016 voor de uitvoering van het trekkingsrecht voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet tezamen, komt op basis van de begroting voor 2016 van de SVB van 1 september 2015 neer op een bedrag van € 47,6 miljoen. De feitelijke uitname, ofwel de gemeentelijke bijdrage voor 2016 trekkingsrecht voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet tezamen, is echter vastgesteld op een bedrag van € 35,1 miljoen. Het Rijk heeft in 2016 een bijdrage van € 12,5 miljoen geleverd aan de uitvoeringskosten van gemeenten voor het trekkingsrecht. Naast een tegemoetkoming op de reguliere exploitatiekosten, behelst dit dat de inrichting van de IT-infrastructuur, alsmede de kosten die worden veroorzaakt door overloop van herstelwerkzaamheden vanuit 2015, voor rekening van het Rijk komen.

Tussen de VNG en het Rijk is eind 2015 afgesproken dat in het eerste kwartaal van 2016 wordt gewerkt aan een nieuwe governance in brede zin, waarbij het eigenaarschap, het opdrachtgeverschap en de ketenregie nader worden ingericht. Dit vindt plaats op weg naar een meer stabiel systeem en meer stabiele relaties, waarbij sprake is van een regulier opdrachtgever – opdrachtnemerschap, met als uitgangspunten: het vooraf afspraken maken, het achteraf verantwoording afleggen, reguliere sturingsinformatie en periodieke evaluatie. Ondersteunend daarbij is dat de te leveren prestaties en diensten helder zijn, dat de kostprijzen daarvan bekend zijn en dat er kwaliteitsindicatoren zijn. Dit alles in het besef dat sprake is van gedecentraliseerde taken en ketensturing. Bij het nader vormgeven van het opdrachtgever-opdrachtnemerschap zal sprake zijn van een groeiproces.

Met dit als uitgangspunt is dit voorjaar een werkgroep bestaande uit de SVB en de VNG, ingesteld die onder leiding van VWS bijeenkomt om één en ander nader uit te werken. Dit gaat stapsgewijs omdat de producten en diensten zich ontwikkelen, het systeem stabiel wordt en zowel eigenaar, opdrachtgever als opdrachtnemers in hun rol moeten groeien.

In de conceptbegroting van de SVB van 9 mei 2016 voor het jaar 2017 worden de

uitvoeringskosten voor het trekkingsrecht door de SVB in 2017 geraamd op € 63,5 miljoen in totaal. Deze conceptbegroting is opgesteld naar de meest recente inzichten en de huidige stand van de besluitvorming omtrent het trekkingsrecht. Het betreft een uitvoering in lijn met de no regret-werkagenda, dus exclusief meerjarige (IT-)investeringen buiten deze agenda. De toedeling van de uitvoeringskosten over de wettelijk domeinen vindt, zoals in het afgelopen en huidige jaar, plaats op basis van aantallen zorgovereenkomsten (ZOK's). Op basis hiervan komt de bijdrage voor de Wmo 2015 en de Jeugdwet neer op een bedrag van € 35,1 miljoen. Dit bedrag zal voor het jaar 2017 uit het gemeentefonds worden uitgenomen opdat ook in 2017 de financiering van de SVB via de begroting van VWS zal verlopen. Voor meer informatie over de conceptbegroting en de factoren die nog tot een bijstelling van de begroting kunnen leiden, wordt verwezen naar de conceptbegroting zelf (http://svb.nl/int/nl/over_de_svb/onze_prestaties/verantwoording/concept_begroting_trekking_srechten_2017/).

Ten aanzien van samenwerkingsafspraken tussen de opdrachtgevers en de SVB geldt dat een separate werkgroep 'Samenwerkingsafspraken' de uitwerking heeft opgepakt. Voor de thema's betalen, budgetten en zorgovereenkomsten geldt dat de afspraken voor de zomer 2016 gereed zullen zijn en het streven is dat de afspraken ook vanaf de tweede helft 2016 zullen ingaan.

Tot slot geldt dat de mogelijkheden voor het verstrekken van periodieke reguliere sturingsinformatie in de vorm kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren door de SVB aan de verschillende opdrachtgevers, momenteel worden uitgewerkt door de hiervoor genoemde werkgroepen. Gemeenten zullen uiterlijk in de septembercirculaire 2016 hierover worden geïnformeerd.

9. Afrekening pgb's

De invoering van het trekkingsrecht PGB is niet goed gelopen. Dat heeft – ondanks vele herstelacties - onder meer geleid tot onrechtmatige betalingen (zie ook de brief van de staatssecretaris van VWS d.d. 17 maart 2016 inzake voortgang trekkingsrecht pgb, TK 25657, nr. 235). De oorzaak van deze onrechtmatigheden ligt op verschillende plaatsen in de keten. Het alsnog verrekenen van overschrijdingen (en onderschrijdingen) gaat tot heel veel werk leiden (het gaat immers om mutaties op het niveau van de individuele budgethouder), kost veel tijd, leidt tot verdere onzekerheid in de verantwoording en verandert de situatie voor de budgethouder niet. Eind april 2016 is tussen de VNG en VWS bestuurlijk overeengekomen dat overschrijdingen naar aanleiding van onrechtmatige pgb-betalingen niet uitgezonderd worden van de afrekening door de SVB met gemeenten, en dat wordt afgezien van een vordering van deze overschrijdingen door gemeenten op de SVB of VWS.

10. Compensatie centrumgemeenten beschermd wonen

In het bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS van 19 november 2015 is het nieuwe verbeterde verdeelmodel van het budget beschermd wonen 2016 vastgesteld. De VNG heeft aangegeven daarin geen onderlinge verevening van tekorten 2015 tussen gemeenten te willen, maar heeft wel

aandacht gevraagd voor gemeenten die (doordat er niet verevend wordt) voor 2015 een probleem zouden kunnen hebben. Er is een zevental centrumgemeenten dat op grond van de huidige verdeling van het budget 2015 minder heeft ontvangen dan dat zij dit jaar op basis van de verbeterde verdeling zou hebben ontvangen. De staatssecretaris van VWS heeft zich bereid verklaard in gesprek te willen gaan met centrumgemeenten waarbij het verbeterde model tot een hoger budget zou hebben geleid en waarbij dat verschil ten opzichte van de uitkomst van het huidige model meer dan 5% bedraagt.

Op basis van de gevoerde gesprekken heeft VWS dit voorjaar besloten de betreffende zeven gemeenten te compenseren voor het gedeelte dat de 5%-drempel overstijgt en hier vooruitlopend op de meicirculaire 2016 de desbetreffende gemeenten duidelijkheid over te geven. In totaal gaat het om een bedrag van € 9,8 miljoen dat bij deze circulaire aan de budgetten van de zeven centrumgemeenten is toegevoegd. Het betreft de centrumgemeenten Dordrecht, Enschede, Groningen, Helmond, 's-Hertogenbosch, Oss en Tilburg.

11. Verdeling beschermd wonen 2017

Voor 2016 geldt een nieuw historisch verdeelmodel voor de middelen voor beschermd wonen. In verband met het advies van de commissie Dannenberg en de keuzes die daaromtrent nog gemaakt moeten worden is in het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 tussen de VNG en VWS ingestemd met het voorstel om in ieder geval ook voor 2017 het historische model te hanteren.

12. Algemeen Wmo 2015

In het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 tussen de VNG en VWS is overeengekomen dat voor het jaar 2016 een bedrag van circa € 2,3 miljoen aan het budget Wmo 2015 wordt toegevoegd.

13. Afspraken stabiliteit voor gemeenten

In het overhedenoverleg van 29 mei 2015 is afgesproken dat de stelsels (Wlz, Zvw, Jeugdwet en de Wmo 2015) niet als communicerende vaten worden beschouwd waarop jaarlijks een financiële herschikking dient plaats te vinden. In het bestuurlijk overleg op 25 april 2016 tussen de VNG en VWS is herbevestigd de Wmo- en Jeugdbudgetten in de integratie-uitkering Sociaal domein te behandelen conform de regels in de Financiële-verhoudingswet en de afspraken in de Code interbestuurlijke verhoudingen. Dit impliceert dat alleen als er taken voor gemeenten wegvallen of bij komen, financiële afspraken volgen met het Rijk. Dat betekent ook dat er geen financiële verschuivingen mogelijk zijn tussen de Jeugdwet en de Wmo 2015 enerzijds en de Wlz anderzijds, tenzij de taak van gemeenten verandert.

In het bestuurlijk overleg op 25 april 2016 is voorts ingestemd met het doorschuiven van een aantal mutaties (overgangsrecht Volledig Pakket Thuis, VG3, tijdelijk verblijf LVB, K-codes GGZ-B 18-23 jarigen, doorstroom GGZ-B, aflopen overgangsrecht Wlz-indiceerbaren, quasi Wlz-indiceerbaren) richting de septembercirculaire 2016 en met het gegeven dat de mutaties vanaf 2017 tot aanpassingen in het budget leiden. Deze mutaties betreffen taken die voor gemeenten wegvallen of erbij komen doordat groepen cliënten feitelijk in een ander domein terecht komen/zijn gekomen. Deze mutaties hebben dus te maken met verkeerde veronderstellingen in de

budgettoedeling per 1 januari 2015 (een foutieve startstreep). Indien in het kader van de uitvoering van beleid meevallers of tegenvallers zich voordoen bij gemeenten, de Wlz en de Zvw dan is zoals hiervoor genoemd geen sprake van communicerende vaten. Uit hoofde van deze uitgangspunten is geen aanleiding voor budgetwijzigingen.

14. Participatie

Op het onderdeel participatie doen zich afgezien van nominale indexatie (zie punt 1) en een uitname vanwege een VNG-betaling (zie punt 15) geen wijzigingen voor.

15. VNG-betalingen

De bedragen in tabel 3.2.1 zijn zo goed mogelijk geschoond voor betalingen uit het gemeentefonds aan de VNG. Dit onderwerp ligt voor in de algemene ledenvergadering van de VNG op 8 juni 2016 (zie <https://vng.nl/algemene-ledenvergadering-agenda-en-stukken-2016>). Voor 2017 gaat het om een bedrag van € 37,5 miljoen. Tegenover deze verlaging staat een vrijval van de reserve die voor 2017 voor dit doel was gevormd.

Zoals in paragraaf 2.2-7 van deze circulaire gemeld, is de afspraak om alle betalingen aan derden (waaronder de VNG) per 1 januari 2018 te beëindigen. Wij laten de reservering voor de jaren 2018 en verder om die reden eveneens vrijvallen. Daarnaast blijkt dat de benodigde omvang van de reserve niet goed is te ramen en bevordert het laten vrijvallen de transparantie in de berichtgeving over de uitkeringen aan gemeenten.

In het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 tussen de VNG en VWS is afgesproken dat per 1 januari 2017 reeds wordt begonnen met de afbouw van de uitname. Dit houdt in dat de financiering van twee (niet wettelijke) functies vanaf 2017 via het ministerie van VWS zal verlopen. Het totaal aan middelen dat thans met de uitvoering van deze functies gemoeid gaat, wordt vanaf 2017 uit het gemeentefonds uitgenomen en zal worden toegevoegd aan de VWS-begroting. Het betreft de functie Opvoeden.nl waarvoor de integratie-uitkering Sociaal domein deel Jeugdwet in deze circulaire vanaf 2017 met een bedrag van € 0,7 miljoen is verlaagd en de functie Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA) waarvoor de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang vanaf 2017 met een bedrag van € 250.000 is verlaagd (zie ook paragraaf 4.2-10).

Dat de uitvoering en financiering van de bovenstaande twee functies per 2017 via het ministerie van VWS zal verlopen, staat los van de overige functies waarvoor geldt dat 2016 zal moeten worden gebruikt om te analyseren waar de functies het best belegd kunnen worden en om goede afspraken te maken. Het gaat om de volgende functies: kindertelefoon, vertrouwenswerk AKJ (Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg), landelijk telefoonnummer Veilig Thuis, telefonisch of elektronisch advies (Sensor), specifieke groepen slachtoffers Geweld in Afhankelijkheidsrelaties en doventolk leefdomein.

In het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 tussen de VNG en VWS is afgesproken dat voor bovenstaande functies scenario's ter besluitvorming voorliggen op de Algemene ledenvergadering van 8 juni 2016. De uitkomst dient vervolgens voor een volgend bestuurlijk overleg te worden

geagendeerd.

3.3 Verdeling

Bijlage 3.3.1 bevat het overzicht met de integratie-uitkering Sociaal domein per gemeente voor de jaren 2016-2021.

De splitsing van de bedragen in bijlage 3.3.1 naar de drie decentralisaties is opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet. Deze rubriek geeft ook inzicht in de berekeningswijze van de bedragen.

Het overgrote deel van de mutaties in de macrobedragen wordt gelijkmatig over de gemeenten verdeeld. De uitzondering betreft de compensatie van het zevental gemeenten in verband met beschermd wonen.

Behalve nieuwe macrobedragen zijn voor 2017 nieuwe aantallen gehanteerd voor de verdeelmaatstaven, daaronder mede begrepen nieuwe gegevens over voogdij/18+ (zie voor een nadere toelichting

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2016/05/09/jeugdhulpbudget-voogdij-en-18>).

De aantallen voor 2017 zijn ook voor latere jaren gehanteerd. In afwijking hiervan is voor de Wsw ook voor 2016 gebruik gemaakt van nieuwe aantallen en zijn voor de Wsw de aantallen niet elk jaar gelijk gehouden.

Ten aanzien van het model jeugd is van belang om te melden dat voor de maatstaf eenouderhuishoudens met bijstand per 2017 van een onderzoeksgegeven is overgestapt op een reguliere CBS-statistiek. Om het totale bedrag dat met deze maatstaf wordt verdeeld gelijk te houden is het gewicht van de maatstaf aangepast.

De verdeling voor 2017 is in deze circulaire definitief. Daarmee wordt de lijn voortgezet zoals die vorig jaar met betrekking tot de verdeling is ingezet. Deze aanpak is nu ook toegepast op het verdeelmodel participatie (met uitzondering van het Wsw-deel). Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de behoefte van gemeenten aan meer stabiliteit in het gemeentefonds.

Voor de re-integratie van de klassieke doelgroep zou een groep gemeenten in 2017 bij ongewijzigde omstandigheden een zeer laag en vanaf 2018 een budget van € 0 ontvangen. De staatssecretaris van SZW vindt dit onwenselijk en heeft – mede naar aanleiding van een concreet verzoek daartoe van de VNG – besloten om per 2017 de verdeling van het objectieve verdeelmodel iets aan te passen. De aanpassing houdt in dat gemeenten minimaal een objectief bepaald bedrag ontvangen van circa € 4 per inwoner 15 tot 65 jaar. Het maximale negatieve herverdeeffect voor de andere gemeenten bedraagt 0,6%, hetgeen zich vertaalt in minder dan € 1 per inwoner (alle inwoners).

3.4 Overige mededelingen

Naar aanleiding van het debat over het faillissement van TSN Thuiszorg heeft de Tweede Kamer op 19 mei 2016 een motie (23 235, nr. 158) aangenomen die de regering verzoekt te bevorderen dat de middelen die gemeenten mogelijk overhouden op het budget voor de Wmo 2015 beschikbaar blijven voor het sociale domein. Deze motie sluit aan bij de bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt over de besteding van de middelen van de integratie-uitkering Sociaal domein tussen het Rijk en gemeenten in oktober 2014.

4 Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat mededelingen over de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, zoals bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen in dit hoofdstuk zijn verbonden met een zeker doel, waardoor de bestedingsvrijheid materieel wel begrensd kan zijn.

Paragraaf 4.2 informeert over de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en over de omvang en de verdeling ervan.

4.2 Omvang en verdeling decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Tabel 4.2.1 bevat de mutaties in de decentralisatie- en integratie-uitkeringen ten opzichte van de septembercirculaire 2015. Tabel 4.2.2 bevat het complete overzicht van de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de daarmee gemoeide bedragen. De tabellen worden gevolgd door een toelichting op de mutaties ten opzichte van de decembercirculaire 2015.

Tabel 4.2.1 Mutaties decentralisatie- en integratie-uitkeringen 2016-2021 (bedragen in miljoenen euro's)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
stand septembercircularre 2015	2.017,996	1.889,467	1.878,084	1.878,165	1.878,248	
<i>mutaties december 2015*</i>						
brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches	57,997					
versterking gemeentelijke aanpak jihadisme	4,882					
vrouwenopvang	4,650	0,270	0,270	0,270	0,270	
ondersteuning raadsman Loppersum	0,449					
huishoudelijke hulp toelage	0,223					
Link2Work	0,075					
stand decembercircularre 2015	2.086,272	1.889,737	1.878,354	1.878,435	1.878,518	1.878,518
<i>mutaties deze circularre</i>						
1) verhoogde asielinstroom	190,500	190,500				
2) Wmo	23,241	60,597	60,597	60,597	70,933	121,627
3) voorschoolse voorziening peuters	10,000	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000
4) Actieplan Luchtkwaliteit	7,837					
5) RSP Zuiderzeelijn	6,418					
6) bodemsanering	5,502	3,839	2,559	1,792	1,664	-46,241
7) faciliteitenbesluit opvangcentra	5,491					
8) BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders		4,731	4,731	4,731	4,731	4,731
9) Beter Benutten	2,314					
10) vrouwenopvang	1,425	1,425	4,130	4,130	4,130	4,130
11) Basisregistratie Grootchalige Topografie		0,633	0,422	0,211		
12) erfgoed en ruimte	0,369					
13) projectstimuleringsregeling Interreg V	0,261					
14) Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing	0,175					
15) Kracht on Tour	0,137					
16) knelpunten verdeelproblematiek						0,085
17) vsv-programmagelden RMC-regio's G4	0,065					
18) Green Deal	0,055					
19) pilot weerbaar opvoeden	0,054					
20) gegevensuitwisseling nazorg (ex) gedetineerden	0,041					
21) Jaarconferentie Techniekpact	0,040					
22) Vierkant voor Werk	0,038					
23) groeiopgave Almere	-0,076	-0,038	-0,038	-0,038	-0,038	-0,038
24) bevolkingsdaling						-11,245
stand deze circularre	2.340,159	2.171,424	1.980,755	1.989,858	2.009,938	2.011,567

* zie paragraaf 4.2 van de decembercircularre 2015 voor de mutaties die betrekking hebben op uitkeringsjaar 2015

Tabel 4.2.2 Decentralisatie-en integratie-uitkeringen 2016-2021 (in miljoenen euro's)

Uitkeringsjaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Vindplaats
- Wmo	1.161,395	1.239,427	1.239,427	1.239,427	1.249,763	1.300,457	mei 2016, § 4.2-2
- maatschappelijke opvang	385,057	385,057	385,057	385,057	385,057	385,057	mei 2016, § 4.2
- vrouwenopvang	118,276	118,276	120,981	120,981	120,981	120,981	mei 2016, § 4.2-10
- huishoudelijke hulp toelage	141,223						december 2015, § 4.2-9
- brede impuls combinatiefuncties/buurtspportcoaches	57,997						december 2015, § 4.2-1
- vergunningverlening, toezicht en handhaving	40,758	40,758	46,700	46,700	46,700	46,700	december 2013, § 4.3-1
- versterking peuterspeelzaalwerk	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	september 2009, § 8.3
- jeugd	21,700	21,700	21,700	21,700	21,700	21,700	juni 2012, § 6.9
- bodemsanering	51,743	50,080	48,800	48,033	47,905		mei 2016, § 4.2-6
- beeldende kunst en vormgeving	13,500	13,500	13,500	13,500	13,500	13,500	september 2015, § 4.2-1
- nationale gebiedsontwikkeling (Nota Ruimte en BIRK)	4,750						september 2015, § 4.2-5
- Gezond in de Stad	19,846	19,846	5,000	5,000	5,000	5,000	mei 2016, § 4.2
- veiligheidshuizen	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	7,699	juni 2012, § 6.11
- vsv-programmagelden RMC-regio's G4	6,765						mei 2016, § 4.2-17
- knelpunten verdeelproblematiek	3,374	3,451	3,531	3,612	3,695	3,780	mei 2016, § 4.2-16
- WUW-middelen	2,361	1,599					Stb. 2001, 415
- erfgoed en ruimte	0,369						mei 2016, § 4.2-12
- herstructurering bedrijventerreinen (Topper)	0,522						september 2012, § 7.10
- LHBT-emancipatiebeleid	1,260	0,960					september 2015, § 4.2-14
- WE CAN Young	0,205						mei 2015, § 4.2-7
- eigen kracht	0,698						mei 2015, § 4.2-6
- sterke regio's	1,100						september 2011, § 7.13
- groeiopgave Almere	6,924	6,962	6,962	6,962	6,962	6,962	mei 2016, § 4.2-23
- ondersteuning raadsman Loppersum	0,449						september 2015, § 4.2-11
- implementatie Participatiewet	14,000						december 2014, § 4.2.3
- verankering programma verbetering GGZ	0,125						mei 2015, § 4.2-9
- RSP Zuiderzeelijn	6,418						mei 2016, § 4.2-5
- bevolkingsdaling	11,245	11,245	11,245	11,245	11,245		september 2015, § 4.2-2
- faciliteitenbesluit opvangcentra	5,491						mei 2016, § 4.2-7
- jeugdwerkloosheid	3,500						september 2015, § 4.2-8
- versterking gemeentelijke aanpak jihadisme	4,882						december 2015, § 4.2-4
- Link2Work	0,075						december 2015, § 4.2-13
- voorschoolse voorziening peuters	10,000	20,000	30,000	40,000	50,000	60,000	mei 2016, § 4.2-3
- Actieplan Luchtkwaliteit	7,837						mei 2016, § 4.2-4
- BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders		4,731	4,731	4,731	4,731	4,731	mei 2016, § 4.2-8
- Beter Benutten	2,314						mei 2016, § 4.2-9
- Basisregistratie Grootchalige Topografie		0,633	0,422	0,211			mei 2016, § 4.2-11
- projectstimuleringsregeling Interreg V	0,261						mei 2016, § 4.2-13
- Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing	0,175						mei 2016, § 4.2-14
- Kracht on Tour	0,137						mei 2016, § 4.2-15
- Green Deal	0,055						mei 2016, § 4.2-18
- pilot weerbaar opvoeden	0,054						mei 2016, § 4.2-19
- gegevensuitwisseling nazorg (ex) gedetineerden	0,041						mei 2016, § 4.2-20
- Jaarconferentie Techniekpact	0,040						mei 2016, § 4.2-21
- Vierkant voor Werk	0,038						mei 2016, § 4.2-22
- verhoogde asielinstroom	190,500	190,500					mei 2016, § 4.2-1
Totaal	2.340,159	2.171,424	1.980,755	1.989,858	2.009,938	2.011,567	

Toelichting

1. Verhoogde asielinstroom

In het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom is afgesproken om zowel het partieel effect op het gemeentefonds door de extra rijksuitgaven aan eerstejaarsopvang als de extra middelen voor integratie en participatie van vergunninghouders aan gemeenten beschikbaar te stellen volgens het uitgangspunt 'geld volgt vergunninghouder'. Gemeenten ontvangen een bedrag per een in die gemeente geplaatste vergunninghouder.

In totaal is voor de jaren 2016 en 2017 een bedrag van € 381 miljoen beschikbaar. Tabel 4.2-1 toont de opbouw van het bedrag en de verdeling over de jaren. Om te bereiken dat per jaar een gelijk bedrag beschikbaar is wordt het partieel effect op het gemeentefonds in een gewijzigd kasritme aan de decentralisatie-uitkering toegevoegd. Voor 2016 en 2017 wordt op dit moment namelijk uitgegaan van een gelijk aantal te plaatsen vergunninghouders.

Tabel 4.2-1: Opbouw bedrag verhoogde asielinstroom (bedragen x € 1 miljoen)

	2015	2016	2017	Totaal
Partieel effect GF MN 2015 –MN 2016	108,0	10,0	38,0	156,0
Partieel effect GF sinds MN 2016		150,0 ¹	47,0	197,0
Extra middelen integratie en participatie		140,0	0,0	140,0
<i>Subtotaal</i>	108,0 ²	300,0	85,0	385,0
Bijdrage gemeenten aan maatregel informatieverzameling competenties etc		-4,0	0,0	-4,0
Wijziging kasritme (verrekening via algemene uitkering)		-105,5	105,5	0,0
Totaal beschikbare bedrag decentralisatie-uitkering	0,0	190,5	190,5	381,0

¹ Het effect van de mutatie van de Najaarsnota 2015 voor het jaar 2015 (€ 70 miljoen) is in 2016 bij de Voorjaarsnota verrekend.

² Dit bedrag is onderdeel van het accres 2015 en reeds uitgekeerd aan gemeenten en wordt om die reden niet meegenomen in de decentralisatie-uitkering.

Toekenning van de middelen zal plaatsvinden op basis van de realisatiecijfers van de huisvestingstaakstelling per gemeente. Over de nadere uitwerking zijn Rijk en VNG in gesprek. Meer informatie volgt in de septembercirculaire 2016.

2. Wmo

Tabel 4.2-2 toont de wijzigingen in de omvang van de integratie-uitkering Wmo sinds de septembercirculaire 2015.

Tabel 4.2-2 Mutaties integratie-uitkering Wmo (bedragen in miljoenen euro's)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
stand septembercirculaire 2015	1.138,154	1.178,830	1.178,830	1.178,830	1.178,830	1.178,830
<i>mutaties deze circulaire</i>						
loon- en prijsbijstelling 2016	18,214	18,865	18,865	18,865	18,865	18,865
vernieuwing maatschappelijke ondersteuning		41,732	41,732	41,732	52,068	102,762
compensatie eigen bijdrage Wmo	5,027					
stand deze circulaire	1.161,395	1.239,427	1.239,427	1.239,427	1.249,763	1.300,457

De toelichting op de mutaties is als volgt:

- de loon- en prijsbijstelling tranche 2016 is toegekend;
- zoals aangekondigd in paragraaf 4.2-9 van de decembercirculaire 2015 wordt het in het Regeerakkoord afgesproken budget voor de verbetering van de arbeidsmarktpositie van specifieke groepen medewerkers vanaf 2017 structureel toegevoegd aan de integratie-uitkering Wmo. Gemeenten hebben hierdoor meer financiële slagkracht bij het realiseren van de beoogde vernieuwing van maatschappelijke ondersteuning, zoals thuisondersteuning. De middelen zijn onderdeel van het afsprakenpakket van 4 december 2015 tussen de VNG, de FNV, het CNV en het ministerie van VWS;
- in het bestuurlijk overleg van 8 september 2015 tussen de VNG en het ministerie van VWS is afgesproken later in een bestuurlijk overleg terug te komen op de eigen bijdragen voor

cliënten met een Wlz-indicatie. Deze eigen bijdragen kunnen gemeenten niet innen doordat sprake is van een anticumulatiebepaling met de Wlz (de eigen bijdrage voor de Wmo wordt dan € 0). In het bestuurlijk overleg tussen de VNG en VWS van 25 april 2016 is ingestemd met de voorgestelde compensatie, te weten een aanvullend bedrag van € 5,1 miljoen in 2016. Aangezien de overheveling van hulpmiddelen en woningaanpassingen met nog één jaar is uitgesteld, is voor 2017 afgesproken om uit te gaan van een 'PM'. De invulling van deze 'PM' zal volgend jaar worden geagendeerd voor een nieuw bestuurlijk overleg en kan dan worden ingevuld aan de hand van actuelere gegevens op dat moment.

De bedragen van de integratie-uitkering Wmo per gemeente zijn behalve door deze mutaties ook gewijzigd ten opzichte van de septembercirculaire 2015 door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven. Voor de uitkering in 2014 zijn er geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van de stand decembercirculaire 2015, waarmee de uitkering over 2014 definitief is geworden. De trimfactor stellen wij definitief vast op 0,99787. De trimfactor zorgt er voor dat het totaal beschikbare bedrag exact wordt uitgekeerd.

De verdeling is opgenomen in bijlage 4.2-2.

3. Voorschoolse voorziening peuters

Rijk en gemeenten hebben bestuurlijke afspraken gemaakt over een aanbod voor alle peuters (zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/04/26/kamerbrief-over-bestuurlijke-afspraken-ee-aanbod-voor-alle-peuters>). Er gaan circa 40.000 peuters nu niet naar de kinderopvang of peuterspeelzaal. Met deze afspraken wordt alle peuters de mogelijkheid gegeven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Via de afspraken zetten gemeenten zich actief in om een aanbod te realiseren voor de groep peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag die nu niet naar een voorschoolse voorziening gaat.

In de bestuurlijke afspraken is opgenomen dat de verdeelsleutel zoveel mogelijk recht doet aan het doel van deze middelen. Daarbij wordt ook gekeken naar de problematiek in grote en kleine gemeenten. Voor 2016 en 2017 vindt verdeling plaats via de maatstaven jongeren (65%), bijstandsontvangers (driejarig gemiddelde; 25%) en kernen (10%). Het streven is om vanaf 2018 over te gaan op een nieuwe verdeelsleutel die zo goed mogelijk aansluit op het doel door te kijken naar het aantal peuters per gemeente dat binnen de doelgroep van deze decentralisatie-uitkering valt. Tot die tijd worden de bedragen voor 2018 en verder voorlopig verdeeld overeenkomstig bovengenoemde verdeelsleutel.

De bedragen per gemeente zijn opgenomen in bijlage 4.2-3.

4. Actieplan Luchtkwaliteit

De gemeente Rotterdam ontvangt in 2016 een eenmalige bijdrage van € 7,837 miljoen in het kader

van het Actieplan Luchtkwaliteit.

5. RegioSpecifiek Pakket Zuiderzeelijn

De gemeente Assen ontvangt in 2016 een bedrag van € 6,418 miljoen in verband met het RegioSpecifiek Pakket (RSP) Zuiderzeelijn, project FlorijnAs (zie ook paragraaf 4.2-13 van de meicirculaire 2015).

6. Bodemsanering

De gemeenten Amsterdam, Arnhem, Helmond, Rotterdam en Zaanstad ontvangen over de periode 2016 tot en met 2020 aanvullende middelen als onderdeel van het convenant "Bodem en Ondergrond 2016-2020" van 17 maart 2015. Het betreft de eerste tranche van het extra budget van het convenant.

De bedragen per gemeente zijn opgenomen in bijlage 4.2-6.

7. Faciliteitenbesluit opvangcentra

Gemeenten die opvang bieden aan asielzoekers die nog niet zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen ontvangen jaarlijks een bijdrage op grond van het Faciliteitenbesluit opvangcentra van het ministerie van Veiligheid en Justitie. De uitkering dient ter compensatie van gelden die gemeenten normaliter via de algemene uitkering ontvangen. De bedragen voor 2016 bevatten voor enkele gemeenten ook een bedrag over 2014 en/of 2015.

Een overzicht met de toekenning van de bedragen per gemeente is opgenomen in bijlage 4.2-7.

8. Basisregistratie Personen: centralisering inschrijving vergunninghouders

In het bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom van 27 november 2015 (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2015/11/27/bestuursakkoord-verhoogde-asielinstroom>) is afgesproken dat wordt toegewerkt naar zogeheten BRP-straten in enkele gemeenten en dat deze vanaf 1 januari 2017 worden bekostigd via het gemeentefonds. De BRP-straten worden ingericht ten behoeve van het zorgvuldig en efficiënt registreren van vergunninghouders in de BRP. In deze BRP-straten wordt nauw samengewerkt met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Door gebruik te maken van de relevante onderdelen uit het IND-dossier kunnen medewerkers burgerzaken de eerste inschrijving in de BRP verzorgen zonder dubbel werk te verrichten. Door deze eerste inschrijving te concentreren in de gemeente waar deze aanmeldwerkzaamheden door de IND worden uitgevoerd, wordt de logistiek bevorderd en ontstaat bovendien expertise bij de betreffende gemeenten. Gemeenten die een bijdrage ontvangen voor de inrichting van een BRP-straat zijn Arnhem, Cranendonck, Doetinchem, Gilze en Rijen, Haarlemmermeer, Noordenveld en Vlagtwedde. De verdeling van de middelen over deze gemeenten is gebaseerd op de huidige capaciteit van de IND en de verdeling van de

vergunninghouders. De bedragen per gemeente zijn opgenomen in bijlage 4.2-8.

9. Beter Benutten

De gemeenten Utrecht en Leeuwarden ontvangen in 2016 respectievelijk € 2,146 miljoen en € 0,168 miljoen voor de uitvoering van het lopende programma en het vervolgprogramma van Beter Benutten.

10. Vrouwenopvang

De omvang van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang wijzigt door:

- een toevoeging van € 1,425 miljoen per jaar in 2016 en 2017 voor de opzet en borging van een structureel en landelijk dekkend netwerk van Centra voor Seksueel Geweld (CSG's)¹. In genoemde jaren ontvangen de volgende centrumgemeenten elk een bedrag van € 89.063: Almere, Amsterdam, Emmen, Enschede, Groningen, Haarlem, 's-Hertogenbosch, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Utrecht, Vlissingen en Zwolle. Het bedrag zal in de septembercirculaire 2016 – nadat de ontbrekende middelen beschikbaar zijn gekomen – worden verhoogd naar € 131.250;
- een incidentele verlaging met € 4,130 miljoen in 2017 vanwege betalingen aan de VNG. Daar tegenover staat een structurele verhoging met € 4,380 miljoen vanaf 2017 door de vrijval van de voor dit doel gevormde reserve.
- een verlaging met € 0,250 miljoen vanaf 2017 vanwege het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA). De financiering van deze functie loopt voortaan via het ministerie van VWS.

Wij houden na overleg met de VNG de verdeling voor 2015, waarin veelvuldige wijzigingen zijn aangebracht, nu ongewijzigd. Voor het jaar 2016 zijn de aantallen eenheden van de maatstaven van het objectieve verdeelmodel geactualiseerd. Daarbij zijn de gegevens van de gemeente Lingewaard toegerekend aan de centrumgemeente Arnhem, nadat zij eerder abusievelijk aan de centrumgemeente Nijmegen zijn toegerekend. Verder is het verzoek verwerkt om de gemeente Hattem in te delen bij centrumgemeente Apeldoorn in plaats van centrumgemeente Zwolle. De geactualiseerde aantallen zijn behalve voor 2016 ook voor latere jaren in de berekeningen gebruikt.

Voor de verdeling 2017 en verder zijn de volgende ontwikkelingen relevant:

- bij de verdeling van de begeleidingsmiddelen die uit de AWBZ zijn toegevoegd is rekening gehouden met de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang. In het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 tussen de VNG en het ministerie van VWS is ingestemd met het voorstel van de VNG om 50% van de middelen historisch te verdelen en 50% te verdelen volgens de objectieve verdeelmodellen. Voor de vrouwenopvang betekent dit een eerste stap naar een

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/02/08/kamerbrief-over-brief-aan-de-vng-over-extra-middelen-csg-s>

objectieve verdeling per 2017 en geen uitname voor dit doel voor specifieke gemeenten of instellingen. Dit voorstel wijkt af van hetgeen in een eerdere circulaire is gemeld: een historische verdeling, in 2018 gevolgd door 100% verdeling volgens het objectieve verdeelmodel. Dit komt doordat het eerdere besluit van de Commissie Gezondheid en Welzijn van de VNG was gebaseerd op de onjuiste aanname dat voor 2016 voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang allebei al een eerste stap was gezet. Dat bleek voor de vrouwenopvang incorrect. In de laatste vergadering van de commissie is daarom nogmaals gesproken over dit onderwerp en besloten zoveel mogelijk ook de lijn van de maatschappelijke opvang te volgen. In afwachting van besluitvorming over de verdeling vanaf 2018 wordt deze verdeling vooralsnog ook voor latere jaren gehanteerd. U zult nader worden geïnformeerd in de septembercirculaire 2016;

- voor de opvang van mannelijke slachtoffers van geweld in huiselijke kring werd in 2015 een bedrag van € 1,2 miljoen toegevoegd aan de G4 (€ 0,3 miljoen per gemeente). Besloten is deze vorm van opvang beter over het land te spreiden. Vanaf 2017 wordt het bedrag verdeeld over de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, Tilburg en Zwolle (€ 0,2 miljoen per gemeente).

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-10.

De achterliggende berekeningswijze treft u aan in de internetbijlage. Zoals in paragraaf 4.2 van de decembercirculaire 2015 aangekondigd is in samenwerking met het ministerie van VWS en met de VNG een nieuwe presentatiewijze ontwikkeld van de decentralisatie-uitkering. Deze biedt een beter inzicht in de overgang naar de objectieve verdeling en in de onderdelen die (nog) buiten het objectieve verdeelmodel vallen.

11. Basisregistratie Grootchalige Topografie

Om een soepele overgang te bereiken ontvangen 15 gemeenten, naast de toevoeging aan de algemene uitkering (zie paragraaf 2.2-11 van deze circulaire), voor de jaren 2017 tot en met 2019 een aanvullende bijdrage via een decentralisatie-uitkering. Het gaat hierbij om gemeenten die niet participeerden in de GBKN (Grootchalige Basiskaart Nederland) en daarom in de oude situatie een andere verdeling tussen eigen bijdrage en bijdragen van derden kenden. De overgangperiode is bedoeld om dit verschil geleidelijk af te bouwen. Vanaf 2020 kennen ook deze gemeenten alleen de bijdrage via de algemene uitkering.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-11.

12. Erfgoed en ruimte

De gemeenten Purmerend, Amsterdam, Súdwest-Fryslân, Veere, Maastricht, Gouda en Rotterdam ontvangen bedragen vanuit de beleidsnota Visie Erfgoed en Ruimte (Kiezen voor Karakter). De bedragen zijn bestemd voor per gemeente verschillende projecten met betrekking tot onder andere

werelderfgoed, eigenheid en veiligheid en Wederopbouw. De betreffende gemeenten zijn op de hoogte gesteld van de te ontvangen bedragen.

Zie bijlage 4.2-12 voor de verdeling per gemeente.

13. Projectstimuleringsregeling Interreg V

In het kader van de Interreg Projectstimuleringsregeling V (Stcrt. 2015, 10986) ontvangen 11 gemeenten een eenmalige bijdrage van € 23.750. De bijdrage is bedoeld om het ontwikkelen en indienen van Interreg-projecten met een Nederlandse lead-partner te stimuleren.

De ontvangende gemeenten zijn opgenomen in bijlage 4.2-13.

14. Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing

In het kader van het Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing (IPSV) ontvangt de gemeente Utrecht een bedrag van € 0,175 miljoen. De IPSV-middelen werden voorheen verstrekt middels een verzameluitkering.

15. Kracht on Tour

Een zestal gemeenten ontvangt een bijdrage voor het organiseren van een bijeenkomst "Kracht on Tour". Het doel van de bijeenkomst is het vergroten van de bewustwording bij vrouwen van het belang van economische zelfstandigheid. De toekenning van de bijdrage volgt op de mogelijkheid die centrumgemeenten in 2015 werd geboden om zelf (of namens een regiogemeente) een aanvraag in te dienen voor cofinanciering door het Rijk bij het organiseren van een eigen editie van Kracht on Tour.

De ontvangende gemeenten en de bedragen zijn opgenomen in bijlage 4.2-15.

16. Knelpunten verdeelproblematiek

De meerjarenraming strekt zich met ingang van deze circulaire uit tot en met het jaar 2021. Daardoor wordt in deze circulaire de toename van de integratie-uitkering Knelpunten verdeelproblematiek voor dat jaar zichtbaar. De middelen zijn afkomstig uit de algemene uitkering. De integratie-uitkering houdt verband met btw-aspecten ten aanzien van wegen die in beheer zijn van waterschappen.

17. Vsv-programmagelden RMC-regio's G4

De gemeente Amsterdam ontvangt voor het jaar 2016 opnieuw een bedrag van € 65.000 voor het continueren van het beleid ten aanzien van voortijdig schoolverlaters afkomstig uit het Caribisch deel van het Koninkrijk.

18. Green Deal

De gemeente Utrecht ontvangt de derde en laatste tranche van de bijdrage ter uitvoering van de Green Deal-afspraken. De bijdrage betreft het project met betrekking tot de CO2-footprint, businesscases verduurzaming Utrechtse bedrijven en het WKO-loket Energie Bodem.

19. Pilot weerbaar opvoeden

De gemeenten Culemborg, Delft, Maastricht, Nijmegen en Roosendaal ontvangen een bijdrage in het kader van de eerste fase pilot weerbaar opvoeden. In de pilot wordt in twee fasen een laagdrempelig aanbod van professionele opvoedondersteuning gestimuleerd, zowel bij algemene opvoedingsvragen als bij specifieke, meer "taboe" –opvoedingsvragen, zoals het bespreekbaar maken van radicalisering.

De verdeling over de gemeenten is opgenomen in bijlage 4.2-19.

20. Gegevensuitwisseling nazorg (ex) gedetineerden

De gemeente Rotterdam ontvangt een bedrag van € 41.000 voor een onderzoek naar de gegevensuitwisseling tussen gemeenten met betrekking tot de nazorg voor (ex) gedetineerden. Het bedrag is door het ministerie van SZW toegekend aan Rotterdam als opdrachtgever van het onderzoek.

21. Jaarconferentie Techniekpact

De gemeente Rotterdam ontvangt in 2016 een eenmalige bijdrage van € 40.000 voor de organisatie van de Jaarconferentie Techniekpact.

22. Vierkant voor Werk

De gemeente Emmen ontvangt in 2016 een bijdrage van € 38.000 ten behoeve van de commissie economische structuurversterking Vierkant voor Werk.

23. Groeiopgave Almere

Conform de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 uit 2013 beweegt de decentralisatie-uitkering Groeiopgave Almere mee met de jaarlijkse accresberekening. Het accrespercentage 2015 is definitief vastgesteld op -0,54%, wat leidt tot een neerwaartse bijstelling. De afrekening van het accres over 2015 vindt plaats in 2016 (zie ook de paragrafen 2.2-1 en 2.2-6 van deze circulaire).

24. Bevolkingsdaling

De decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling is toegekend voor de periode 2016 tot en met 2020 (zie paragrafen 2.2-6 en 4.2-2 van de septembercirculaire 2015). Vanaf 2021 wordt het bedrag van

€ 11,245 miljoen overgeheveld naar de algemene uitkering (zie paragraaf 2.2-12 van deze circulaire).

Overige mededelingen decentralisatie- en integratie-uitkeringen

- Maatschappelijke opvang

Het macrobudget van de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang is ongewijzigd.

Voor de uitkering in 2014 zijn geen wijzigingen opgetreden ten opzichte van de stand decembercirculaire 2015, waarmee de uitkering over 2014 definitief is geworden. De trimfactor stellen wij definitief vast op 1,0015. De trimfactor zorgt er voor dat het totaal beschikbare bedrag exact wordt uitgekeerd. De bedragen per gemeente voor de jaren 2015 en verder zijn door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven wel gewijzigd.

Bij de verdeling van de begeleidingsmiddelen die uit de AWBZ zijn toegevoegd is rekening gehouden met de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang. In het bestuurlijk overleg van 25 april 2016 tussen de VNG en VWS is ingestemd met het voorstel van de VNG om 50% van de middelen historisch te verdelen en 50% te verdelen volgens de objectieve verdeelmodellen. Voor de maatschappelijke opvang betekent dat een bevrozing op dat niveau, totdat meer duidelijkheid is over de gevolgen van de verandering rond Beschermd Wonen voor dit beleidsveld. In een eerdere circulaire is gemeld dat met ingang van 2017 de middelen voor 100% objectief zouden worden verdeeld.

In bijlage 4.2.1 treft u een overzicht van de bedragen per gemeente aan. De achterliggende berekeningswijze treft u aan in de internetbijlage.

- Gezond in de Stad

De verdeling 2018 en verder van de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad (GIDS) is op dit moment nog niet bekend. Besluitvorming over het GIDS-programma voor 2018 en verder vindt plaats in het voorjaar van 2017.

- Versterking peuterspeelzaalwerk

Als onderdeel van het in te dienen wetsvoorstel Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk is het kabinet voornemens de decentralisatie-uitkering Versterking peuterspeelzaalwerk (€ 35 miljoen structureel) in het kader van de Wet OKE te laten vervallen. De geplande inwerkingtredingdatum van dit wetsvoorstel is 1 januari 2018. Het wetsvoorstel wordt naar verwachting na deze zomer ingediend bij de Tweede Kamer, die eerder - per brief van 1 december 2013 - over dit voornemen is geïnformeerd.

- Huishoudelijke hulp toelage

Op vrijdag 4 december 2015 hebben de VNG, de FNV, de CNV en VWS een gezamenlijke aanpak afgesproken voor het perspectief van de langdurige zorg en ondersteuning. Hierin is afgesproken dat het bedrag voor de decentralisatie-uitkering Huishoudelijke hulp toelage voor gemeenten beschikbaar is voor de doelen van reguliere werkgelegenheid, fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning. De oorspronkelijke voorwaarden zoals opgenomen in de Informatiekaart Huishoudelijke Hulp Toelage zijn losgelaten. Gemeenten hebben hiermee de ruimte in de overgangssituatie concrete op de lokale situatie afgestemde afspraken te maken waarmee cliënten, medewerkers en aanbieders worden ondersteund in de transitie. Daar waar acute problematiek leidt tot risico's voor de continuïteit van ondersteuning en de relatie hulpverlener-cliënt, biedt dit gemeenten tevens de ruimte om lokaal en regionaal afspraken te maken die deze continuïteit ten goede komen. De verantwoording over de inzet van deze middelen vindt plaats aan de gemeenteraad.

Naar aanleiding van het debat over het faillissement van TSN Thuiszorg heeft de Tweede Kamer op 19 mei 2016 een motie (23 235, nr. 154) aangenomen die de regering verzoekt gemeenten te informeren dat niet langer voorwaarden worden gesteld aan de HHT-gelden, anders dan dat deze gelden besteed worden aan de huishoudelijke verzorging in het kader van de Wmo 2015. Deze motie onderstreept de beleidsruimte die gemeenten hebben om in relatie tot het gemeentelijk Wmo-beleid en bovengenoemde afspraken over het perspectief van de langdurige zorg en ondersteuning tot besteding van deze gelden te komen.

5 Overige mededelingen

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat diverse mededelingen over de gemeentefinanciën. Paragraaf 5.2 bevat mededelingen over het gemeentefonds die niet betrekking hebben op één van de specifieke onderdelen uit de hoofdstukken 2, 3 of 4. Vervolgd wordt met mededelingen op het terrein van de gemeentefinanciën.

5.2 Gemeentefondstotalen, bevoorschotting en nominale ontwikkelingen

Gemeentefondstotalen

Tabel 5.2.1 bevat een overzicht van de gemeentefondstotalen 2016-2021. In de tabel zijn de bedragen uit de hoofdstukken 2, 3 en 4 bij elkaar gebracht.

Tabel 5.2.1 Gemeentefondstotalen 2016-2021 (in miljoenen euro's)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Algemene uitkering	15.612	15.384	15.801	16.048	16.398	16.501
DU/IU	2.340	2.171	1.981	1.990	2.010	2.012
IU Sociaal domein	10.005	9.733	9.638	9.553	9.438	9.428
Totaal	27.957	27.288	27.420	27.591	27.846	27.940

Bevoorschotting

De bedragen 2016 uit de tabel zullen worden verwerkt in de bevoorschotting vanaf 5 juli 2016. Tot dat tijdstip is de bevoorschotting gebaseerd op de decembercirculaire 2015. Op de eerste dinsdag in juli zullen ook eventuele verrekeningen plaatsvinden als er eerder dit jaar te veel of juist te weinig voorschot is verstrekt. Verrekeningen over de uitkeringsjaren 2014 en 2015 worden ook in juli uitgevoerd.

Over de voorschotten voor het uitkeringsjaar 2017 volgt informatie in de septembercirculaire 2016.

Nominale ontwikkelingen

De algemene uitkering is uitgedrukt in lopende prijzen. De decentralisatie- en de integratie-uitkeringen betreffen doorgaans nominale bedragen. De integratie-uitkering Sociaal domein en de integratie-uitkering Wmo zijn uitgedrukt in constante prijzen.

Om gemeenten in staat te stellen op een juiste wijze met nominale ontwikkelingen om te gaan is tabel 5.2.2 opgenomen. De tabel bevat de twee loon- en prijsindicatoren die het CPB onderscheidt voor de overheidssector. De cijfers zijn ontleend aan de meest recente publicaties van het CPB. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de regelmatig bijgestelde prognoses op de website van het CPB ([CPB](#)), met name de rubriek Centraal Economisch Plan 2016 (CEP2016).

Tabel 5.2.2 Prijsmutaties per jaar 2014-2017

	2014	2015	2016	2017
overheidsconsumptie				
- netto materiële consumptie	0,00%	0,30%	0,70%	1,20%
- lonen en salarissen	1,60%	0,80%	1,90%	1,90%
algemene prijsontwikkeling				
- prijsmutatie bbp	0,80%	0,50%	1,10%	0,90%

Bron: CEP2016

5.3 Macronorm OZB

Volgens cijfers van onderzoeksinstituut COELO stijgt de totale landelijke OZB-opbrengst in 2016 met € 89,6 miljoen, een stijging van 2,32%. De macronorm voor 2016 is 1,57%. Dat betekent een overschrijding met € 28,7 miljoen. Tijdens het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van 28 april 2016 is geconstateerd dat de overschrijding van de macronorm 2016 optreedt doordat de overschrijding uit 2015, die in mindering was gebracht op de norm voor 2016, niet volledig is ingelopen. Besloten is de overschrijding van 2016 in mindering te brengen op de macronorm voor 2017, die daarmee uitkomt op 1,97%.

	Percentage	Bedrag (x € mln)
Macronorm 2017 over € 3.955 miljoen (OZB-opbrengst 2016)	2,7% ¹	106,79
Correctie vanwege overschrijding 2016		-28,70
Macronorm 2017 na correctie	1,97%	78,09

¹ Dit percentage is opgebouwd uit 1,5% reële trendmatige groei van het BBP en 1,2% prijsontwikkeling Nationale Bestedingen (op basis van het Centraal Economisch Plan 2016).

5.4 Landelijke voorziening WOZ

Naar aanleiding van een advies van de Waarderingskamer heeft de staatssecretaris van Financiën besloten dat de openbaarheid van de WOZ-waarde van woningen uit de basisregistratie WOZ per 1 oktober 2016 mogelijk is. Hiervoor moeten per 1 oktober 2016 zo veel mogelijk gemeenten zijn aangesloten op de Landelijke Voorziening WOZ (LV WOZ). De LV WOZ is de voorziening die gemeenten faciliteert in het aanleveren van doorlopend berichtenverkeer aan de afnemers van de LV WOZ. Op verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken is de heer G.J. Jansen (voormalig CdK van Overijssel) sinds half mei actief als bestuurlijk aanjager om gemeenten tijdig te laten aansluiten op de LV WOZ. De aanjager LV WOZ streeft er naar dat gemeenten in samenwerking met betrokken stakeholders hun eerder opgestelde plannings realiseren.

De komende periode voert de heer Jansen hiertoe overleg met de (samenwerkingsverbanden van) gemeenten en gebruikt daarbij de expertise van stakeholders als Waarderingskamer, VNG, Landelijke Vereniging Lokale Belastingen, Kadaster, softwareleveranciers en gemeenten die al ervaringen hebben opgedaan in het aansluitproces. Voor bestuurders organiseert de heer Jansen voor de zomer een bijeenkomst waarin specifiek aandacht wordt gegeven aan de lokale problemen

op dit vlak.

5.5 Analyse gemeentebegrotingen

De gemeente kan haar financiële situatie op verschillende manieren (laten) onderzoeken. In de eerste plaats kan de gemeente zelf onderzoek doen naar haar uitgaven met een begrotingsanalyse. Op verzoek kan de rijksoverheid daarnaast, samen met de provincie, de financiën van de gemeente vergelijken met die van een andere gemeente, de zogenoemde begrotingsscan. Tot slot kunnen gemeenten met behulp van de provincie en de rijksoverheid de financiële gevolgen van een herindeling (laten) onderzoeken door middel van een herindelingscan. Voor meer informatie wordt verwezen naar internet: <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/gemeentelijke-financien/financiele-scans>.

5.6 Redelijk peil 2017

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald 'redelijk peil' hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Er is een nieuwe uitkomst beschikbaar voor de berekening van het redelijk peil. De uitkomst voor het redelijk peil is van belang voor alle betrokken actoren die in de praktijk te maken hebben met de artikel 12-procedure. In bijlage 5.6.1 is meer uitgebreide informatie opgenomen.

5.7 Vernieuwing Informatie voor derden

Sinds het uitkomen van het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' (mei 2014) van de werkgroep Depla is veel werk verzet. Verschillende werkgroepen zijn aan de slag gegaan om de adviezen in het rapport uit te werken.

Uiteindelijk staat nu een geheel vernieuwde Iv3-2017 klaar om uitgerold te worden. Aanvankelijk was het idee om het Iv3-informatiesysteem een nieuwe naam te geven, namelijk I4All. Omdat de naam 'Iv3' sterk ingeburgerd bleek te zijn, is besloten van deze naamsverandering af te zien. De meest in het oog springende verandering betreft de taakvelden, voorheen functies geheten. In de huidige Iv3 is bij de gemeenten sprake van ongeveer 100 functies, in de nieuwe Iv3 zijn er nog ruim 50 taakvelden. Ook bij de provincies is dat aantal sterk afgenomen.

Inhoud

Eind april 2016 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de nieuwe ministeriële regeling Informatie voor derden ondertekend. In deze regeling is vastgelegd welke taakvelden, economische categorieën en balansstanden in Iv3 opgevraagd gaan worden.

Op de site van de rijksoverheid staan de vernieuwde Iv3-informatievoorschriften 2017. Deze documenten bevatten het totaaloverzicht van de gegevens die opgevraagd worden, alsook de bijbehorende toelichting:

- gemeenten: [Iv3-informatievoorschrift-2017-gemeenten](#)

- provincies: [Iv3-informatievoorschrift-2017-provincies](#)

Vorm

Voor de aanlevering van de Iv3-gegevens zal het CBS uiterlijk 1 juli de nieuwe invoermatrices klaarzetten op de Kredo-site. Bij de aanlevering van de Iv3-gegevens verslagjaar 2017 kan Excel alsook XBRL gebruikt worden.

Handreikingen

Met ingang van verslagjaar 2017 zal het vernieuwde Iv3-informatievoorschrift 2017 gebruikt gaan worden. Er is gezocht naar mogelijkheden om vragen over de vulling van de Iv3-matrices te ondersteunen:

- een eerste handreiking is het beschikbaar stellen van een interactieve internetapplicatie voor vragen over Iv3-2017. Voorlopig is deze applicatie alleen nog voor de gemeenten beschikbaar, zie www.vraagbaakiv3gemeenten.nl.
- daarnaast is op de site van de rijksoverheid een beslisboom geplaatst die behulpzaam kan zijn bij de bepaling van de juiste Iv3-economische categorie (aan de lastenkant). Deze tabel bevat ook een was (2016)-wordt (2017)-overzicht van de economische categorieën. Zie: [economische categorieën lasten kant](#).

Met vragen over bovenstaande kunt u zoals gebruikelijk terecht bij de postbus Iv3: postbusIv3@minbzk.nl.

5.8 Wijzigingsbesluit BBV

Inleiding

In eerdere circulaire bent u geïnformeerd over het toen in voorbereiding zijnde wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het wijzigingsbesluit is gebaseerd op de voorstellen van de door de VNG ingestelde adviescommissie onder voorzitterschap van wethouder Depla. Het definitieve Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV met de wijzigingen voortvloeiende uit het traject Vernieuwing BBV is op 17 maart 2016 geplaatst in het Staatsblad (nr. 2016, 101).

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-101.html>.

Inhoud van de wijzigingen

De wijzigingen richten zich op:

1. Een uniforme indeling in taakvelden;
2. Een uniforme basisset van beleidsindicatoren;
3. Verbeterde informatie over verbonden partijen;
4. Inzicht in de overheadkosten;
5. Enkele aanpassingen van het stelsel van baten en lasten.

In dit besluit zijn ook wijzigingen opgenomen in verband met de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (Vpb-plicht) en de

gevolgen daarvan voor de verantwoording van de grondexploitaties. Tot slot zijn nog enkele verduidelijkingen en kleine aanpassingen doorgevoerd. De voorstellen van de adviescommissie Depla met betrekking tot de vernieuwing van de accountantscontrole verkeren nog in de fase van nadere uitwerking en zullen, naar alle waarschijnlijkheid, op een later moment neerslaan in voorstellen tot wijziging van wet- en/of regelgeving.

Aanvullende ministeriële regelingen

De nieuw geformuleerde taakvelden en economische categorieën in het kader van de uitvoeringsinformatie en de verstrekking van de informatie voor derden (Iv3) zijn vastgesteld in een ministeriële regeling (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-20622.html>).

Ook de uniforme lijst van beleidsindicatoren is uitgewerkt in een ministeriële regeling (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-16004.html>). Om praktische redenen is in deze ministeriële regeling geen meetdatum voor de beleidsindicatoren opgenomen. Gemeenten dienen bij het maken van de begroting en de programmaverantwoording de meest actuele cijfers van waarstaatjegemeente.nl te gebruiken. Om duidelijk te houden welke cijfers precies gebruikt zijn, behoren de bron en het jaar waaruit deze beleidsindicatoren komen (de periode) te worden vermeld in de begroting en de programmaverantwoording. De uniforme set van beleidsindicatoren voor de provincies zal op een later moment gereed komen, waarmee deze van kracht zullen worden voor de begroting 2018.

Inwerkingtreding

De wijzigingen uit dit besluit zijn van toepassing op de voorbereidingen van het begrotingsjaar 2017. Omdat openbare lichamen ingesteld op grond van de Wgr eerder hun begroting moeten opstellen zullen de wijzigingen van dit besluit voor het eerst doorwerken in de begrotingsvoorbereiding voor het jaar 2018. Voor de regels die zijn opgenomen in verband met de invoering van de Vpb-plicht geldt dat provincies en gemeenten vanaf het eerste boekjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2016 belastingplichtig zijn, indien zij vanuit fiscaal oogpunt een onderneming drijven. Dat betekent dat zij daarmee in de (lopende) begroting van 2016 reeds rekening moeten houden. Provincies en gemeenten die belastingplichtig zijn als gevolg van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen kunnen lopende het begrotingsjaar via een begrotingswijziging voldoen aan de wijze waarop de heffing van de vennootschapsbelasting via dit wijzigingsbesluit in de begroting en jaarrekening dient te worden opgenomen en te worden verantwoord.

Richtinggevende notities commissie BBV

Naar aanleiding van het wijzigingsbesluit heeft de commissie BBV een aantal richtinggevende notities geschreven/geactualiseerd over de onderwerpen:

- Grondexploitatie (ingangsdatum 1-1-2016);
- Faciliterend grondbeleid (ingangsdatum 1-1-2016);
- Rente (ingangsdatum 1-1-2017);
- Overhead (ingangsdatum 1-1-2017).

In deze notities doet de commissie BBV - in aanvulling op het besluit - aanbevelingen en stellige uitspraken over aspecten die niet geregeld worden met het besluit, maar waar in de praktijk wel veel vragen over zijn cq. discussie over is. Ook de notitie over verbonden partijen wordt binnenkort geactualiseerd. De commissie BBV streeft ernaar om deze medio juli gereed te hebben.

Financiële kengetallen

De wijzigingen in het BBV in verband met de opname van een uniforme set financiële kengetallen zijn reeds doorgevoerd met het besluit van 15 mei 2015 (Stb. 2015, 206). Bij ministeriële regeling (9 juli 2015) zijn nadere regels vastgesteld over de wijze waarop de kengetallen door provincies en gemeenten moeten worden vastgesteld en in de begroting en het jaarverslag moeten worden opgenomen. Deze regeling is inmiddels aangepast in verband met de introductie van de geprognosticeerde begin- en eindbalans in de begroting en meerjarenraming. De aangepaste regeling is inmiddels vastgesteld en gepubliceerd (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-16018.html>).

In de toelichting op de regeling tot vaststelling van de wijze waarop kengetallen worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag van provincies en gemeenten (regeling van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 9 juli 2015, nr. 2015-0000387198, [Staatscourant 2015, 20619](#)) is aangekondigd dat jaarlijks in de meicirculaire de benodigde gegevens voor de berekening van de belastingcapaciteit worden opgenomen.

Voor gemeenten gaat het om het landelijk gemiddelde voor de gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden. Dit gemiddelde bedraagt - op basis van de cijfers van het Coelo - in 2016 € 723. De cijfers per gemeente zijn gepubliceerd in de Atlas van de lokale lasten in bijlage 3 (<http://www.coelo.nl>).

Mutaties reserves nog steeds verzamelen op gelijknamig taakveld

In 2004 is in het BBV het inzicht in de financiële positie verbeterd doordat het rechtstreeks, dat wil zeggen via de exploitatie, aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen niet meer is toegestaan. Met de vernieuwing van het BBV is hier geen wezenlijke verandering in gekomen. In de begroting en de jaarrekening moet per programma nog steeds afzonderlijk het (geraamde) saldo van baten en lasten en vervolgens de (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves tot uitdrukking komen (art 17 en 27 lid c, d, e).

Omdat uit de ministeriële regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden (en de toelichting daarop via het Iv3-informatievoorschrift gemeenten) mogelijk iets anders kan worden opgemaakt, wordt dit informatievoorschrift zodanig aangepast dat op taakveld 0.10 alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden geboekt die verband houden met de taakvelden 0. tot en met 8. (met uitzondering van taakveld 0.11).

Economische categorie 7.1 kan uitsluitend op de taakvelden 0.10 en 0.11 worden toegepast. Via bijvoorbeeld door de gemeente ingerichte subnummers van taakveld 0.10 kan inzicht worden verkregen in de verdeling van de reservemutaties over de programma's en desgewenst ook verdere onderverdelingen.

Bijlagen

Bijlage 2.1.1 Bedragen per eenheid en uitkeringsfactoren 2016 en 2017

Tabel 1 Verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2016 stand sept 2016	w ijzigingen sinds sept 2015	bedragen per eenheid 2016 (deze circulaire)
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1139%		-0,1139%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1246%		-0,1246%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1546%		-0,1546%
inw oners	153,39	1,19	154,58
krimp	0,00		0,00
kernen met minstens 500 adressen	55.518,40		55.518,40
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	380,60		380,60
jongeren	242,58		242,58
ouderen	81,12		81,12
ouderen 75-85 jaar	26,78		26,78
w adden, t/m 2500 inw oners	188,85		188,85
w adden, van 2501 t/m 7500 inw oners	147,30		147,30
w adden, vanaf 7501 inw oners	33,22		33,22
huishoudens met laag inkomen	44,08		44,08
huishoudens met laag inkomen (drempel)	456,11		456,11
bijstandsontvangers	2.085,74		2.085,74
loonkostensubsidie	1.900,77		1.900,77
uitkeringsontvangers	83,58		83,58
minderheden	320,53		320,53
minderheden (drempel)	325,71		325,71
eenouderhuishoudens	208,30		208,30
eenpersoonhuishoudens	21,05		21,05
huishoudens	90,74		90,74
klantenpotentieel lokaal	39,19		39,19
klantenpotentieel regionaal	22,13		22,13
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	370,50		370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	41,01		41,01

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 1 Verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2016 stand sept 2015	w ijzigingen sinds sept 2015	bedragen per eenheid 2016 (deze circulaire)
land * bodemfactor gemeente	26,19		26,19
binnenw ater	37,19		37,19
buitenw ater	22,93		22,93
oppervlak bebouw ing	594,34		594,34
oppervlak bebouw ing w oonkernen	1.139,69		1.139,69
oppervlak bebouw ing buitengebied	958,59		958,59
opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	3.080,12		3.080,12
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.520,38		1.520,38
w oonruimten	59,68		59,68
w oonruimten * bodemfactor kern	50,70		50,70
opp. historische kernen, <40 ha	3.183,92		3.183,92
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.899,37		6.899,37
opp. historische kernen, >64 ha	15.030,42		15.030,42
lengte historisch w ater	15,54		15,54
bew oonde oorden 1930	31,31		31,31
hist.w oningen in bew oonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	12.328.880,91		12.328.880,91
ISV (b)	7.566.718,34		7.566.718,34
omgevingsadressendichtheid (OAD)	74,24		74,24
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,67		23,67
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,70		11,70
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente kernen	5,81		5,81
kernen * bodemfactor buitengebied	9.063,77		9.063,77
kernen * bodemfactor buitengebied	14.833,11		14.833,11
bedrijfsvestigingen	75,43		75,43
vast bedrag voor iedere gemeente	236.418,34		236.418,34
vast bedrag voor Amsterdam	111.470.819,52	-41.474,06	111.429.345,46
vast bedrag voor Rotterdam	61.397.616,10	1.929.018,15	63.326.634,25
vast bedrag voor Den Haag	48.787.219,41	298.497,71	49.085.717,12
vast bedrag voor Utrecht	33.050.294,58	-1.633.412,32	31.416.882,26
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,448	-0,001	1,447

1 Voor Baarle-Nassau tw ee maal het vaste bedrag.

Tabel 2 Mutaties verdeeltabel 2016 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Bestuur en alg. ondersteuning	cluster Overig	ontw ik- keling UB
inw oners	1,19		1,19		
vast bedrag voor Amsterdam	-41.474,06			-41.474,06	
vast bedrag voor Rotterdam	1.929.018,15			1.929.018,15	
vast bedrag voor Den Haag	298.497,71			298.497,71	
vast bedrag voor Utrecht	-1.633.412,32			-1.633.412,32	
uitkeringsfactor	-0,001	-0,003			0,002

Tabel 3 Verdeeltabel 2017 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2016	wijzigingen volgens	bedragen per eenheid 2017
	deze circulaire	deze circulaire	deze circulaire
OZB (w oningen eigenaar)	-0,1139%	0,0032%	-0,1107%
OZB (niet w oningen gebruiker)	-0,1246%	-0,0014%	-0,1260%
OZB (niet w oningen eigenaar)	-0,1546%	-0,0017%	-0,1563%
inwoners	154,58	-1,66	152,92
kernen met minstens 500 adressen	55.518,40		55.518,40
OZB w aarde niet w oningen (in mln)	380,60	0,10	380,70
jongeren	242,58		242,58
ouderen	81,12	-1,50	79,62
ouderen 75-85 jaar	26,78	-0,53	26,25
w adden, t/m 2500 inwoners	188,85		188,85
w adden, van 2501 t/m 7500 inwoners	147,30		147,300
w adden, vanaf 7501 inwoners	33,22		33,22
huishoudens met laag inkomen	44,08		44,08
huishoudens met laag inkomen (drempel)	456,11	0,99	457,10
bijstandsontvangers	2.085,74	21,15	2.106,89
loonkostensubsidie	1.900,77	16,67	1.917,44
uitkeringsontvangers	83,58	-0,02	83,56
minderheden	320,53	-0,29	320,24
minderheden (drempel)	325,71	-0,58	325,13
eenouderhuishoudens	208,30		208,30
eenpersoonhuishoudens	21,05	0,30	21,35
huishoudens	90,74	-0,25	90,49
klantenpotentieel lokaal	39,19	0,01	39,20
klantenpotentieel regionaal	22,13	0,12	22,25
leerlingen (V)SO	230,78		230,78
leerlingen VO	370,50		370,50
achterstandsleerlingen (drempel)	2.312,25		2.312,25
extra groei leerlingen VO	220,56		220,56
extra groei jongeren	256,36		256,36
land	41,01	0,06	41,07

(voortzetting op de volgende bladzijde)

Tabel 3 Verdeeltabel 2017 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven en uitkeringsfactor	b.p.e. 2016	wijzigingen volgens	bedragen per eenheid 2017
	deze circulaire	deze circulaire	deze circulaire
land * bodemfactor gemeente	26,19	0,27	26,46
binnenw ater	37,19	0,27	37,46
buitenw ater	22,93	0,04	22,97
oppervlak bebouw ing	594,34	1,08	595,42
oppervlak bebouw ing w oonkernen	1.139,69		1.139,69
oppervlak bebouw ing buitengebied	958,59		958,59
opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern	3.080,12	8,63	3.088,75
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	1.520,38	4,26	1.524,64
w oonruimten	59,68	0,05	59,73
w oonruimten * bodemfactor kern	50,70	0,09	50,79
opp. historische kernen, <40 ha	3.183,92		3.183,92
opp. historische kernen, 40-64 ha	6.899,37	10,41	6.909,78
opp. historische kernen, >64 ha	15.030,42	33,16	15.063,59
lengte historisch w ater	15,54	0,04	15,58
bew oonde oorden 1930	31,31		31,31
hist.w oningen in bew oonde oorden	85,74		85,74
ISV (a)	12.328.880,91		12.328.880,91
ISV (b)	7.566.718,34		7.566.718,34
omgevingsadressendichtheid (OAD)	74,24	0,07	74,31
omgevingsadressendichtheid (drempel)	23,67	0,05	23,72
oeverlengte * bodemfactor gemeente	11,70	0,02	11,72
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	5,81	0,01	5,82
kernen	9.063,77		9.063,77
kernen * bodemfactor buitengebied	14.833,11	41,54	14.874,65
bedrijfsvestigingen	75,43	0,15	75,58
vast bedrag voor iedere gemeente	236.418,34	-217,16	236.201,18
vast bedrag voor Amsterdam	111.429.345,46		111.429.345,46
vast bedrag voor Rotterdam	63.326.634,25		63.326.634,25
vast bedrag voor Den Haag	49.085.717,12	-552.629,48	48.533.087,64
vast bedrag voor Utrecht	31.416.882,26		31.416.882,26
vast bedrag Waddengemeenten	150.164,11		150.164,11
uitkeringsfactor	1,447	-0,027	1,420

1 Voor Baarle-Nassau tw ee maal het vaste bedrag.

Tabel 4 Mutaties verdeeltabel 2017 (bedragen in euro's in basis)

maatstaven	totaal	algemene mutaties	cluster Eigen inkomsten	cluster Werk en inkomen	cluster Maatsch. ondersteuning	cluster Cultuur en ontspanning	cluster Infrastructuur	cluster Bestuur	cluster overig	ontwikkeling UB
OZB (woningen eigenaar)	0,0032%		0,0032%							
OZB (niet woningen gebruiker)	-0,0014%		-0,0014%							
OZB (niet woningen eigenaar)	-0,0017%		-0,0017%							
inwoners	-1,66			0,08	-0,37	-0,06	0,04	-1,35		
OZB waarde niet woningen (in mln)	0,10						0,10			
ouderen	-1,50				-1,50					
ouderen 75-85 jaar	-0,53				-0,53					
huishoudens met laag inkomen (drempel)	0,99			2,57	-1,58					
bijstandontvangers	21,15			16,67	4,48					
loonkostensubsidie	16,67			16,67						
uitkeringsontvangers	-0,02				-0,02					
eenpersoonhuishoudens	0,30			0,30						
huishoudens	-0,25				-0,25					
klantenpotentieel lokaal	0,01						0,01			
klantenpotentieel regionaal	0,12			0,12						
land	0,06						0,06			
oppervlak bebouwing	1,08						1,08			
woonruimten	0,05						0,05			
woonruimten * bodemfactor kern	0,09						0,09			
opp. historische kernen, 40-64 ha	10,41						10,41			
opp. historische kernen, >64 ha	33,16						33,16			
lengte historisch water	0,04						0,04			
minderheden	-0,29							-0,29		
minderheden (drempel)	-0,58							-0,58		
omgevingsadressendichtheid (OAD)	0,07			0,05	-0,07		0,09			
omgevingsadressendichtheid (drempel)	0,05						0,05			
oeverlengte * bodemfactor gemeente	0,02						0,02			
oeverlengte * dichtheid * bf. gemeente	0,01						0,01			
kernen * bodemfactor buitengebied	41,53						41,53			
leerlingen (V)SO	0,00									
bedrijfsvestigingen	0,15						0,15			
land * bodemfactor gemeente	0,27						0,27			
binnenwater	0,27						0,27			
buitenwater	0,04						0,04			
opp. bebouwing kern * bodemfactor kern	8,62						8,62			
opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied	4,26						4,26			
vast bedrag voor iedere gemeente	-217,16						15,66	-232,82		
vast bedrag voor Den Haag	-552.629,48								-552.629,48	
uitkeringsfactor	-0,027	-0,016								-0,011

Bijlage 2.1.2 Bedragen per eenheid 2017, gegroepeerd naar cluster

Verdeelmaatstaven 2017, gegroepeerd naar cluster (bedragen in euro's in basis)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster Eigen inkomsten	-0,1107%	OZB (w oningen eigenaar)
	-0,1260%	OZB (niet-w oningen gebruiker)
	-0,1563%	OZB (niet-w oningen eigenaar)
	-37,40	w oonruimten
cluster Werk en inkomen	7,51	inw oners
	182,05	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	1.917,44	bijstandsontvangers
	1.917,44	loonkostensubsidie
	21,35	eenpersoonhuishoudens
	8,62	klantenpotentieel regionaal
	3,32	omgevingsadressendichtheid
cluster Jeugd	80,33	jongeren
	12,64	huishoudens met laag inkomen
	72,11	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	-2,00	uitkeringsontvangers
	93,53	minderheden
	90,58	eenouderhuishoudens
	0,70	klantenpotentieel regionaal
	0,72	omgevingsadressendichtheid
cluster Maatschappelijke ondersteuning	5.836,28	vast bedrag voor iedere gemeente
	31,40	inw oners
	79,62	ouderen
	26,25	ouderen 75-85 jaar
	1,02	huishoudens met laag inkomen
	147,53	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	19,66	huishoudens
	189,45	bijstandsontvangers
	85,56	uitkeringsontvangers
	78,10	minderheden
	2,51	klantenpotentieel lokaal
	5,33	klantenpotentieel regionaal
	1,51	land
	1,46	binnenw ater
	13,34	omgevingsadressendichtheid
	117,72	eenouderhuishoudens
1.498,14	kernen	
0,12	leerlingen VO	
-4.808,48	vast bedrag voor iedere gemeente	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
cluster Educatie	1,04	inw oners
	162,25	jongeren
	41,71	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	230,78	leerlingen (V)SO
	370,38	leerlingen VO
	2.312,25	achterstandsleerlingen (drempel)
	48,34	minderheden
	217,62	minderheden (drempel)
	220,56	extra groei leerlingen VO
	256,36	extra groei jongeren
	0,07	klantenpotentieel regionaal
	8,59	land
	8,56	binnenw ater
	2,95	omgevingsadressendichtheid
	4.422,19	kernen
cluster Cultuur en ontspanning	51,89	inw oners
	70,83	huishoudens
	34,00	klantenpotentieel lokaal
	8,79	klantenpotentieel regionaal
	331,29	opp. historische kernen, <40 ha
	331,08	opp. historische kernen, 40-64 ha
	331,51	opp. historische kernen, >64 ha
	85,74	his. w oningen in bew oonde oorden
cluster Infrastructuur en gebiedsontw ikkeling	30,42	huishoudens met laag inkomen
	42,96	w oz w aarde niet w oningen (in miljoenen)
	16,38	inw oners
	21,50	minderheden
	2,02	klantenpotentieel lokaal
	-0,64	klantenpotentieel regionaal
	28,14	land
	25,15	land * bodemfactor gemeente
	27,44	binnenw ater
	15,28	buitenw ater
	1.139,69	oppervlak bebouw ing w oonkernen
	958,59	oppervlak bebouw ing buitengebied
	3.088,74	opp. bebouw ing kern * bodemfactor kern
	1.524,64	opp. beb. buitengebied * bf. buitengebied
467,27	opp. bebouw ing totaal	
51,46	w oonruimten	
32,15	w oonruimten * bodemfactor kern	

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	2.852,63	opp. historische kernen, <40 ha
	6.578,70	opp. historische kernen, 40-64 ha
	14.732,07	opp. historische kernen, >64 ha
	15,58	lengte historisch water
	13,87	bewoonde oorden 1930
	12.328.880,91	ISV (a)
	7.566.718,34	ISV (b)
	40,76	omgevingsadressendichtheid
	19,08	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	7,25	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	3,60	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
	14.874,64	kernen * bodemfactor buitengebied
	63,37	bedrijfsvestigingen
	25.225,16	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Riolering en reiniging	-2,97	land
	-55,91	woonruimten
	-5,47	inwoners
	1,31	land * bodemfactor gemeente
	18,64	woonruimten * bodemfactor kern
	3,12	omgevingsadressendichtheid
	4,47	oeverlengte * bodemfactor gemeente
	2,22	oeverlengte * dichtheid * bodemf. gemeente
cluster Openbare orde en veiligheid	0,15	inwoners
	55.518,40	kernen met minstens 500 adressen
	337,74	woonruimten met waarde niet woningen (in miljoenen)
	13,70	huishoudens met laag inkomen (drempel)
	57,82	minderheden
	65,26	minderheden (drempel)
	0,67	klantenpotentieel lokaal
	2,00	klantenpotentieel regionaal
	4,79	land
	7,69	buitenwater
	128,15	opp. bebouwing totaal
	51,42	woonruimten
	13,66	omgevingsadressendichtheid
	4,64	omgevingsadressendichtheid (drempel)
	3.143,44	kernen

(voortzetting op de volgende bladzijde)

	bedragen per eenheid	verdeelmaatstaven
	5,70	bedrijfsvestigingen
	64.894,96	vast bedrag Amsterdam
	64.894,96	vast bedrag Rotterdam
	64.894,96	vast bedrag Den Haag
	64.894,96	vast bedrag Utrecht
cluster Bestuur en algemene ondersteuning	50,02	inwoners
	20,95	minderheden
	42,25	minderheden (drempel)
	-2,62	klantenpotentieel regionaal
	1,01	land
	50,16	woonruimten
	17,44	bewoonde oorden 1930
	-3,56	omgevingsadressendichtheid
	6,51	bedrijfsvestigingen
	209.948,22	vast bedrag voor iedere gemeente
cluster Overig	188,85	wadden t/m 2500 inwoners
	147,30	wadden 2500-7500 inwoners
	33,22	wadden >7500 inwoners
	111.364.450,50	vast bedrag Amsterdam
	63.261.739,29	vast bedrag Rotterdam
	48.468.192,68	vast bedrag Den Haag
	31.351.987,30	vast bedrag Utrecht
	150.164,11	vast bedrag Waddengemeenten

Bijlage 2.2.1 Opbouw algemene uitkeringen 2016-2021

Opbouw algemene uitkering 2016-2021 (in miljoenen euro's)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Vindplaats
Algemene uitkering voorafgaand jaar	14.753,520	15.611,966	15.383,783	15.800,939	16.048,232	16.398,302	
algemene mutaties							
- accres	530,204	70,390	205,545	249,675	362,629	181,489	mei 2016, § 2.2-1
- accres tranche 2015 (incidenteel)	49,555	-49,555					mei 2016, § 2.2-1
- accres tranche 2015 (structureel)	49,555						mei 2016, § 2.2-1
- accres tranche 2014 (incidenteel)	124,504						mei 2015, § 2.2-1
- accres (gerichte verdeling, ingroeiregeling OHV)	-8,500						mei 2005, § 5.1
- verhoogde asielinstroom	-54,500	-136,000	190,500				mei 2016, § 2.2-8
- vrijval gericht accres suppletie-uitkering OZB	6,366	6,366	6,366	6,366	6,366		september 2013, § 5.2.1
- EU-richtlijn invordering	0,090						september 2011, § 5.3
- lagere apparaatskosten	-60,000	-60,000	-60,000	-60,000	-70,000	-90,000	mei 2016, § 2.2-3
- plafond BTW-compensatiefonds	110,451	-9,257	39,670	48,815	56,313		mei 2016, § 2.2-2
- onderzoeksagenda CPB			0,250				september 2013, § 5.2.2
- Waarderingskamer (incl. landelijke voorziening WOZ)	-0,240	0,133	pm	pm			september 2015, § 2.2-4
- knelpunten verdeelproblematiek	-0,076	-0,077	-0,080	-0,081	-0,083	-0,085	mei 2016, § 2.2-4
- A+O fondsen	-0,161	-0,030	pm	pm			mei 2016, § 2.2-5
- VNG-betalingen	-7,370	-14,413	24,603				mei 2016, § 2.2-7
- groeiopgave Almere	0,076	-0,038					mei 2016, § 2.2-6
cluster eigen inkomsten							
- suppletie-uitkering afschaffing OZB w oningen gebruikers	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366	-6,366		september 2013, § 5.2.1
cluster werk en inkomen							
- uitvoeringskosten Participatiewet	7,000	7,000	7,000	6,000			mei 2014, § 2.2-9
- individuele studietoelage	12,000	11,000	6,000				mei 2014, § 2.2-10
- wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	3,000	2,000	2,000	2,000	1,000		september 2015, § 2.2-9
- taaleis Participatiewet	2,500	2,500					september 2015, § 2.2-10
cluster maatschappelijke ondersteuning							
- scootmobielen	-10,000	-25,000					mei 2013, § 5.2.5
cluster educatie							
- ingroeiregeling OHV	8,500						mei 2005, § 5.1
cluster cultuur en ontspanning							
- e-Boeken	-1,200	-1,400	-1,600				mei 2014, § 2.2-12
- beeldende kunst en vormgeving		0,000					september 2015, § 2.2-5
cluster infrastructuur en gebiedsontwikkeling							
- WUW-middelen	0,311	0,762	1,599	0,000			Stb. 2001, 415
- BRZO	-11,171	1,121					september 2015, § 2.2-8
- Basisregistratie Grootchalige Topografie		7,039	0,211	0,211	0,211		mei 2016, § 2.2-11
cluster bestuur en algemene ondersteuning/overig							
- implementatieondersteuning mGBA			1,000				september 2014, § 2.2-6
- burgerzakenmodules Basisregistratie Personen	0,350						september 2014, § 2.2-7
- Basisregistratie Personen	-1,843						mei 2015, § 2.2-7
- Generieke Digitale Infrastructuur	-1,369	0,373	0,458	0,673			mei 2015, § 2.2-6
- w atermakersverkiezingen	-23,800						mei 2014, § 2.2-16
- Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP)	122,000						september 2011, § 4.4
- referendum	29,200	-29,200					mei 2016, § 2.2-9
- BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders		-4,731					mei 2016, § 2.2-10
cluster Overig							
- bevolkingsdaling	-11,245					11,245	september 2015, § 2.2-6
- School2Care	-0,175						september 2015, § 2.2-7
- referendum	0,800	-0,800					mei 2016, § 2.2-9
Algemene uitkering	15.611,966	15.383,783	15.800,939	16.048,232	16.398,302	16.500,951	

Bijlage 2.5.1 Aanvullende informatie uitkeringsfactor

Het begrip uitkeringsfactor

Op diverse plaatsen in deze circulaire wordt de term uitkeringsfactor genoemd, de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor. De berekening van de uitkeringsfactor is gebaseerd op twee grootheden. De eerste is globaal genomen de som van de algemene uitkering en de ozb-maatstaf, een bedrag van ongeveer € 17 miljard. De tweede is de zogenaamde uitkeringsbasis, ongeveer € 12 miljard. Dat bedrag wordt verkregen door van alle maatstaven de aantallen te vermenigvuldigen met het bijbehorende bedrag per eenheid (de uitkomst hiervan heet de - landelijke - uitkeringsbasis; er is ook een uitkeringsbasis voor elke gemeente: het product van de gemeentelijke aantallen en de bedragen per eenheid). Beide grootheden worden op elkaar gedeeld om uit te komen op de uitkeringsfactor, die nu ongeveer 1,400 à 1,500 bedraagt. Afronding op drie decimalen is gebruikelijk.

De uitkeringsfactor speelt bij de verdeling van bedragen steeds een rol en is daardoor aan veranderingen onderhevig. Die ontstaan – meer bijzondere oorzaken als veranderingen in het verdeelstelsel buiten beschouwing latend - door twee oorzaken:

1. Mutaties in de algemene uitkering

Sommige mutaties in de algemene uitkering worden over de gemeenten verdeeld naar rato van de gemeentelijke uitkeringsbasis. Dit gebeurt door de uitkeringsfactor te verhogen (bij een toevoeging) of te verlagen (bij een uitname). Deze verdeelwijze illustreert ook het praktische nut van de uitkeringsfactor. Het alternatief om hetzelfde effect voor de verdeling te bereiken zou zijn om alle bedragen per eenheid met een gelijk percentage te verhogen of te verlagen.

2. Veranderingen in het aantal eenheden van de maatstaven

Door de groei van bijvoorbeeld het aantal inwoners neemt de uitkeringsbasis toe. Door een verlaging van de uitkeringsfactor wordt er voor gezorgd dat niet meer algemene uitkering wordt uitgekeerd dan beschikbaar is. Opnieuw geldt dat zonder uitkeringsfactor alle bedragen per eenheid zouden moeten worden verlaagd om hetzelfde effect te bereiken. Verlaging van het bedrag per inwoner zou even eenvoudig zijn als verlaging van de uitkeringsfactor, maar die verdeelwijze doet geen recht aan de beoogde dynamiek van de verdeling.

Berekening uitkeringsfactoren in constante prijzen

In tabel 2.5.1 in paragraaf 2.5 van deze circulaire zijn voor gemeenten die hun begroting in constante prijzen opstellen de uitkeringsfactoren in constante prijzen opgenomen. Onderstaande tabel toont de berekening.

Tabel 2.5.1a Uitkeringsfactor 2018-2021 in constante prijzen 2017

	2018	2019	2020	2021
omvang algemene uitkering, jaar t-1	15.800,9	16.048,2	16.398,3	16.501,0
loon-/prijsmutatie	221,2	240,7	246,0	280,5
loon-/prijsmutatie (cumulatief)	221,2	461,9	707,9	988,4
één punt uitkeringsfactor, jaar t (mln euro)	12,4	12,5	12,6	12,7
loon-/prijsmutatie cumulatief (in punten UF)	18	37	56	78
uitkeringsfactoren in lopende prijzen	1,445	1,458	1,478	1,478
af: nominale ontwikkeling	0,018	0,037	0,056	0,078
uitkeringsfactoren in constante prijzen	1,427	1,421	1,422	1,400

Bijlage 2.5.2 Volumina maatstaven 2016-2021

Tabel 1 bevat de volumina van de voornaamste dynamische maatstaven van het gemeentefonds. Deze vormen de grondslag voor de ramingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactoren van de jaren 2016 tot en met 2021.

Tabel 1 Volumina maatstaven 2016-2021 (ramingen mei 2016)

Maatstaven	2016	2017	2018
- OZB	1.784.336.000.000	1.828.977.251.000	1.856.411.910.000
- inw oners	16.971.478	17.045.154	17.118.414
- jongeren	3.817.312	3.810.723	3.804.947
- ouderen	3.087.318	3.164.871	3.246.427
- ouderen 75-85 jaar	951.455	969.698	991.944
- huishoudens met een laag inkomen	2.324.778	2.348.320	2.372.099
- bijstandsontvangers	400.358	410.395	413.894
- uitkeringsontvangers	1.309.975	1.308.671	1.301.573
- minderheden	1.372.084	1.388.272	1.404.651
- eenpersoonhuishoudens	2.867.797	2.907.797	2.947.797
- eenouderhuishoudens	550.089	554.089	557.489
- huishoudens	7.966.027	8.022.297	8.079.052
- leerlingen (V)SO (gew ogen)	381.138	383.231	385.394
- leerlingen VO (gew ogen)	736.554	740.021	743.505
- oppervlakte bebouw ing totaal	111.203	113.152	115.122
- w oonruimten	7.873.841	7.952.579	8.032.105
- omgevingsadressendichtheid	15.534.685	15.690.032	15.846.932
- bedrijfstvestigingen	1.637.341	1.637.341	1.637.341

Maatstaven	2019	2020	2021
- OZB	1.884.258.088.000	1.912.521.960.000	1.941.209.789.000
- inw oners	17.186.002	17.248.834	17.306.578
- jongeren	3.793.795	3.781.970	3.765.381
- ouderen	3.324.292	3.402.050	3.479.509
- ouderen 75-85 jaar	1.025.132	1.063.043	1.092.231
- huishoudens met een laag inkomen	2.396.115	2.420.371	2.444.869
- bijstandsontvangers	417.152	421.973	429.733
- uitkeringsontvangers	1.299.543	1.301.587	1.310.446
- minderheden	1.421.223	1.437.990	1.454.956
- eenpersoonhuishoudens	2.987.797	3.027.797	3.067.797
- eenouderhuishoudens	560.389	563.289	565.789
- huishoudens	8.134.702	8.188.583	8.240.533
- leerlingen (V)SO (gew ogen)	387.586	389.826	392.105
- leerlingen VO (gew ogen)	747.005	750.521	754.054
- oppervlakte bebouw ing totaal	117.110	119.111	121.174
- w oonruimten	8.112.426	8.193.551	8.275.486
- omgevingsadressendichtheid	16.005.402	16.165.456	16.327.110
- bedrijfstvestigingen	1.637.341	1.637.341	1.637.341

Doorgaans zijn volumina mutaties van jaar tot jaar gebaseerd op de groei van de aantallen inwoners en woonruimten. Tabel 2 geeft een overzicht van de geraamde procentuele groei van deze maatstaven in de jaren 2016 tot en met 2020.

Tabel 2 Raming groeipercentages: inwoners en woonruimten 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
- inw oners	0,42%	0,43%	0,43%	0,39%	0,37%
- w oonruimten	2,04%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%

Bijlage 2.5.3 Suppletie-uitkering Bommenregeling

Suppletie-uitkering Bommenregeling	
Gemeente	Toegekend bedrag 2016
Aalsmeer	9.253
Amsterdam	856.125
Apeldoorn	1.941.953
Barneveld	25.674
Bergen op Zoom	300.624
Delfzijl	86.019
Deventer	346.172
Doetinchem	58.002
Drimmelen	3.252
Ede	210.563
Eindhoven	11.872
Gooise Meren	159.580
Gouda	31.086
Haarlem	182.212
Haarlemmermeer	153.839
Harderwijk	2.591.859
Hatterij	28.902
Heerenveen	97.606
Hilversum	123.513
Horst aan de Maas	175.850
Laren	88.885
Lingewaard	251.235
Lochem	43.323
Loppersum	26.051
Maasgouw	5.691
Neder-Betuwe	229.120
Nijmegen	270.868
Noordwijk	27.217
Oisterwijk	164.325
Oosterhout	310.135
Overbetuwe	379.427
Rhemen	36.229
Roermond	16.737
Rotterdam	3.324.621
Schouwen-Duiveland	306.289
's-Hertogenbosch	78.989
Veghel	46.376
Veldhoven	265.583
Velsen	69.570
Venlo	957.096
Venray	193.437
Vianen	21.623
Vlissingen	129.265
Westerveld	56.107
Winterswijk	83.059
Zaltbommel	79.095
Zeewolde	110.413
Zutphen	474.460
Zwolle	75.713
Totaal	15.514.895

Bijlage 3.3.1 Verdeling integratie-uitkering Sociaal domein

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Aa en Hunze	12.517.229	11.573.606	11.325.820	11.135.099	10.952.262	10.918.265
Aalburg	4.876.470	4.959.732	4.974.242	4.891.646	4.873.313	4.852.939
Aalsmeer	7.739.357	7.837.872	7.798.491	7.717.236	7.643.506	7.655.096
Aalten	15.906.141	15.810.320	15.450.529	15.109.158	14.847.355	14.715.804
Achtkarspelen	17.663.508	17.888.143	17.778.181	17.501.705	17.278.876	17.235.888
Alblasserdam	8.277.350	8.476.273	8.485.092	8.425.821	8.383.816	8.397.083
Albrandswaard	7.507.999	7.525.322	7.530.895	7.469.106	7.423.720	7.482.038
Alkmaar	71.057.754	71.310.385	71.504.605	71.428.768	70.914.645	71.058.388
Almelo	68.385.860	66.393.133	64.955.067	64.335.487	63.510.290	63.427.530
Almere	134.663.556	134.224.756	135.223.256	135.598.215	135.039.956	135.336.455
Alphen aan den Rijn	49.486.010	47.380.657	45.855.671	45.164.324	44.537.380	44.483.986
Alphen-Chaam	3.340.838	3.122.038	3.043.765	2.994.767	2.927.290	2.918.917
Ameland	1.188.939	1.307.834	1.316.314	1.292.707	1.289.086	1.286.900
Amersfoort	106.416.957	102.869.050	102.627.928	102.143.385	101.253.482	101.059.730
Amstelveen	23.407.197	21.778.493	21.467.701	21.312.389	21.187.622	21.249.017
Amsterdam	515.705.304	504.969.865	504.158.942	502.855.932	499.145.566	499.549.558
Apeldoorn	130.212.998	127.497.860	127.203.960	126.914.557	125.628.128	125.387.610
Appingedam	11.079.871	10.715.417	10.406.476	10.118.980	9.850.801	9.734.778
Arnhem	166.038.426	167.502.813	168.544.599	168.499.855	167.291.445	167.313.844
Assen	86.636.638	84.141.868	83.935.931	83.910.636	83.031.811	82.987.151
Asten	6.875.687	6.580.505	6.383.485	6.263.811	6.069.616	6.043.814
Baarle-Nassau	2.520.995	2.552.855	2.504.666	2.479.802	2.463.115	2.463.727
Baarn	9.538.453	9.702.423	9.784.449	9.737.936	9.750.857	9.730.251
Barendrecht	15.313.365	13.988.692	13.527.580	13.413.605	13.303.823	13.329.312
Barneveld	22.024.204	20.343.112	19.833.158	19.616.001	19.448.950	19.445.540
Bedum	5.763.623	5.745.957	5.694.508	5.643.647	5.581.873	5.586.388
Beek	8.104.558	7.361.567	7.195.863	7.014.978	6.861.895	6.810.981
Beemster	2.837.712	2.958.696	2.942.522	2.902.433	2.889.457	2.900.356
Beesel	7.249.473	6.927.533	6.595.734	6.310.455	6.197.530	6.155.216
Bellingwedde	7.201.089	6.574.511	6.360.842	6.152.199	5.951.109	5.844.603
Berg en Dal	17.905.355	17.350.055	17.065.763	16.753.075	16.516.240	16.425.391
Bergeijk	7.787.884	7.621.811	7.438.008	7.265.833	7.107.032	7.064.875
Bergen L	7.384.450	7.312.805	7.187.995	7.059.493	6.939.400	6.924.705
Bergen NH	9.502.109	9.668.560	9.697.807	9.632.672	9.603.482	9.608.328
Bergen op Zoom	48.361.857	46.170.262	45.789.661	45.422.041	44.830.626	44.749.921
Berkelland	24.933.779	22.549.813	21.928.475	21.478.730	20.979.842	20.853.800
Bernheze	13.875.246	13.419.469	13.067.752	12.804.965	12.512.364	12.481.673
Best	12.061.208	11.494.707	11.396.243	11.240.861	11.099.903	11.062.726
Beuningen	11.716.215	10.993.388	10.751.212	10.544.264	10.368.028	10.351.871
Beverwijk	18.973.564	19.079.755	18.912.095	18.688.681	18.519.187	18.552.806
Binnenmaas	8.747.903	8.382.625	8.295.089	8.225.519	8.161.316	8.187.917
Bladel	11.020.907	10.599.137	10.212.399	9.920.612	9.629.892	9.556.706
Blaricum	2.138.009	2.100.207	2.070.418	2.051.190	2.025.775	2.024.491
Bloemendaal	4.975.905	5.185.422	5.157.293	5.125.416	5.106.759	5.111.300
Bodegraven-Reeuwijk	10.970.337	10.583.714	10.357.851	10.235.004	10.101.466	10.102.129

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Boekel	4.675.423	4.568.131	4.482.025	4.396.136	4.315.993	4.324.699
Borger-Odoorn	16.129.256	14.720.320	14.429.099	14.147.393	13.865.310	13.818.996
Borne	11.160.028	10.669.498	10.110.068	9.624.694	9.423.115	9.401.787
Borsele	9.196.516	8.432.651	8.001.522	7.913.708	7.835.582	7.825.868
Boxmeer	15.356.186	14.570.622	14.059.589	13.760.757	13.477.821	13.442.706
Boxtel	23.215.709	21.223.807	20.754.792	20.274.437	19.800.826	19.742.731
Breda	123.280.885	118.637.828	118.059.092	117.248.776	115.968.370	115.689.600
Brielle	4.611.952	4.677.672	4.691.327	4.657.992	4.637.171	4.643.996
Bronckhorst	17.090.045	15.441.137	15.054.718	14.796.668	14.561.615	14.531.297
Brummen	10.284.521	9.215.932	9.016.638	8.916.362	8.805.780	8.800.747
Brunssum	26.537.274	25.042.219	24.305.638	23.692.494	23.038.164	22.834.437
Bunnik	4.161.041	3.805.603	3.793.441	3.768.462	3.757.822	3.760.533
Bunschoten	6.049.800	6.293.714	6.327.787	6.273.001	6.262.619	6.269.288
Buren	9.438.107	9.133.804	8.978.784	8.801.724	8.680.287	8.657.887
Capelle aan den IJssel	34.905.307	35.167.250	34.797.758	34.398.643	34.008.342	33.990.594
Castricum	9.388.999	9.526.868	9.558.203	9.510.861	9.497.712	9.537.444
Coevorden	19.193.501	18.224.636	17.871.573	17.578.672	17.308.609	17.321.533
Cranendonck	8.030.718	7.751.131	7.591.748	7.450.692	7.338.115	7.322.029
Cromstrijen	4.303.233	4.119.113	3.956.065	3.919.176	3.883.515	3.855.097
Cuijk	16.160.365	15.511.262	15.131.249	14.835.692	14.507.084	14.469.406
Culemborg	12.857.074	12.503.649	12.345.799	12.163.620	11.987.073	11.987.102
Dalfsen	11.554.137	10.927.991	10.630.521	10.438.166	10.261.295	10.190.051
Dantumadiel	13.023.801	13.037.144	12.913.020	12.673.936	12.483.338	12.369.014
De Bilt	13.125.405	12.578.869	12.466.888	12.370.201	12.274.404	12.281.376
De Fryske Marren	21.311.473	20.586.419	20.417.955	20.156.212	19.920.383	19.838.110
De Marne	6.448.769	5.997.543	5.754.068	5.641.273	5.548.348	5.535.332
De Ronde Venen	11.432.273	10.999.289	10.878.621	10.794.827	10.722.176	10.751.542
De Wolden	9.306.801	9.048.416	8.869.517	8.689.098	8.547.580	8.427.560
Delft	61.843.044	60.119.509	59.878.651	59.652.125	59.105.766	59.075.650
Delfzijl	18.833.287	18.174.206	17.644.269	17.269.383	16.139.524	16.076.847
Den Helder	45.657.715	44.617.555	43.737.680	42.845.278	41.989.187	42.152.367
Deurne	16.134.697	16.761.706	16.528.204	16.305.112	16.128.831	16.104.430
Deventer	79.539.945	78.892.607	78.696.348	78.228.814	77.458.848	77.450.192
Diemen	9.435.526	9.553.450	9.549.741	9.455.008	9.372.943	9.378.759
Dinkelland	11.344.754	10.363.195	10.102.506	9.854.682	9.680.961	9.598.511
Doesburg	8.022.365	7.723.489	7.595.562	7.424.146	7.296.042	7.228.823
Doetinchem	62.170.369	62.327.452	62.610.861	62.792.615	62.272.719	62.218.362
Dongen	9.813.523	9.519.242	9.382.381	9.265.847	9.148.376	9.135.515
Dongeradeel	18.291.122	17.891.350	17.654.790	17.311.039	17.027.086	16.905.440
Dordrecht	112.668.387	109.214.719	109.257.409	109.163.501	108.261.035	108.244.304
Drechterland	6.745.988	6.923.000	6.896.319	6.831.711	6.775.822	6.767.347
Drimmelen	9.367.658	9.047.110	8.873.854	8.715.890	8.555.310	8.538.710
Dronten	18.322.383	16.758.481	16.019.103	15.919.843	15.834.017	15.872.127
Druten	8.587.479	8.743.239	8.663.409	8.527.481	8.397.531	8.385.342
Duiven	11.060.645	10.759.063	10.410.385	10.271.208	10.178.248	10.193.852

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Echt-Susteren	18.123.534	16.920.337	16.451.375	16.053.486	15.735.449	15.573.048
Edam-Volendam	9.920.618	9.782.101	9.659.647	9.528.852	9.443.282	9.402.892
Ede	69.986.552	66.550.660	66.499.053	66.362.171	65.831.771	65.867.839
Femnes	2.636.097	2.619.870	2.592.714	2.544.278	2.525.544	2.510.890
Femsmond	14.128.838	13.565.308	13.077.463	12.667.826	12.354.002	12.263.502
Eersel	8.958.793	9.576.053	9.409.031	9.230.661	9.092.927	9.028.373
Eijsden-Margraten	11.076.994	9.246.526	9.097.847	8.964.085	8.851.722	8.872.695
Eindhoven	161.459.378	159.353.458	158.763.433	158.038.069	156.596.723	156.444.949
Elburg	11.541.664	11.308.502	11.059.161	10.871.503	10.696.554	10.679.681
Emmen	100.437.099	97.556.049	96.349.133	95.084.851	93.458.241	92.981.331
Enkhuizen	9.162.022	9.189.970	9.225.566	9.155.447	9.118.610	9.146.650
Enschede	152.177.832	150.422.885	149.643.017	148.628.902	146.710.397	146.139.642
Epe	16.167.436	15.659.743	15.292.759	14.985.845	14.667.688	14.617.735
Ermelo	16.298.031	15.143.020	14.926.548	14.744.913	14.544.112	14.548.089
Etten-Leur	21.477.392	20.814.554	20.386.360	20.037.328	19.725.869	19.612.539
Ferwerderadiel	4.940.236	4.793.746	4.787.517	4.719.928	4.694.221	4.704.274
Franekeradeel	13.729.019	13.213.398	12.718.404	12.382.036	12.206.176	12.116.319
Geertruidenberg	9.555.313	8.650.758	8.488.226	8.349.340	8.240.253	8.243.430
Geldermalsen	9.459.336	9.251.566	9.068.240	8.951.897	8.847.385	8.835.515
Geldrop-Mierlo	17.857.021	18.245.427	17.934.156	17.676.244	17.475.757	17.429.841
Gemert-Bakel	14.276.084	14.164.348	13.761.125	13.491.459	13.211.906	13.189.522
Gennep	12.235.220	12.322.874	12.098.193	11.842.081	11.615.240	11.512.613
Giessenlanden	4.364.083	4.237.044	4.071.858	4.033.759	4.006.228	3.997.424
Gilze en Rijen	10.445.949	10.058.695	9.941.741	9.805.591	9.659.258	9.646.386
Goeree-Overflakkee	21.739.446	20.664.536	20.247.878	19.926.528	19.583.250	19.533.574
Goes	21.204.950	20.624.976	20.184.403	19.804.029	19.454.194	19.442.019
Goirle	12.041.234	11.116.559	10.558.675	10.371.683	10.225.509	10.165.604
Gooise Meren	16.496.217	15.585.639	15.398.390	15.250.479	15.150.899	15.104.800
Gorinchem	21.077.004	20.303.331	19.959.253	19.631.534	19.354.663	19.320.275
Gouda	57.226.514	57.269.900	56.019.898	55.622.842	52.315.874	52.421.104
Grave	6.679.991	6.346.044	6.253.735	6.124.030	6.059.948	6.025.832
Groningen	175.318.923	171.612.581	172.203.074	172.352.467	171.183.259	171.184.230
Grootegeest	7.364.953	6.998.676	6.927.971	6.801.100	6.713.675	6.702.238
Gulpen-Wittem	6.937.307	6.615.371	6.402.866	6.245.215	6.078.209	6.032.145
Haaksbergen	10.068.929	10.421.959	10.267.592	10.085.894	9.881.606	9.832.021
Haaren	5.972.334	5.674.960	5.567.420	5.457.459	5.349.726	5.331.772
Haarlem	106.587.477	104.469.311	104.921.273	105.015.357	104.268.636	104.265.561
Haarlemmerliede Spaarnw	1.414.534	1.603.083	1.601.920	1.593.704	1.590.964	1.581.095
Haarlemmermeer	48.450.307	45.995.318	45.350.826	44.932.630	44.578.944	44.661.354
Halderberge	15.159.549	14.875.186	14.469.434	14.144.675	13.847.964	13.788.910
Hardenberg	33.999.215	32.919.077	32.312.931	31.758.864	31.242.826	31.124.976
Harderwijk	21.778.631	21.924.789	21.689.043	21.422.131	21.177.708	21.204.905
Hardinxveld-Giessendam	6.577.285	6.448.809	6.405.059	6.351.717	6.303.276	6.321.734
Haren	6.504.963	6.186.738	5.799.210	5.468.543	5.400.019	5.389.675
Harlingen	9.936.094	9.811.731	9.684.303	9.549.778	9.429.229	9.425.943

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Hatterij	4.803.973	4.559.157	4.416.129	4.321.557	4.233.233	4.207.124
Heemskerk	18.108.125	16.741.911	16.396.658	16.197.102	15.998.372	16.027.304
Heemstede	8.089.149	7.921.201	7.781.587	7.646.443	7.541.558	7.463.791
Heerde	8.865.731	8.233.147	8.069.253	7.918.077	7.814.659	7.770.822
Heerenveen	30.394.622	28.584.770	27.949.711	27.426.197	26.926.816	26.782.961
Heerhugowaard	28.203.148	25.896.482	25.544.368	25.364.980	25.186.773	25.334.080
Heerlen	121.887.140	116.075.352	114.781.575	113.907.438	112.337.894	111.928.295
Heeze-Leende	5.190.177	5.309.767	5.235.060	5.156.703	5.088.366	5.076.244
Heiloo	7.517.139	7.344.242	7.322.184	7.260.750	7.199.360	7.232.882
Hellendoorn	16.873.525	16.258.089	16.011.750	15.715.824	15.510.149	15.459.308
Hellevoetsluis	16.754.627	15.133.133	14.816.205	14.710.406	14.594.318	14.632.344
Helmond	78.820.360	79.101.520	78.434.863	77.863.455	76.904.558	76.828.484
Hendrik-Ido-Ambacht	9.124.790	8.867.697	8.521.857	8.471.721	8.430.282	8.464.054
Hengelo O	49.163.778	46.279.913	45.312.879	44.662.571	44.033.414	43.957.861
Het Bildt	6.250.450	5.810.210	5.587.173	5.365.417	5.205.120	5.177.599
Heumen	6.579.267	6.378.614	6.237.770	6.149.861	6.068.021	6.044.449
Heusden	17.949.667	17.859.369	17.604.379	17.350.395	17.055.881	17.018.132
Hillegom	8.345.654	8.353.597	8.256.940	8.164.538	8.101.883	8.110.346
Hilvarenbeek	5.852.874	5.566.190	5.409.213	5.275.684	5.164.379	5.125.743
Hilversum	50.323.892	48.812.289	48.842.108	48.742.775	48.398.606	48.349.008
Hof van Twente	13.843.790	13.001.215	12.746.313	12.569.887	12.383.215	12.383.942
Hollands Kroon	16.989.083	17.014.463	16.932.852	16.788.157	16.691.057	16.711.013
Hoogeveen	43.385.443	40.673.812	39.146.899	38.269.127	37.410.924	37.200.903
Hoogezand-Sappemeer	29.843.088	28.072.523	27.050.124	26.300.569	25.885.265	25.848.868
Hoorn	45.154.502	46.170.721	46.531.736	46.552.834	46.419.092	46.618.172
Horst aan de Maas	17.139.312	16.719.043	16.396.627	16.113.634	15.829.894	15.705.061
Houten	16.814.608	15.684.212	15.607.851	15.485.791	15.402.055	15.439.329
Huizen	15.609.667	14.771.702	14.536.961	14.375.323	14.266.065	14.272.165
Hulst	14.381.784	13.198.747	12.863.217	12.580.456	12.342.922	12.311.712
IJsselstein	12.809.499	12.707.348	12.654.735	12.559.990	12.501.981	12.547.567
Kaag en Braassem	7.154.026	7.202.980	7.118.074	7.034.528	6.956.108	6.953.243
Kampen	27.526.336	25.577.061	25.015.033	24.622.697	24.261.706	24.229.000
Kapelle	3.843.561	3.845.101	3.869.329	3.844.183	3.843.919	3.853.445
Katwijk	26.352.443	25.559.463	25.117.581	24.737.497	24.391.691	24.329.323
Kerkrade	49.640.053	46.293.812	44.417.593	43.037.682	41.705.666	41.259.244
Koggenland	7.323.645	6.898.487	6.831.321	6.770.541	6.705.907	6.735.154
Kollumerland en Nwkruijl	9.313.445	9.016.579	8.739.648	8.405.315	8.129.039	8.075.535
Korendijk	3.770.788	3.613.916	3.462.613	3.429.176	3.396.099	3.399.233
Krimpen aan den IJssel	13.202.900	12.660.640	12.499.391	12.359.074	12.210.892	12.179.423
Krimpenerwaard	18.990.797	18.638.567	18.413.112	18.270.818	18.106.584	18.111.425
Laarbeek	9.607.102	9.647.407	9.404.955	9.226.162	9.029.738	9.004.450
Landerd	7.129.983	7.536.708	7.370.649	7.211.349	7.053.304	7.003.004
Landgraaf	30.818.035	29.047.474	28.150.978	27.397.112	26.749.538	26.414.654
Landsmeer	2.581.497	2.980.341	2.981.641	2.975.677	2.969.682	2.986.040
Langedijk	9.402.862	9.691.775	9.620.317	9.557.758	9.486.048	9.525.439

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Lansingerland	13.733.678	14.546.586	14.617.601	14.567.899	14.563.424	14.622.710
Laren	2.659.496	2.665.814	2.624.244	2.601.124	2.586.114	2.584.678
Leek	12.229.947	11.637.459	11.399.089	11.204.008	10.991.566	10.911.747
Leerdam	10.063.359	10.859.088	10.950.479	10.877.104	10.852.369	10.854.273
Leeuwarden	120.574.433	117.157.858	118.019.029	118.482.672	117.650.219	117.726.864
Leeuwarderadeel	5.280.692	4.992.061	4.937.608	4.875.042	4.835.509	4.814.401
Leiden	85.911.805	84.722.687	84.584.588	84.445.277	83.626.291	83.639.266
Leiderdorp	10.803.647	10.190.786	10.032.729	9.852.862	9.708.494	9.683.971
Leidschendam-Voorburg	27.727.036	25.755.338	25.633.125	25.424.020	25.313.853	25.375.331
Lelystad	48.033.851	47.313.067	45.792.787	44.654.889	42.381.000	42.490.200
Leudal	18.688.387	16.282.070	15.364.516	14.992.941	14.762.916	14.696.746
Leusden	9.141.246	8.879.548	8.758.868	8.641.703	8.529.752	8.516.122
Lingewaal	3.190.730	3.329.830	3.357.296	3.340.363	3.344.893	3.356.195
Lingewaard	19.063.887	19.007.195	18.660.963	18.363.878	18.094.015	18.001.034
Lisse	8.182.543	8.082.175	7.795.195	7.686.047	7.583.995	7.569.204
Littenseradiel	4.144.898	4.144.194	4.135.760	4.091.057	4.068.398	4.065.793
Lochem	14.100.610	13.917.461	13.744.715	13.575.253	13.432.982	13.434.274
Loon op Zand	11.411.704	10.831.372	10.560.278	10.342.528	10.108.372	10.038.353
Lopik	4.709.832	4.721.861	4.679.115	4.637.082	4.594.362	4.600.940
Loppersum	6.252.398	5.970.866	5.899.809	5.822.482	5.731.600	5.750.772
Losser	12.707.537	11.817.971	11.554.954	11.190.615	10.965.059	10.922.261
Maasdriel	9.508.219	8.943.750	8.555.086	8.405.891	8.273.734	8.253.202
Maasgouw	11.223.784	10.673.169	10.506.538	10.321.980	10.158.928	10.119.201
Maassluis	16.659.618	16.010.744	15.651.671	15.409.034	15.182.547	15.136.219
Maastricht	103.101.990	97.103.357	96.434.567	95.787.627	94.488.918	94.159.562
Marum	5.515.968	5.272.444	5.178.456	5.100.837	5.024.379	5.026.241
Medemblik	16.867.819	17.318.315	17.387.534	17.265.089	17.218.396	17.291.573
Meerssen	9.131.034	8.238.024	7.763.461	7.429.259	7.317.937	7.293.537
Menameradiel	5.764.514	5.434.200	5.370.237	5.306.012	5.239.998	5.247.093
Menterwolde	9.476.266	9.157.471	8.792.956	8.385.554	8.125.165	8.106.660
Meppel	21.284.055	20.405.011	20.021.878	19.637.379	19.314.200	19.276.146
Middelburg	27.831.042	25.793.134	25.314.958	24.929.676	24.585.222	24.503.210
Midden Drenthe	17.087.915	16.196.116	15.888.526	15.615.778	15.352.955	15.310.421
Midden-Delfland	4.210.631	4.201.936	4.171.834	4.137.343	4.108.804	4.119.728
Mill en Sint Hubert	6.207.428	6.054.458	5.944.846	5.810.320	5.701.259	5.666.732
Moerdijk	15.036.247	14.572.715	14.350.488	14.173.335	13.988.335	13.958.660
Molenwaard	9.233.456	9.436.676	9.368.762	9.303.182	9.233.971	9.259.405
Montferland	20.077.785	18.294.606	17.756.880	17.423.251	17.111.960	17.070.313
Montfoort U	3.905.582	3.601.693	3.455.550	3.429.825	3.408.354	3.418.279
Mook en Middelaar	2.764.215	2.833.991	2.828.019	2.797.451	2.785.594	2.789.799
Neder-Betuwe	10.250.070	9.553.688	9.481.899	9.357.453	9.258.737	9.243.701
Nederweert	8.035.975	7.424.854	7.191.861	7.018.909	6.861.427	6.803.103
Neerijnen	4.295.351	4.254.739	4.173.176	4.108.364	4.038.908	4.034.473
Nieuwegein	26.030.109	24.940.729	24.697.443	24.477.893	24.242.459	24.300.765
Nieuwkoop	9.117.281	8.735.810	8.494.529	8.428.665	8.348.854	8.341.990

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Nijkerk	14.364.470	14.242.439	14.084.452	13.948.853	13.826.826	13.846.431
Nijmegen	146.480.279	146.467.620	146.832.912	146.834.599	145.460.705	145.547.212
Nissewaard	55.171.678	54.919.041	53.839.839	53.821.804	53.453.078	53.494.623
Noord-Beveland	3.818.078	3.179.893	3.052.444	2.896.952	2.836.425	2.848.415
Noordenveld	14.896.994	13.930.548	13.653.195	13.448.314	13.241.963	13.219.212
Noordoostpolder	23.740.648	21.969.730	21.604.311	21.284.878	21.006.580	20.929.092
Noordwijk	9.128.992	8.934.570	8.840.149	8.704.311	8.621.876	8.612.336
Noordwijkerhout	6.022.906	5.890.587	5.820.693	5.754.213	5.672.529	5.691.586
Nuenen c.a.	7.399.505	7.316.519	7.243.924	7.143.297	7.060.406	7.070.970
Nunspeet	12.207.422	11.834.749	11.646.993	11.430.521	11.253.764	11.234.844
Nuth	8.371.548	7.573.202	7.319.937	7.149.447	7.026.031	6.947.498
Oegstgeest	7.030.901	6.694.602	6.248.557	5.874.062	5.783.959	5.799.043
Oirschot	7.257.750	7.356.842	7.145.643	6.969.369	6.802.766	6.740.920
Oisterwijk	12.916.221	11.921.783	11.630.892	11.424.242	11.201.985	11.134.159
Oldambt	38.152.124	36.876.393	35.661.892	34.667.328	33.748.253	33.384.084
Oldebroek	10.285.638	9.688.360	9.173.078	9.027.900	8.896.325	8.888.770
Oldenzaal	20.730.210	18.899.765	18.141.792	17.697.980	17.263.955	17.129.543
Olst-Wijhe	8.420.510	7.998.282	7.824.699	7.651.180	7.512.305	7.473.929
Ommen	9.822.571	9.227.784	8.741.111	8.466.382	8.302.628	8.183.069
Onderbanken	5.903.857	5.490.185	5.092.104	4.834.206	4.691.230	4.647.897
Oost Gelre	19.244.609	17.875.926	17.361.039	16.926.280	16.500.541	16.291.407
Oosterhout	26.153.171	24.738.783	24.391.385	24.087.399	23.819.103	23.810.640
Ooststellingwerf	15.354.589	14.752.971	14.446.858	14.170.779	13.972.188	13.887.505
Oostzaan	2.361.372	2.373.880	2.376.045	2.368.995	2.354.357	2.361.281
Opmeer	3.749.808	3.583.164	3.560.244	3.538.353	3.505.768	3.522.698
Opsterland	15.848.692	15.393.294	15.196.059	14.986.557	14.781.470	14.707.029
Oss	78.458.863	77.836.725	77.242.633	76.655.838	75.584.104	75.578.916
Oud-Beijerland	8.394.872	8.305.018	8.217.664	8.145.847	8.080.692	8.106.284
Oude IJsselstreek	20.958.230	20.393.304	20.148.122	19.818.017	19.515.120	19.440.279
Ouder-Amstel	3.369.651	3.182.810	3.169.898	3.143.299	3.129.569	3.139.057
Oudewater	3.108.639	2.785.116	2.726.635	2.695.557	2.672.681	2.671.586
Overbetuwe	20.463.599	20.944.013	20.924.565	20.687.121	20.518.857	20.555.940
Papendrecht	12.111.278	12.133.784	12.018.125	11.873.073	11.746.938	11.748.078
Peel en Maas	19.997.464	19.043.068	18.543.113	18.127.492	17.754.006	17.658.204
Pekela	14.446.319	13.928.659	13.334.282	12.772.109	12.245.384	12.091.656
Pijnacker-Nootdorp	15.853.716	15.847.588	16.053.458	16.033.822	16.116.928	16.184.115
Purmerend	44.107.590	43.427.702	43.408.146	43.195.435	42.930.388	43.023.446
Putten	9.552.681	9.604.733	9.435.795	9.260.546	9.146.787	9.124.013
Raalte	16.283.786	15.851.793	15.483.553	15.166.522	14.896.386	14.807.750
Reimerswaal	8.673.979	8.661.970	8.587.773	8.494.190	8.432.480	8.413.690
Renkum	18.185.248	17.473.379	16.907.354	17.357.808	14.907.335	14.931.123
Renswoude	1.595.861	1.652.382	1.649.710	1.635.283	1.628.121	1.637.779
Reusel-De Mierden	6.879.316	6.481.524	6.270.988	6.120.796	5.981.158	5.930.607
Rheden	25.937.123	25.179.179	24.775.057	24.431.425	24.037.243	24.054.129
Rhenen	7.622.810	7.623.491	7.572.294	7.485.672	7.423.134	7.403.557

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Ridderkerk	16.791.639	16.550.841	16.475.372	16.300.309	16.157.108	16.128.425
Rijnwaarden	6.158.063	5.982.951	5.723.074	5.616.663	5.505.602	5.476.295
Rijssen-Holtén	16.590.497	16.219.846	15.923.774	15.655.461	15.402.054	15.324.879
Rijswijk	20.288.086	20.203.303	19.937.239	19.769.991	19.620.591	19.660.938
Roerdalen	10.839.443	10.147.813	9.838.399	9.592.889	9.369.161	9.272.992
Roermond	40.781.842	37.854.256	36.950.332	36.174.389	35.430.804	35.295.008
Roosendaal	49.226.990	45.959.356	43.805.675	43.014.307	42.262.500	42.160.351
Rotterdam	444.866.888	436.422.718	438.031.277	437.969.350	436.050.998	436.719.051
Rozendaal	356.936	257.338	226.118	202.775	201.135	200.743
Rucphen	16.126.241	14.981.242	14.488.673	14.077.585	13.700.910	13.628.994
Schagen	18.670.533	18.707.740	18.539.996	18.321.880	18.161.593	18.177.186
Scherpenzeel	3.021.549	3.017.899	3.013.472	2.998.753	2.984.519	2.997.663
Schiedam	41.869.269	40.612.731	39.963.826	39.427.943	38.965.848	38.896.592
Schiermonnikoog	190.759	286.480	293.369	293.308	297.309	297.477
Schijndel	14.435.902	14.793.965	14.468.777	14.159.177	13.861.085	13.805.474
Schinnen	7.254.135	6.650.398	6.092.955	5.763.628	5.398.761	5.350.592
Schouwen-Duiveland	16.464.020	15.551.049	15.167.839	14.843.626	14.575.401	14.508.178
's-Gravenhage	328.201.031	320.207.908	322.063.708	321.738.538	320.041.212	320.288.884
's-Hertogenbosch	106.831.590	104.399.215	103.886.354	103.218.307	102.148.278	102.266.124
Simpelveld	7.447.036	7.110.817	6.839.474	6.632.385	6.427.576	6.358.438
Sint-Anthonis	4.979.480	5.024.711	4.958.204	4.859.599	4.802.366	4.762.824
Sint-Michielsgestel	13.893.295	13.657.006	13.333.259	13.042.335	12.753.106	12.689.649
Sint-Oedenrode	7.869.789	7.604.068	7.452.240	7.276.742	7.169.711	7.177.503
Sittard-Geleen	63.134.585	58.277.925	56.951.208	55.905.160	54.826.181	54.570.003
Sliedrecht	12.516.298	12.539.992	12.567.253	12.452.302	12.370.547	12.331.119
Slochteren	7.122.628	7.502.167	7.518.149	7.431.088	7.388.288	7.399.487
Sluis	10.137.274	9.603.190	9.436.735	9.280.493	9.159.603	9.147.698
Smallingerland	40.962.977	37.869.162	37.277.086	36.737.431	36.200.356	36.158.470
Soest	18.268.035	17.324.477	16.990.944	16.765.601	16.566.269	16.516.377
Someren	7.614.261	7.478.224	7.229.327	7.102.011	6.966.083	6.913.506
Son en Breugel	5.304.536	5.333.756	5.255.315	5.196.640	5.111.265	5.114.493
Stadskanaal	36.597.090	35.563.190	34.423.761	33.475.770	32.590.357	32.309.853
Staphorst	5.924.385	5.717.046	5.416.849	5.110.072	5.016.388	5.027.274
Stede Broec	10.488.996	9.748.611	9.637.296	9.521.441	9.432.057	9.459.493
Steenbergen	10.767.274	10.651.917	10.498.488	10.338.888	10.194.115	10.164.879
Steenwijkerland	25.980.535	25.222.263	24.391.723	23.882.501	23.453.865	23.311.449
Stein	13.926.209	12.698.499	12.355.933	12.022.259	11.750.964	11.640.910
Stichtse Vecht	20.814.450	19.819.342	19.513.826	19.240.202	19.027.078	19.034.097
Strijen	3.429.234	3.264.338	3.219.074	3.187.299	3.155.104	3.154.291
Sudwest Fryslan	47.711.537	45.008.572	44.089.483	43.380.805	42.771.915	42.564.039
Ten Boer	3.314.920	3.267.055	3.257.177	3.199.957	3.155.736	3.124.341
Terneuzen	31.604.420	30.293.220	29.611.814	29.076.928	28.600.258	28.553.945
Terschelling	1.613.368	1.423.889	1.338.023	1.361.590	1.068.033	1.068.084
Texel	7.210.838	7.011.817	6.934.301	6.798.967	6.718.542	6.687.509
Teylingen	14.479.883	12.967.466	12.780.575	12.600.112	12.446.371	12.431.234

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Tholen	11.592.484	11.375.805	11.316.578	11.207.361	11.133.805	11.131.184
Tiel	26.150.029	25.819.983	25.465.421	25.067.422	24.715.220	24.690.399
Tilburg	177.310.315	171.503.501	170.986.730	170.267.926	168.382.869	168.135.212
Tubbergen	8.047.242	7.778.458	7.598.081	7.449.881	7.366.304	7.334.394
Twenterand	22.817.411	21.996.826	20.976.346	20.102.809	19.634.275	19.520.855
Tynaarlo	13.187.144	12.406.089	12.301.506	12.147.291	12.032.572	12.059.824
Tytsjerksteradiel	16.208.892	15.885.511	15.683.594	15.466.784	15.261.642	15.239.233
Uden	24.544.136	23.212.940	22.592.182	22.101.455	21.615.557	21.557.874
Uitgeest	3.937.840	3.844.108	3.852.201	3.821.740	3.813.298	3.827.177
Uithoorn	9.893.894	9.429.329	9.343.687	9.268.636	9.185.744	9.204.663
Urk	9.432.016	9.358.420	9.059.631	8.774.724	8.318.943	8.323.864
Utrecht	198.638.675	195.853.068	197.904.238	198.927.649	197.912.708	198.120.597
Utrechtse Heuvelrug	18.176.304	17.192.418	16.508.942	16.358.379	16.236.603	16.220.503
Vaals	5.319.504	5.121.839	4.985.476	4.865.314	4.752.982	4.700.520
Valkenburg aan de Geul	8.703.537	8.375.017	8.210.805	8.064.664	7.916.462	7.892.838
Valkenswaard	13.170.524	12.920.359	12.741.935	12.580.108	12.477.032	12.456.377
Veendam	26.925.165	25.779.254	24.770.867	24.175.370	23.661.360	23.522.647
Veenendaal	32.332.887	31.275.596	30.859.397	30.465.168	30.117.812	30.117.847
Veere	6.956.331	6.522.004	6.402.557	6.307.219	6.228.600	6.201.836
Veghel	20.162.104	19.341.792	18.871.044	18.477.848	18.098.512	17.999.144
Veldhoven	18.264.214	17.562.026	17.273.747	17.015.360	16.745.843	16.704.069
Velsen	31.335.608	29.005.523	28.736.179	28.498.828	28.253.166	28.355.583
Venlo	97.102.501	94.948.547	95.292.039	95.332.319	94.455.073	94.292.804
Venray	26.315.251	25.360.396	24.726.469	24.107.134	23.522.987	23.349.625
Vianen	6.534.231	6.562.970	6.543.991	6.495.729	6.468.227	6.488.133
Vlaardingen	52.010.541	51.956.007	51.788.440	51.677.127	51.186.605	51.208.531
Vlagtwedde	14.500.944	14.191.986	13.616.581	13.195.562	12.788.352	12.650.692
Vlieland	264.649	291.102	292.564	291.711	291.255	291.234
Vlissingen	64.585.515	64.743.029	65.407.329	65.908.099	65.459.321	65.372.836
Voerendaal	6.157.098	5.671.701	5.468.788	5.303.374	5.166.704	5.082.325
Voorschoten	8.221.097	7.812.195	7.747.908	7.677.570	7.596.524	7.618.848
Voorst	10.885.193	11.308.965	11.230.703	11.120.456	11.058.272	11.057.469
Vught	13.043.516	12.875.519	12.594.665	12.359.459	12.128.901	12.067.202
Waalre	5.299.977	5.284.075	5.170.015	5.094.563	5.012.346	5.004.427
Waalwijk	21.833.361	21.703.804	21.400.165	21.035.002	20.761.185	20.695.380
Waddinxveen	10.564.209	10.210.377	9.730.315	9.443.959	9.334.970	9.360.391
Wageningen	14.261.190	13.553.068	13.198.618	12.972.147	12.754.739	12.763.731
Wassenaar	7.022.040	7.041.936	6.954.104	6.890.832	6.842.424	6.852.120
Waterland	4.544.512	4.714.911	4.704.739	4.652.699	4.618.830	4.629.562
Weert	27.294.519	26.420.241	25.673.970	25.094.998	24.584.066	24.422.783
Weesp	6.728.924	6.205.817	6.164.608	6.096.395	6.054.098	6.048.052
Werkendam	9.389.360	9.493.569	9.460.900	9.356.522	9.304.026	9.313.819
West Maas en Waal	6.701.594	6.625.283	6.543.818	6.467.848	6.374.924	6.346.953
Westerveld	9.952.745	9.524.396	9.302.348	9.113.587	8.916.475	8.888.640
Westervoort	9.042.295	8.766.371	8.684.004	8.552.951	8.458.065	8.477.787

Integratie-uitkering Sociaal domein						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Westland	36.190.011	35.452.180	35.045.699	34.649.356	34.293.455	34.326.089
Weststellingwerf	14.819.897	14.589.403	14.227.487	13.881.616	13.603.057	13.500.179
Westvoorne	4.124.515	4.446.609	4.429.446	4.408.818	4.384.729	4.388.835
Wierden	8.469.636	8.456.559	8.381.140	8.202.339	8.098.397	8.033.478
Wijchen	19.048.056	18.626.864	18.263.044	17.941.023	17.575.542	17.572.539
Wijdmeren	6.073.325	5.899.199	5.832.278	5.783.143	5.732.361	5.731.916
Wijk bij Duurstede	8.810.286	8.594.633	8.429.341	8.348.723	8.280.682	8.282.576
Winsum	7.214.808	6.914.103	6.823.821	6.726.581	6.631.448	6.640.478
Winterswijk	19.165.761	18.190.058	17.692.294	17.340.147	17.016.488	16.867.963
Woensdrecht	9.503.742	9.882.874	9.702.992	9.602.298	9.492.402	9.501.128
Woerden	20.726.273	19.777.901	19.369.412	19.030.138	18.756.928	18.679.513
Wormerland	5.043.878	4.995.851	4.988.094	4.964.615	4.949.057	4.980.012
Woudenberg	4.331.525	4.545.547	4.527.589	4.494.535	4.465.038	4.464.574
Woudrichem	5.801.048	5.562.081	5.459.373	5.395.438	5.306.463	5.296.362
Zaanstad	78.218.379	80.332.651	80.904.447	80.768.072	80.444.082	80.726.658
Zaltbommel	11.686.783	11.603.825	11.498.661	11.335.442	11.212.718	11.186.092
Zandvoort	6.122.228	6.166.821	6.218.619	6.184.266	6.172.209	6.192.151
Zederik	4.300.744	4.383.214	4.392.339	4.369.877	4.371.216	4.382.818
Zeewolde	7.594.923	7.340.296	7.313.452	7.290.344	7.273.215	7.308.856
Zeist	32.362.924	30.599.951	30.387.933	30.124.972	29.874.790	29.963.908
Zevenaar	15.716.116	15.516.751	15.337.150	15.110.989	14.928.982	14.962.060
Zoetermeer	58.356.105	57.597.465	57.160.860	56.741.122	56.372.082	56.588.764
Zoeterwoude	3.287.582	3.108.981	3.081.621	3.049.666	3.015.773	3.019.410
Zuidhorn	8.778.120	8.487.281	8.346.301	8.239.548	8.123.540	8.109.569
Zuidplas	13.721.177	14.037.081	13.745.910	13.620.052	13.511.979	13.543.941
Zundert	9.822.107	9.372.308	9.231.737	9.060.742	8.952.957	8.913.487
Zutphen	36.030.174	34.558.469	33.848.548	33.373.063	32.824.072	32.865.718
Zwartewaterland	8.962.635	8.696.452	8.357.119	8.273.450	8.226.762	8.265.315
Zwijndrecht	20.000.584	20.067.989	19.842.499	19.628.035	19.442.499	19.435.074
Zwolle	126.829.240	128.859.909	129.993.053	130.720.341	130.041.484	130.190.917
Totaal	10.005.253.000	9.732.804.411	9.638.447.785	9.553.003.979	9.437.863.949	9.427.617.000

Bijlage 4.2-2 Integratie-uitkering Wmo

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Aa en Hunze	2.801.693	2.059.091	1.919.408	2.048.369	2.065.451	2.149.232
Aalburg	1.156.210	838.408	774.407	826.438	833.330	867.132
Aalsmeer	2.440.257	1.787.227	1.647.673	1.758.377	1.773.041	1.844.960
Aalten	3.415.953	2.386.969	2.205.635	2.353.827	2.373.457	2.469.731
Achtkarspelen	3.373.916	2.454.236	2.278.007	2.431.062	2.451.335	2.550.769
Alblasserdam	2.159.799	1.580.976	1.460.578	1.558.711	1.571.710	1.635.463
Albrandswaard	1.574.510	1.204.291	1.125.957	1.201.608	1.211.628	1.260.776
Alkmaar	9.829.242	7.742.592	7.267.532	7.755.824	7.820.503	8.137.725
Almelo	9.108.190	6.750.873	6.293.248	6.716.080	6.772.087	7.046.783
Almere	11.927.111	8.752.973	8.489.606	9.060.008	9.135.562	9.506.127
Alphen aan den Rijn	9.214.239	6.966.600	6.565.760	7.006.901	7.065.334	7.351.925
Alphen-Chaam	815.638	595.321	557.957	595.446	600.411	624.766
Ameland	350.216	251.807	240.729	256.903	259.045	269.553
Amersfoort	11.484.594	8.570.602	8.051.883	8.592.874	8.664.533	9.015.991
Amstelveen	7.954.017	5.817.028	5.317.689	5.674.975	5.722.301	5.954.414
Amsterdam	65.744.883	48.315.909	44.627.908	47.626.377	48.023.549	49.971.523
Apeldoorn	17.784.156	13.145.342	12.254.785	13.078.161	13.187.225	13.722.137
Appingedam	2.124.666	1.536.884	1.405.486	1.499.918	1.512.426	1.573.775
Arnhem	15.177.548	11.227.203	10.423.228	11.123.545	11.216.308	11.671.274
Assen	7.329.465	5.616.234	5.254.066	5.607.077	5.653.836	5.883.172
Asten	1.475.459	1.088.210	1.014.645	1.082.817	1.091.847	1.136.136
Baarle-Nassau	853.055	627.660	576.920	615.683	620.817	645.999
Baarn	2.829.668	2.153.542	2.006.001	2.140.781	2.158.634	2.246.194
Barendrecht	3.039.720	2.253.150	2.118.849	2.261.211	2.280.068	2.372.554
Barneveld	4.107.523	2.976.798	2.820.133	3.009.613	3.034.711	3.157.808
Bedum	1.149.969	844.865	794.346	847.717	854.786	889.459
Beek	2.041.386	1.490.209	1.345.037	1.435.408	1.447.378	1.506.088
Beemster	806.408	584.762	537.460	573.570	578.354	601.813
Beesel	1.565.764	1.142.976	1.075.782	1.148.062	1.157.636	1.204.593
Bellingwedde	1.355.183	999.620	916.653	978.241	986.399	1.026.410
Berg en Dal	2.698.605	3.360.946	3.096.100	3.304.122	3.331.676	3.466.818
Bergambacht	852.768					
Bergeijk	1.607.002	1.188.102	1.118.433	1.193.579	1.203.532	1.252.351
Bergen L	1.667.658	1.198.087	1.105.124	1.179.376	1.189.211	1.237.449
Bergen NH	3.270.909	2.411.128	2.228.606	2.378.342	2.398.176	2.495.453
Bergen op Zoom	8.129.264	5.954.101	5.482.071	5.850.402	5.899.190	6.138.479
Berkelland	5.224.666	3.814.789	3.525.790	3.762.682	3.794.060	3.947.958
Bernheze	2.602.919	1.930.911	1.801.074	1.922.085	1.938.114	2.016.729
Bernisse	1.135.516					
Best	2.520.801	1.869.965	1.770.769	1.889.744	1.905.503	1.982.796
Beuningen	2.155.318	1.573.014	1.476.712	1.575.930	1.589.072	1.653.529
Beverwijk	4.495.923	3.180.451	2.952.603	3.150.983	3.177.260	3.306.139
Binnenmaas	2.689.088	1.975.036	1.820.432	1.942.743	1.958.945	2.038.405
Bladel	1.831.704	1.381.002	1.295.678	1.382.733	1.394.264	1.450.819
Blaricum	719.667	532.414	495.007	528.266	532.671	554.278

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Bloemendaal	1.688.093	1.190.892	1.105.112	1.179.362	1.189.197	1.237.435
Bodegraven-Reeuwijk	2.641.486	1.944.514	1.834.534	1.957.793	1.974.120	2.054.196
Boekel	842.753	645.058	594.955	634.929	640.224	666.194
Borger-Odoorn	3.020.680	2.218.376	2.062.666	2.201.253	2.219.610	2.309.644
Borne	2.295.454	1.675.383	1.568.500	1.673.884	1.687.843	1.756.307
Borsele	2.055.449	1.512.476	1.411.747	1.506.600	1.519.164	1.580.785
Boxmeer	2.868.048	2.176.512	2.014.267	2.149.602	2.167.528	2.255.449
Boxtel	3.047.225	2.277.545	2.107.055	2.248.624	2.267.376	2.359.347
Breda	18.095.432	13.357.739	12.355.743	13.185.903	13.295.865	13.835.183
Brielle	1.451.417	1.075.443	1.008.972	1.076.763	1.085.743	1.129.784
Bronckhorst	4.452.709	3.182.528	2.923.749	3.120.190	3.146.211	3.273.830
Brummen	2.541.851	1.842.490	1.718.194	1.833.636	1.848.927	1.923.925
Brunssum	4.751.555	3.396.858	3.088.174	3.295.663	3.323.147	3.457.943
Bunnik	1.167.717	853.193	803.035	856.989	864.136	899.188
Bunschoten	1.418.772	999.030	945.324	1.008.839	1.017.252	1.058.515
Buren	2.011.744	1.450.875	1.390.930	1.484.384	1.496.763	1.557.476
Bussum	3.146.250	2.274.870				
Capelle aan den IJssel	6.962.486	5.109.952	4.630.802	4.941.937	4.983.150	5.185.281
Castricum	3.218.388	2.335.116	2.163.770	2.309.150	2.328.407	2.422.854
Coevorden	4.584.127	3.265.442	2.994.235	3.195.412	3.222.060	3.352.756
Cranendonck	2.076.724	1.531.538	1.433.931	1.530.274	1.543.035	1.605.625
Cromstrijen	1.264.088	924.927	855.754	913.251	920.867	958.220
Cuijk	2.745.238	1.979.839	1.819.775	1.942.042	1.958.238	2.037.669
Culemborg	2.350.607	1.709.525	1.596.591	1.703.863	1.718.072	1.787.762
Dalfsen	2.640.664	1.845.438	1.706.560	1.821.221	1.836.408	1.910.899
Dantumadiel	2.553.944	1.833.905	1.697.098	1.811.123	1.826.226	1.900.303
De Bilt	4.185.699	3.015.960	2.798.504	2.986.531	3.011.436	3.133.589
De Fryske Marren	5.409.695	3.949.148	3.676.423	3.923.435	3.956.154	4.116.627
De Marne	1.362.685	993.482	921.853	983.791	991.995	1.032.233
De Ronde Venen	3.192.467	2.311.067	2.187.236	2.334.193	2.353.658	2.449.129
De Wolden	2.648.561	1.926.336	1.754.250	1.872.115	1.887.727	1.964.299
Delft	9.211.021	6.808.546	6.148.148	6.561.231	6.615.947	6.884.309
Delfzijl	4.011.151	2.903.696	2.680.217	2.860.296	2.884.149	3.001.138
Den Helder	7.113.599	5.487.205	5.000.866	5.336.865	5.381.371	5.599.655
Deurne	3.312.653	2.529.293	2.367.722	2.526.805	2.547.877	2.651.226
Deventer	10.266.107	7.740.893	7.135.391	7.614.805	7.678.307	7.989.761
Diemen	2.216.132	1.544.810	1.433.699	1.530.027	1.542.786	1.605.366
Dinkelland	2.451.426	1.793.910	1.669.626	1.781.805	1.796.664	1.869.542
Doesburg	1.526.995	1.110.698	1.026.464	1.095.430	1.104.565	1.149.369
Doetinchem	6.813.306	5.007.590	4.703.836	5.019.878	5.061.741	5.267.060
Dongen	2.625.046	1.927.759	1.798.518	1.919.357	1.935.363	2.013.867
Dongeradeel	3.171.347	2.294.200	2.117.161	2.259.410	2.278.252	2.370.664
Dordrecht	13.431.888	9.863.287	9.190.413	9.807.900	9.889.692	10.290.846
Drechterland	1.498.420	1.082.794	1.009.782	1.077.628	1.086.614	1.130.691
Drimmelen	2.650.765	1.953.145	1.829.605	1.952.532	1.968.815	2.048.676

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Dronten	3.362.387	2.413.138	2.300.700	2.455.280	2.475.756	2.576.179
Druten	1.739.437	1.334.424	1.266.167	1.351.238	1.362.507	1.417.774
Duiven	2.249.431	1.653.415	1.574.244	1.680.015	1.694.025	1.762.739
Echt-Susteren	4.066.772	3.051.944	2.828.911	3.018.981	3.044.157	3.167.637
Edam-Volendam	2.312.437	1.698.126	1.885.368	2.012.042	2.028.821	2.111.116
Ede	10.199.780	7.456.191	6.935.568	7.401.557	7.463.281	7.766.013
Eemnes	640.159	479.657	442.300	472.017	475.954	495.260
Eemmond	2.312.698	1.677.181	1.541.816	1.645.408	1.659.130	1.726.429
Eersel	1.812.993	1.372.936	1.295.887	1.382.955	1.394.488	1.451.053
Eijsden-Margraten	2.452.476	1.781.360	1.655.639	1.766.878	1.781.613	1.853.880
Eindhoven	24.348.597	18.233.164	16.693.546	17.815.156	17.963.722	18.692.383
Elburg	2.159.592	1.603.797	1.486.582	1.586.463	1.599.693	1.664.581
Emmen	14.981.081	10.816.177	10.011.191	10.683.824	10.772.920	11.209.901
Enkhuizen	1.977.358	1.424.887	1.321.787	1.410.595	1.422.359	1.480.054
Enschede	17.745.524	13.207.512	12.138.089	12.953.625	13.061.650	13.591.468
Epe	4.019.973	2.919.839	2.679.923	2.859.982	2.883.833	3.000.809
Ermelo	3.119.621	2.389.460	2.244.813	2.395.638	2.415.616	2.513.601
Etten-Leur	4.259.407	3.112.621	2.900.799	3.095.698	3.121.514	3.248.132
Ferwerderadiel	904.188	652.415	600.195	640.521	645.863	672.061
Franekeradeel	2.578.927	1.858.830	1.709.628	1.824.495	1.839.710	1.914.334
Geertruidenberg	2.213.912	1.620.545	1.526.186	1.628.728	1.642.310	1.708.927
Geldermalsen	2.085.375	1.562.988	1.503.888	1.604.932	1.618.316	1.683.960
Geldrop-Mierlo	4.227.803	3.146.720	2.907.561	3.102.915	3.128.791	3.255.704
Gemert-Bakel	2.705.295	2.064.648	1.935.731	2.065.789	2.083.016	2.167.509
Gennep	2.215.383	1.777.754	1.671.831	1.784.159	1.799.037	1.872.011
Giessenlanden	1.089.923	789.517	759.111	810.115	816.871	850.005
Gilze en Rijen	2.614.837	1.861.355	1.735.929	1.852.563	1.868.012	1.943.784
Goeree-Overflakkee	5.091.149	3.658.841	3.375.788	3.602.601	3.632.645	3.779.995
Goes	4.840.651	3.666.662	3.407.789	3.636.752	3.667.080	3.815.827
Goirle	2.351.797	1.776.199	1.682.245	1.795.272	1.810.243	1.883.672
Gooise Meren			3.306.614	3.528.779	3.558.207	3.702.538
Gorinchem	3.877.370	2.852.485	2.644.050	2.821.699	2.845.230	2.960.640
Gouda	7.101.293	5.257.485	4.885.196	5.213.424	5.256.900	5.470.136
Graft-De Rijk	561.190					
Grave	1.322.450	1.062.218	1.005.880	1.073.464	1.082.416	1.126.322
Groningen	16.767.529	12.540.650	11.353.569	12.116.394	12.217.437	12.713.012
Grootegeest	1.280.056	941.027	868.428	926.776	934.504	972.410
Gulpen-Wittem	1.794.167	1.315.409	1.200.639	1.281.308	1.291.993	1.344.400
Haaksbergen	2.543.368	1.866.748	1.748.501	1.865.979	1.881.540	1.957.861
Haaren	1.319.981	1.021.173	959.253	1.023.704	1.032.241	1.074.111
Haarlem	15.059.882	10.929.054	10.106.324	10.785.350	10.875.293	11.316.426
Haarlemmerliede Spaarnw	454.786	331.043	305.996	326.555	329.278	342.635
Haarlemmermeer	10.087.752	7.573.140	7.154.876	7.635.599	7.699.275	8.011.580
Halderberge	3.502.853	2.576.834	2.389.537	2.550.085	2.571.351	2.675.653
Hardenberg	5.854.995	4.245.288	3.957.849	4.223.770	4.258.993	4.431.750

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Harderwijk	4.524.636	3.263.531	3.055.892	3.261.212	3.288.409	3.421.796
Hardinxveld-Giessendam	1.757.795	1.270.239	1.168.940	1.247.479	1.257.883	1.308.906
Haren	2.098.195	1.573.669	1.454.795	1.552.540	1.565.487	1.628.987
Harlingen	2.195.688	1.579.922	1.454.799	1.552.544	1.565.492	1.628.993
Hatterm	1.218.204	878.196	802.038	855.925	863.063	898.071
Heemskerk	4.367.646	3.269.392	3.030.013	3.233.594	3.260.560	3.392.818
Heemstede	2.857.650	2.108.166	1.938.792	2.069.056	2.086.311	2.170.938
Heerde	2.129.117	1.537.158	1.417.687	1.512.939	1.525.556	1.587.436
Heerenveen	6.148.721	4.413.968	4.039.851	4.311.281	4.347.234	4.523.571
Heerhugowaard	4.293.125	3.241.341	3.112.472	3.321.593	3.349.293	3.485.150
Heerlen	15.028.526	11.061.491	9.997.608	10.669.329	10.758.304	11.194.692
Heeze-Leende	1.599.940	1.271.678	1.196.326	1.276.705	1.287.351	1.339.570
Heiloo	2.252.929	1.665.469	1.531.780	1.634.697	1.648.330	1.715.191
Hellendoorn	3.851.806	2.816.947	2.605.383	2.780.434	2.803.621	2.917.344
Hellevoetsluis	3.546.922	2.634.572	2.480.970	2.647.662	2.669.741	2.778.034
Helmond	9.117.432	6.706.483	6.279.127	6.701.011	6.756.893	7.030.972
Hendrik-Ido-Ambacht	2.164.951	1.585.308	1.503.363	1.604.371	1.617.751	1.683.371
Hengelo O	9.486.476	6.864.192	6.325.816	6.750.836	6.807.134	7.083.251
Het Bildt	1.230.084	915.229	846.985	903.893	911.431	948.401
Heumen	1.469.754	1.080.981	1.028.857	1.097.984	1.107.141	1.152.050
Heusden	4.116.782	2.983.296	2.782.682	2.969.645	2.994.410	3.115.872
Hillegom	2.096.450	1.542.292	1.433.531	1.529.847	1.542.605	1.605.177
Hilvarenbeek	1.358.019	981.249	909.209	970.297	978.389	1.018.075
Hilversum	9.232.056	6.691.117	6.099.961	6.509.806	6.564.094	6.830.353
Hof van Twente	3.936.525	2.918.582	2.698.442	2.879.745	2.903.760	3.021.545
Hollands Kroon	4.153.105	3.046.867	2.841.082	3.031.969	3.057.254	3.181.265
Hoogeveen	7.504.222	5.457.551	5.024.806	5.362.414	5.407.133	5.626.462
Hoogezand-Sappemeer	5.326.481	3.967.118	3.663.703	3.909.860	3.942.466	4.102.384
Hoorn	6.857.287	5.018.111	4.652.881	4.965.500	5.006.909	5.210.004
Horst aan de Maas	3.977.952	2.954.641	2.774.461	2.960.872	2.985.564	3.106.667
Houten	2.702.276	2.000.299	1.908.359	2.036.578	2.053.562	2.136.860
Huizen	3.758.851	2.788.233	2.606.433	2.781.554	2.804.751	2.918.519
Hulst	3.375.277	2.489.304	2.300.287	2.454.839	2.475.311	2.575.717
IJsselstein	2.772.706	1.977.360	1.843.991	1.967.885	1.984.296	2.064.785
Kaag en Braassem	2.051.955	1.484.789	1.395.944	1.489.735	1.502.158	1.563.090
Kampen	5.009.054	3.714.901	3.442.165	3.673.438	3.704.072	3.854.320
Kapelle	1.129.287	829.277	773.225	825.176	832.058	865.808
Katwijk	5.863.248	4.342.041	4.077.608	4.351.576	4.387.865	4.565.849
Kerkrade	7.873.956	5.689.737	5.115.673	5.459.386	5.504.914	5.728.209
Koggenland	1.757.938	1.285.310	1.169.575	1.248.156	1.258.565	1.309.616
Kollumerland en Nwkruijsl	1.493.399	1.086.070	1.006.029	1.073.622	1.082.575	1.126.488
Korendijk	963.828	694.587	654.915	698.918	704.747	733.333
Krimpen aan den IJssel	3.064.698	2.246.555	2.077.730	2.217.329	2.235.820	2.326.511
Krimpenerwaard		3.564.585	3.333.547	3.557.522	3.587.190	3.732.696
Laarbeek	2.128.433	1.582.019	1.484.147	1.583.864	1.597.073	1.661.855

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Landerd	1.352.906	997.065	943.407	1.006.793	1.015.189	1.056.368
Landgraaf	5.452.734	4.031.960	3.681.598	3.928.958	3.961.723	4.122.422
Landsmeer	938.842	685.293	636.036	678.770	684.431	712.193
Langedijk	2.009.287	1.485.323	1.391.758	1.485.268	1.497.654	1.558.403
Lansingerland	2.884.767	2.119.809	2.061.085	2.199.565	2.217.908	2.307.873
Laren	1.012.298	793.336	707.894	755.456	761.756	792.655
Leek	2.414.958	1.782.621	1.657.096	1.768.433	1.783.181	1.855.512
Leerdam	2.443.615	1.763.856	1.626.488	1.735.769	1.750.244	1.821.239
Leeuwarden	12.910.954	9.329.406	8.513.778	9.085.803	9.161.573	9.533.193
Leeuwarderadeel	1.197.759	893.387	822.197	877.438	884.756	920.644
Leiden	10.085.945	7.350.593	6.673.835	7.122.238	7.181.633	7.472.940
Leiderdorp	2.570.986	1.920.479	1.768.689	1.887.524	1.903.265	1.980.467
Leidschendam-Voorburg	8.561.288	6.192.284	5.651.024	6.030.706	6.080.998	6.327.661
Lelystad	6.457.319	4.690.331	4.508.756	4.811.692	4.851.818	5.048.622
Leudal	3.595.758	2.649.262	2.468.139	2.633.969	2.655.934	2.763.666
Leusden	2.206.668	1.642.451	1.532.783	1.635.768	1.649.409	1.716.314
Lingewaal	946.470	671.207	630.061	672.393	678.001	705.502
Lingewaard	4.247.918	3.133.624	2.952.132	3.150.480	3.176.753	3.305.611
Lisse	2.262.431	1.653.898	1.540.662	1.644.176	1.657.888	1.725.136
Littenseradiel	927.519	697.219	646.067	689.475	695.225	723.425
Lochem	3.776.782	2.760.893	2.550.982	2.722.378	2.745.081	2.856.430
Loon op Zand	2.587.027	1.888.826	1.769.230	1.888.101	1.903.846	1.981.072
Lopik	944.755	688.373	656.541	700.652	706.495	735.153
Loppersum	1.290.535	922.020	835.148	891.260	898.693	935.146
Losser	2.667.160	1.937.189	1.809.371	1.930.939	1.947.042	2.026.019
Maasdonk	939.477					
Maasdriel	2.133.029	1.517.433	1.408.251	1.502.869	1.515.402	1.576.871
Maasgouw	3.093.615	2.322.506	2.148.387	2.292.734	2.311.854	2.405.629
Maassluis	3.596.760	2.641.873	2.465.944	2.631.627	2.653.573	2.761.209
Maastricht	15.868.641	11.602.022	10.310.639	11.003.392	11.095.153	11.545.205
Marum	941.951	680.654	631.026	673.423	679.039	706.583
Medemblik	3.901.451	2.873.643	2.690.664	2.871.445	2.895.391	3.012.837
Meerssen	2.243.878	1.648.243	1.496.317	1.596.852	1.610.169	1.675.482
Menameradiel	1.379.092	976.854	899.800	960.256	968.264	1.007.539
Menterwolde	1.499.832	1.075.255	998.002	1.065.056	1.073.938	1.117.500
Meppel	3.612.997	2.677.123	2.483.028	2.649.858	2.671.956	2.780.339
Middelburg	5.636.789	4.082.703	3.796.624	4.051.712	4.085.501	4.251.220
Midden Drenthe	3.660.413	2.641.270	2.491.462	2.658.859	2.681.032	2.789.782
Midden-Delfland	1.167.435	870.111	804.474	858.526	865.685	900.800
Mill en Sint Hubert	1.210.377	867.277	806.066	860.225	867.398	902.582
Millingen aan de Rijn	660.695					
Moerdijk	3.716.329	2.783.527	2.608.525	2.783.787	2.807.002	2.920.862
Molenwaard	1.996.430	1.419.043	1.336.075	1.425.844	1.437.734	1.496.053
Montferland	4.220.707	3.078.114	2.845.654	3.036.849	3.062.174	3.186.385
Montfoort U	903.610	671.417	618.938	660.523	666.032	693.048

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Mook en Middelaar	747.312	542.619	512.937	547.401	551.966	574.355
Muiden	498.717	357.670				
Naarden	1.382.466	982.173				
Neder-Betuwe	2.062.911	1.526.644	1.441.926	1.538.807	1.551.640	1.614.579
Nederlek	1.512.652					
Nederweert	1.783.018	1.287.112	1.188.034	1.267.856	1.278.429	1.330.286
Neerijnen	918.294	662.552	633.932	676.525	682.167	709.837
Nieuwegein	5.649.198	4.138.572	3.888.703	4.149.978	4.184.586	4.354.325
Nieuwkoop	2.218.734	1.682.318	1.616.042	1.724.621	1.739.003	1.809.542
Nijkerk	3.403.165	2.499.321	2.348.418	2.506.204	2.527.104	2.629.611
Nijmegen	16.937.402	12.270.625	11.400.424	12.166.398	12.267.858	12.765.477
Nissewaard		6.472.048	6.153.596	6.567.045	6.621.810	6.890.410
Noord-Beveland	857.850	604.549	560.255	597.897	602.883	627.338
Noordenveld	3.810.036	2.780.084	2.548.568	2.719.802	2.742.483	2.853.726
Noordoostpolder	4.088.146	2.992.371	2.828.743	3.018.801	3.043.976	3.167.448
Noordwijk	2.597.061	1.962.304	1.842.079	1.965.845	1.982.239	2.062.644
Noordwijkerhout	1.611.067	1.178.471	1.073.577	1.145.709	1.155.263	1.202.124
Nuenen c.a.	1.965.318	1.473.423	1.374.317	1.466.655	1.478.886	1.538.873
Nunspeet	2.801.652	1.996.660	1.834.212	1.957.450	1.973.774	2.053.835
Nuth	1.954.856	1.434.926	1.300.387	1.387.757	1.399.330	1.456.091
Oegstgeest	1.647.363	1.213.753	1.123.165	1.198.629	1.208.624	1.257.650
Oirschot	1.521.240	1.177.545	1.084.962	1.157.858	1.167.514	1.214.872
Oisterwijk	2.756.072	1.991.658	1.842.445	1.966.236	1.982.633	2.063.054
Oldambt	6.404.449	4.753.140	4.361.376	4.654.409	4.693.224	4.883.595
Oldebroek	2.129.377	1.587.834	1.482.381	1.581.980	1.595.172	1.659.877
Oldenzaal	3.778.972	2.761.639	2.543.607	2.714.508	2.737.145	2.848.172
Olst-Wijhe	1.827.678	1.366.849	1.259.258	1.343.866	1.355.072	1.410.038
Ommen	1.746.701	1.273.059	1.158.343	1.236.170	1.246.479	1.297.039
Onderbanken	1.024.292	727.599	673.758	719.027	725.023	754.432
Oost Gelre	3.089.680	2.239.631	2.066.058	2.204.872	2.223.260	2.313.441
Oosterhout	5.893.290	4.375.518	4.059.287	4.332.023	4.368.149	4.545.334
Ooststellingwerf	3.363.439	2.448.770	2.248.506	2.399.579	2.419.590	2.517.735
Oostzaan	811.857	575.323	534.630	570.551	575.309	598.645
Opmeer	1.030.986	726.721	659.980	704.322	710.196	739.004
Opsterland	3.268.362	2.370.216	2.194.228	2.341.655	2.361.182	2.456.959
Oss	9.427.087	7.123.897	6.659.787	7.107.246	7.166.516	7.457.211
Oud-Beijerland	2.188.483	1.592.000	1.489.387	1.589.457	1.602.712	1.667.722
Oude IJsselstreek	5.162.449	3.764.500	3.463.183	3.695.868	3.726.689	3.877.855
Ouder-Amstel	1.072.770	789.301	711.710	759.528	765.862	796.928
Ouderkerk	747.314					
Oudewater	840.703	619.840	568.210	606.387	611.443	636.245
Overbetuwe	3.863.708	2.818.732	2.657.478	2.836.029	2.859.679	2.975.676
Papendrecht	3.178.462	2.322.415	2.162.723	2.308.033	2.327.280	2.421.681
Peel en Maas	4.160.478	3.067.378	2.890.777	3.085.003	3.110.730	3.236.910
Pekela	2.053.399	1.490.139	1.371.089	1.463.210	1.475.412	1.535.259

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Pijnacker-Nootdorp	2.910.357	2.198.277	2.103.576	2.244.912	2.263.633	2.355.452
Purmerend	8.982.428	6.670.098	6.193.335	6.609.454	6.664.573	6.934.907
Putten	2.376.840	1.746.193	1.634.345	1.744.153	1.758.698	1.830.036
Raalte	3.705.505	2.721.562	2.527.012	2.696.797	2.719.287	2.829.589
Reimerswaal	2.207.596	1.556.980	1.451.769	1.549.311	1.562.231	1.625.599
Renkum	3.912.675	2.921.835	2.637.276	2.814.470	2.837.941	2.953.056
Renswoude	303.721	222.316	209.211	223.267	225.129	234.261
Reusel-De Mierden	1.097.268	801.516	769.184	820.864	827.710	861.284
Rheden	6.511.892	4.750.950	4.308.796	4.598.297	4.636.643	4.824.719
Rhemen	1.935.845	1.444.267	1.328.562	1.417.826	1.429.650	1.487.641
Ridderkerk	5.927.666	4.327.793	3.965.657	4.232.103	4.267.396	4.440.493
Rijnwaarden	1.181.989	855.459	799.680	853.409	860.526	895.431
Rijssen-Holtten	3.614.188	2.628.153	2.446.484	2.610.859	2.632.632	2.739.419
Rijswijk	6.845.342	5.006.739	4.576.855	4.884.366	4.925.098	5.124.874
Roerdalen	2.390.365	1.746.116	1.627.144	1.736.469	1.750.950	1.821.974
Roermond	7.157.675	5.220.681	4.838.469	5.163.557	5.206.618	5.417.813
Roosendaal	9.014.079	6.606.652	6.102.184	6.512.179	6.566.486	6.832.842
Rotterdam	70.574.965	51.547.240	44.465.475	47.453.030	47.848.757	49.789.641
Rozendaal	104.230	74.513	70.712	75.463	76.092	79.178
Rucphen	2.873.486	2.092.056	1.964.584	2.096.581	2.114.065	2.199.817
Schagen	4.340.222	3.240.659	3.023.776	3.226.938	3.253.849	3.385.834
Schermer	349.086					
Scherpenzeel	832.332	605.687	551.517	588.572	593.480	617.554
Schiedam	8.739.942	6.318.363	5.895.311	6.291.406	6.343.872	6.601.198
Schiermonnikoog	151.517	101.655	92.622	98.845	99.669	103.712
Schijndel	2.439.018	1.801.568	1.675.238	1.787.794	1.802.703	1.875.826
Schinnen	1.494.866	1.089.403	995.746	1.062.649	1.071.510	1.114.974
Schoonhoven	1.244.555					
Schouwen-Duiveland	4.027.577	2.907.150	2.705.511	2.887.289	2.911.368	3.029.461
's-Gravenhage	49.530.022	36.354.314	31.104.605	33.194.467	33.471.287	34.828.979
's-Hertogenbosch	13.928.371	10.699.035	9.982.363	10.653.060	10.741.899	11.177.622
Simpelveld	1.458.973	1.100.396	1.000.043	1.067.234	1.076.134	1.119.785
Sint-Anthonis	1.147.039	849.573	803.740	857.742	864.895	899.978
Sint-Michiëlsgestel	2.690.132	2.034.519	1.897.581	2.025.076	2.041.963	2.124.791
Sint-Oedenrode	1.631.388	1.176.851	1.083.187	1.155.965	1.165.605	1.212.885
Sittard-Geleen	13.091.524	9.733.690	8.837.975	9.431.782	9.510.437	9.896.208
Sliedrecht	3.135.988	2.332.318	2.139.913	2.283.690	2.302.734	2.396.140
Slochteren	1.496.306	1.090.199	1.013.449	1.081.540	1.090.560	1.134.796
Sluis	3.142.832	2.283.846	2.081.796	2.221.668	2.240.195	2.331.064
Smallingerland	6.898.209	5.074.566	4.709.829	5.026.273	5.068.189	5.273.770
Soest	4.572.889	3.340.381	3.101.640	3.310.034	3.337.637	3.473.021
Someren	1.800.947	1.332.570	1.235.320	1.318.319	1.329.313	1.383.234
Son en Breugel	1.586.089	1.162.387	1.110.645	1.185.267	1.195.151	1.243.630
Spijkensisse	7.595.540					
Stadskanaal	5.587.306	4.028.945	3.746.850	3.998.594	4.031.940	4.195.487

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Staphorst	1.114.327	798.244	741.268	791.072	797.669	830.025
Stede Broec	1.945.802	1.435.961	1.337.259	1.427.107	1.439.008	1.497.379
Steenbergen	2.600.523	1.919.066	1.800.384	1.921.349	1.937.372	2.015.957
Steenwijkerland	5.181.818	3.797.333	3.491.911	3.726.526	3.757.603	3.910.022
Stein	3.277.510	2.390.031	2.187.696	2.334.683	2.354.153	2.449.644
Stichtse Vecht	5.043.614	3.652.222	3.390.576	3.618.383	3.648.558	3.796.554
Strijen	857.801	646.163	602.935	643.445	648.811	675.129
Sudwest Fryslan	9.334.109	6.869.718	6.362.744	6.790.245	6.846.871	7.124.600
Ten Boer	699.079	492.599	423.297	451.738	455.505	473.982
Terneuzen	7.204.292	5.194.330	4.798.654	5.121.067	5.163.773	5.373.230
Terschelling	412.591	305.797	278.155	296.844	299.320	311.461
Texel	1.406.602	1.038.648	948.848	1.012.600	1.021.044	1.062.460
Teylingen	2.681.363	2.000.963	1.853.704	1.978.251	1.994.749	2.075.662
Tholen	2.805.359	2.034.823	1.871.433	1.997.171	2.013.826	2.095.513
Tiel	3.911.642	2.938.438	2.827.063	3.017.008	3.042.168	3.165.567
Tilburg	22.035.504	16.358.109	15.147.871	16.165.629	16.300.440	16.961.633
Tubbergen	1.900.556	1.375.496	1.273.623	1.359.195	1.370.530	1.426.122
Twenterand	3.554.395	2.563.909	2.380.354	2.540.286	2.561.470	2.665.371
Tynaarlo	3.442.907	2.536.569	2.326.814	2.483.148	2.503.856	2.605.420
Tytsjerksteradiel	3.555.609	2.637.824	2.440.643	2.604.625	2.626.346	2.732.878
Ubbergen	1.257.420					
Uden	4.185.992	3.050.969	2.856.445	3.048.365	3.073.786	3.198.468
Uitgeest	859.647	624.523	572.916	611.409	616.507	641.515
Uithoorn	2.546.328	1.880.193	1.721.786	1.837.470	1.852.793	1.927.948
Urk	853.957	619.505	617.684	659.185	664.682	691.644
Utrecht	21.430.427	15.769.738	14.803.915	15.798.564	15.930.313	16.576.493
Utrechtse Heuvelrug	4.898.255	3.584.276	3.342.753	3.567.346	3.597.096	3.743.004
Vaals	1.420.400	1.030.819	935.088	997.915	1.006.237	1.047.053
Valkenburg aan de Geul	2.399.818	1.787.747	1.587.692	1.694.366	1.708.496	1.777.798
Valkenswaard	3.803.483	2.817.590	2.611.252	2.786.698	2.809.937	2.923.916
Veendam	3.906.998	2.961.293	2.745.266	2.929.716	2.954.147	3.073.976
Veenendaal	6.105.845	4.504.268	4.212.520	4.495.552	4.533.042	4.716.915
Veere	2.082.168	1.479.753	1.366.062	1.457.845	1.470.002	1.529.630
Veghel	3.419.657	2.516.805	2.355.764	2.514.043	2.535.009	2.637.836
Veldhoven	4.509.688	3.376.902	3.164.497	3.377.114	3.405.277	3.543.405
Velsen	7.421.973	5.381.012	4.952.707	5.285.470	5.329.548	5.545.730
Venlo	13.195.023	9.588.679	8.906.413	9.504.819	9.584.082	9.972.841
Venray	4.458.774	3.339.772	3.153.356	3.365.225	3.393.288	3.530.930
Vianen	1.754.244	1.287.439	1.198.167	1.278.670	1.289.333	1.341.632
Vlaardingen	9.166.790	6.681.295	6.238.624	6.657.786	6.713.307	6.985.618
Vlagtwedde	2.620.556	1.939.641	1.793.496	1.913.998	1.929.959	2.008.244
Vlieland	128.465	93.508	84.122	89.774	90.523	94.195
Vlissingen	5.981.283	4.432.025	4.064.631	4.337.727	4.373.901	4.551.319
Vlist	834.816					
Voerendaal	1.452.228	1.048.057	972.550	1.037.894	1.046.549	1.089.001

Integratie-uitkering Wmo						
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017-2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Voorschoten	2.177.629	1.570.746	1.441.471	1.538.321	1.551.149	1.614.069
Voorst	2.621.226	2.010.678	1.845.578	1.969.579	1.986.004	2.066.562
Vught	2.515.519	1.972.392	1.804.703	1.925.957	1.942.019	2.020.792
Waalre	1.558.418	1.117.607	1.047.212	1.117.573	1.126.892	1.172.602
Waalwijk	5.356.133	3.851.715	3.555.782	3.794.689	3.826.334	3.981.541
Waddinxveen	2.490.942	1.813.285	1.657.790	1.769.174	1.783.927	1.856.289
Wageningen	2.862.088	2.049.034	1.894.477	2.021.763	2.038.623	2.121.316
Wassenaar	2.087.295	1.542.009	1.409.176	1.503.856	1.516.397	1.577.907
Waterland	1.540.503	1.129.347	1.041.280	1.111.241	1.120.508	1.165.959
Weert	5.821.124	4.319.705	4.042.743	4.314.368	4.350.347	4.526.809
Weesp	1.754.261	1.299.073	1.206.927	1.288.018	1.298.759	1.351.441
Werkendam	2.389.593	1.745.776	1.650.793	1.761.707	1.776.398	1.848.454
West Maas en Waal	1.750.453	1.285.930	1.235.182	1.318.172	1.329.164	1.383.079
Westerveld	2.428.730	1.738.488	1.607.149	1.715.131	1.729.434	1.799.585
Westervoort	1.423.924	1.063.074	1.001.058	1.068.317	1.077.226	1.120.922
Westland	9.163.284	6.783.596	6.460.002	6.894.037	6.951.529	7.233.503
Weststellingwerf	3.339.238	2.451.344	2.270.316	2.422.854	2.443.059	2.542.157
Westvoorne	1.321.394	982.121	920.299	982.133	990.323	1.030.493
Wierden	2.085.620	1.491.948	1.395.099	1.488.833	1.501.249	1.562.144
Wijchen	3.965.020	2.851.655	2.662.836	2.841.747	2.865.446	2.981.676
Wijdmeren	2.006.635	1.537.685	1.435.682	1.532.142	1.544.919	1.607.586
Wijk bij Duurstede	1.739.612	1.260.897	1.185.833	1.265.507	1.276.061	1.327.822
Winsum	1.374.244	1.015.041	945.779	1.009.324	1.017.741	1.059.024
Winterswijk	3.721.838	2.717.127	2.498.709	2.666.592	2.688.830	2.797.897
Woensdrecht	2.245.728	1.671.934	1.547.270	1.651.228	1.664.998	1.732.535
Woerden	4.121.536	2.976.299	2.805.121	2.993.592	3.018.556	3.140.998
Wormerland	1.530.517	1.124.226	1.038.440	1.108.211	1.117.452	1.162.780
Woudenberg	1.062.797	804.699	749.335	799.681	806.350	839.058
Woudrichem	1.323.387	958.542	896.335	956.558	964.536	1.003.660
Zaanstad	15.768.107	11.390.359	10.545.301	11.253.821	11.347.670	11.807.965
Zaltbommel	2.365.163	1.679.499	1.569.181	1.674.611	1.688.576	1.757.070
Zandvoort	2.376.644	1.704.465	1.551.441	1.655.680	1.669.487	1.737.206
Zederik	1.184.385	857.016	804.415	858.462	865.621	900.733
Zeevang	498.642	357.086				
Zeewolde	1.199.801	881.188	852.975	910.285	917.876	955.108
Zeist	6.317.177	4.971.134	4.544.314	4.849.639	4.890.081	5.088.437
Zevenaar	3.877.287	2.890.802	2.683.999	2.864.332	2.888.218	3.005.373
Zoetermeer	11.058.258	8.132.327	7.572.999	8.081.815	8.149.212	8.479.767
Zoeterwoude	758.426	600.628	570.725	609.071	614.150	639.062
Zuidhorn	1.662.151	1.196.428	1.127.360	1.203.105	1.213.138	1.262.346
Zuidplas	3.005.486	2.145.220	2.050.979	2.188.780	2.207.033	2.296.557
Zundert	2.509.716	1.824.753	1.709.609	1.824.475	1.839.690	1.914.313
Zutphen	5.575.539	4.123.382	3.839.600	4.097.576	4.131.747	4.299.343
Zwartewaterland	1.741.947	1.261.678	1.197.973	1.278.462	1.289.124	1.341.414
Zwijndrecht	5.468.449	4.020.828	3.673.223	3.920.020	3.952.710	4.113.044
Zwolle	11.114.939	8.207.765	7.544.586	8.051.494	8.118.638	8.447.953
Totaal	1.714.014.000	1.258.726.000	1.161.394.827	1.239.426.851	1.249.762.850	1.300.456.844

Bijlage 4.2-3 Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Aa en Hunze	21.609	43.218	64.826	86.435	108.044	129.653
Aalburg	8.536	17.072	25.607	34.143	42.679	51.215
Aalsmeer	15.407	30.813	46.220	61.626	77.033	92.440
Aalten	15.561	31.122	46.683	62.243	77.804	93.365
Achtkarspelen	20.511	41.021	61.532	82.042	102.553	123.063
Alblasserdam	11.392	22.784	34.176	45.568	56.960	68.352
Albrandswaard	12.701	25.403	38.104	50.805	63.506	76.208
Alkmaar	57.670	115.339	173.009	230.679	288.348	346.018
Almelo	45.596	91.192	136.787	182.383	227.979	273.575
Almere	127.661	255.321	382.982	510.642	638.303	765.963
Alphen aan den Rijn	55.889	111.778	167.667	223.556	279.446	335.335
Alphen-Chaam	6.410	12.821	19.231	25.641	32.051	38.462
Ameland	2.646	5.292	7.938	10.584	13.230	15.876
Amersfoort	87.726	175.452	263.177	350.903	438.629	526.355
Amstelveen	40.768	81.536	122.304	163.071	203.839	244.607
Amsterdam	539.905	1.079.810	1.619.715	2.159.620	2.699.524	3.239.429
Apeldoorn	87.807	175.615	263.422	351.229	439.037	526.844
Appingedam	7.103	14.206	21.308	28.411	35.514	42.617
Arnhem	101.087	202.173	303.260	404.346	505.433	606.519
Assen	41.060	82.120	123.179	164.239	205.299	246.359
Asten	8.037	16.074	24.111	32.148	40.185	48.223
Baarle-Nassau	4.483	8.965	13.448	17.930	22.413	26.895
Baarn	12.533	25.066	37.599	50.132	62.665	75.198
Barendrecht	25.627	51.254	76.881	102.508	128.135	153.762
Barneveld	35.696	71.393	107.089	142.785	178.482	214.178
Bedum	5.942	11.884	17.825	23.767	29.709	35.651
Beek	7.852	15.704	23.555	31.407	39.259	47.111
Beemster	5.085	10.170	15.256	20.341	25.426	30.511
Beesel	6.946	13.891	20.837	27.783	34.728	41.674
Bellingwedde	8.558	17.115	25.673	34.231	42.789	51.346
Berg en Dal	19.683	39.367	59.050	78.733	98.417	118.100
Bergeijk	10.597	21.194	31.790	42.387	52.984	63.581
Bergen L	9.063	18.126	27.189	36.253	45.316	54.379
Bergen NH	13.125	26.250	39.375	52.500	65.624	78.749
Bergen op Zoom	36.843	73.687	110.530	147.373	184.216	221.060
Berkelland	27.018	54.036	81.055	108.073	135.091	162.109
Bernheze	16.304	32.608	48.912	65.216	81.520	97.824
Best	14.721	29.442	44.164	58.885	73.606	88.327
Beuningen	14.239	28.478	42.717	56.956	71.195	85.434
Beverwijk	21.920	43.840	65.760	87.679	109.599	131.519
Binnenmaas	14.357	28.715	43.072	57.429	71.787	86.144
Bladel	10.895	21.789	32.684	43.578	54.473	65.368
Blaricum	4.938	9.875	14.813	19.751	24.688	29.626
Bloemendaal	11.767	23.533	35.300	47.067	58.834	70.600
Bodegraven-Reeuwijk	20.715	41.430	62.145	82.859	103.574	124.289

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Boekel	6.572	13.145	19.717	26.289	32.861	39.434
Borger-Odoorn	22.982	45.964	68.946	91.928	114.911	137.893
Borne	11.655	23.309	34.964	46.619	58.273	69.928
Borsele	16.167	32.334	48.501	64.668	80.835	97.002
Boxmeer	16.235	32.469	48.704	64.938	81.173	97.408
Boxtel	15.287	30.575	45.862	61.150	76.437	91.725
Breda	97.620	195.239	292.859	390.478	488.098	585.717
Brielle	8.243	16.486	24.728	32.971	41.214	49.457
Bronckhorst	22.638	45.276	67.913	90.551	113.189	135.827
Brummen	11.468	22.937	34.405	45.873	57.341	68.810
Brunssum	15.496	30.992	46.488	61.984	77.480	92.976
Bunnik	7.574	15.148	22.723	30.297	37.871	45.445
Bunschoten	10.855	21.710	32.565	43.420	54.275	65.130
Buren	18.264	36.527	54.791	73.055	91.319	109.582
Capelle aan den IJssel	38.777	77.554	116.331	155.108	193.885	232.662
Castricum	16.463	32.926	49.390	65.853	82.316	98.779
Coevorden	26.796	53.592	80.388	107.184	133.980	160.776
Cranendonck	11.833	23.666	35.499	47.331	59.164	70.997
Cromstrijen	6.610	13.219	19.829	26.438	33.048	39.657
Cuijk	13.742	27.484	41.227	54.969	68.711	82.453
Culemborg	15.448	30.895	46.343	61.790	77.238	92.685
Dalfsen	15.546	31.093	46.639	62.186	77.732	93.279
Dantumadiel	13.559	27.118	40.678	54.237	67.796	81.355
De Bilt	22.832	45.664	68.497	91.329	114.161	136.993
De Fryske Marren	39.349	78.698	118.048	157.397	196.746	236.095
De Marne	10.312	20.625	30.937	41.249	51.562	61.874
De Ronde Venen	26.039	52.079	78.118	104.157	130.197	156.236
De Wolden	17.043	34.086	51.128	68.171	85.214	102.257
Delft	52.375	104.750	157.124	209.499	261.874	314.249
Delfzijl	17.886	35.773	53.659	71.546	89.432	107.319
Den Helder	31.162	62.323	93.485	124.647	155.809	186.970
Deurne	16.085	32.170	48.255	64.340	80.425	96.510
Deventer	58.214	116.428	174.643	232.857	291.071	349.285
Diemen	13.130	26.260	39.390	52.520	65.650	78.780
Dinkelland	15.217	30.435	45.652	60.870	76.087	91.305
Doesburg	6.590	13.180	19.770	26.360	32.950	39.541
Doetinchem	30.796	61.591	92.387	123.183	153.979	184.774
Dongen	12.209	24.417	36.626	48.834	61.043	73.251
Dongeradeel	19.929	39.858	59.787	79.716	99.644	119.573
Dordrecht	70.077	140.154	210.231	280.308	350.385	420.462
Drechterland	11.690	23.381	35.071	46.762	58.452	70.143
Drimmelen	12.820	25.639	38.459	51.278	64.098	76.918
Dronten	24.713	49.425	74.138	98.851	123.563	148.276
Druten	10.486	20.972	31.459	41.945	52.431	62.917
Duiven	14.834	29.669	44.503	59.338	74.172	89.007

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Echt-Susteren	16.205	32.409	48.614	64.818	81.023	97.227
Edam-Volendam	19.822	39.643	59.465	79.287	99.108	118.930
Ede	66.844	133.688	200.532	267.376	334.220	401.064
Femnes	5.098	10.196	15.295	20.393	25.491	30.589
Femmond	12.646	25.292	37.939	50.585	63.231	75.877
Eersel	11.113	22.226	33.338	44.451	55.564	66.677
Eijsden-Margraten	15.611	31.223	46.834	62.445	78.056	93.668
Eindhoven	118.728	237.456	356.184	474.912	593.640	712.368
Elburg	13.500	27.000	40.500	54.000	67.500	81.000
Emmen	71.838	143.676	215.514	287.352	359.190	431.028
Enkhuizen	9.292	18.584	27.876	37.168	46.460	55.752
Enschede	104.640	209.280	313.920	418.560	523.200	627.840
Epe	17.931	35.862	53.794	71.725	89.656	107.587
Ermelo	14.283	28.565	42.848	57.131	71.413	85.696
Etten-Leur	21.123	42.247	63.370	84.494	105.617	126.740
Ferwerderadiel	7.224	14.448	21.672	28.896	36.120	43.344
Franekeradeel	14.423	28.846	43.269	57.693	72.116	86.539
Geertruidenberg	10.716	21.432	32.149	42.865	53.581	64.297
Geldermalsen	15.131	30.262	45.393	60.524	75.655	90.786
Geldrop-Mierlo	19.468	38.936	58.404	77.872	97.340	116.808
Gemert-Bakel	16.624	33.247	49.871	66.495	83.119	99.742
Gennep	9.460	18.921	28.381	37.842	47.302	56.763
Giessenlanden	8.980	17.961	26.941	35.921	44.902	53.882
Gilze en Rijen	14.759	29.517	44.276	59.034	73.793	88.551
Goeree-Overflakkee	28.847	57.694	86.541	115.388	144.235	173.082
Goes	19.205	38.409	57.614	76.818	96.023	115.227
Goirle	11.558	23.115	34.673	46.231	57.789	69.346
Gooise Meren	31.741	63.481	95.222	126.962	158.703	190.443
Gorinchem	18.873	37.745	56.618	75.491	94.363	113.236
Gouda	39.132	78.264	117.396	156.528	195.660	234.792
Grave	6.675	13.351	20.026	26.702	33.377	40.053
Groningen	132.880	265.760	398.639	531.519	664.399	797.279
Grootegast	9.095	18.190	27.285	36.380	45.476	54.571
Gulpen-Wittem	11.062	22.124	33.186	44.248	55.310	66.372
Haaksbergen	13.423	26.846	40.269	53.692	67.115	80.538
Haaren	7.472	14.943	22.415	29.886	37.358	44.830
Haarlem	79.414	158.829	238.243	317.658	397.072	476.487
Haarlemmerliede Spaarnw	4.012	8.024	12.036	16.048	20.060	24.072
Haarlemmermeer	80.249	160.498	240.747	320.995	401.244	481.493
Halderberge	15.640	31.280	46.920	62.560	78.200	93.840
Hardenberg	37.893	75.785	113.678	151.570	189.463	227.355
Harderwijk	24.909	49.819	74.728	99.637	124.547	149.456
Hardinxveld-Giessendam	9.666	19.332	28.998	38.664	48.330	57.996
Haren	10.622	21.245	31.867	42.490	53.112	63.735
Harlingen	9.911	19.821	29.732	39.643	49.554	59.464

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Hattem	6.124	12.248	18.372	24.496	30.620	36.744
Heemskerk	20.155	40.310	60.465	80.620	100.775	120.931
Heemstede	12.200	24.400	36.601	48.801	61.001	73.201
Heerde	10.413	20.825	31.238	41.650	52.063	62.476
Heerenveen	35.273	70.546	105.818	141.091	176.364	211.637
Heerhugowaard	28.958	57.916	86.874	115.831	144.789	173.747
Heerlen	56.038	112.075	168.113	224.150	280.188	336.225
Heeze-Leende	8.359	16.717	25.076	33.435	41.793	50.152
Heiloo	10.628	21.256	31.884	42.512	53.140	63.768
Hellendoorn	19.198	38.395	57.593	76.790	95.988	115.185
Hellevoetsluis	19.780	39.560	59.340	79.120	98.901	118.681
Helmond	53.543	107.085	160.628	214.171	267.713	321.256
Hendrik-Ido-Ambacht	15.074	30.149	45.223	60.297	75.371	90.446
Hengelo O	46.441	92.883	139.324	185.765	232.206	278.648
Het Bildt	8.652	17.304	25.957	34.609	43.261	51.913
Heumen	9.109	18.218	27.327	36.436	45.544	54.653
Heusden	21.186	42.372	63.557	84.743	105.929	127.115
Hillegom	9.798	19.596	29.394	39.192	48.990	58.788
Hilvarenbeek	8.836	17.672	26.508	35.344	44.180	53.017
Hilversum	46.638	93.276	139.915	186.553	233.191	279.829
Hof van Twente	18.203	36.405	54.608	72.811	91.013	109.216
Hollands Kroon	30.812	61.625	92.437	123.250	154.062	184.875
Hoogeveen	34.881	69.761	104.642	139.522	174.403	209.284
Hoogezand-Sappemeer	22.282	44.565	66.847	89.130	111.412	133.695
Hoorn	38.514	77.027	115.541	154.054	192.568	231.081
Horst aan de Maas	23.227	46.455	69.682	92.910	116.137	139.365
Houten	28.350	56.699	85.049	113.399	141.748	170.098
Huizen	21.519	43.038	64.557	86.076	107.595	129.114
Hulst	15.763	31.525	47.288	63.050	78.813	94.575
IJsselstein	18.265	36.530	54.795	73.059	91.324	109.589
Kaag en Braassem	16.054	32.109	48.163	64.217	80.272	96.326
Kampen	30.528	61.055	91.583	122.110	152.638	183.165
Kapelle	6.750	13.501	20.251	27.001	33.751	40.502
Katwijk	33.764	67.528	101.292	135.056	168.820	202.584
Kerkrade	25.922	51.844	77.766	103.688	129.610	155.531
Koggenland	15.667	31.334	47.002	62.669	78.336	94.003
Kollumerland en Nwkruijl	10.285	20.571	30.856	41.141	51.427	61.712
Korendijk	7.453	14.906	22.359	29.812	37.265	44.718
Krimpen aan den IJssel	14.641	29.281	43.922	58.562	73.203	87.844
Krimpenerwaard	33.095	66.191	99.286	132.381	165.477	198.572
Laarbeek	11.686	23.372	35.058	46.744	58.430	70.115
Landerd	8.541	17.082	25.623	34.164	42.705	51.246
Landgraaf	18.689	37.378	56.066	74.755	93.444	112.133
Landsmeer	6.500	13.000	19.501	26.001	32.501	39.001
Langedijk	14.893	29.787	44.680	59.574	74.467	89.360

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Lansingerland	33.254	66.508	99.762	133.016	166.270	199.524
Laren	4.680	9.360	14.040	18.719	23.399	28.079
Leek	12.008	24.016	36.023	48.031	60.039	72.047
Leerdam	11.677	23.354	35.031	46.708	58.385	70.062
Leeuwarden	75.824	151.648	227.472	303.297	379.121	454.945
Leeuwarderadeel	6.498	12.996	19.494	25.992	32.491	38.989
Leiden	62.357	124.713	187.070	249.426	311.783	374.139
Leiderdorp	13.420	26.840	40.260	53.681	67.101	80.521
Leidschendam-Voorburg	38.230	76.460	114.690	152.919	191.149	229.379
Lelystad	48.275	96.549	144.824	193.099	241.374	289.648
Leudal	20.104	40.208	60.313	80.417	100.521	120.625
Leusden	14.371	28.743	43.114	57.486	71.857	86.228
Lingewaal	7.463	14.925	22.388	29.850	37.313	44.776
Lingewaard	22.806	45.612	68.419	91.225	114.031	136.837
Lisse	10.772	21.544	32.316	43.088	53.861	64.633
Littenseradiel	12.482	24.965	37.447	49.930	62.412	74.895
Lochem	19.824	39.648	59.472	79.296	99.120	118.944
Loon op Zand	11.438	22.877	34.315	45.754	57.192	68.631
Lopik	10.991	21.981	32.972	43.963	54.954	65.944
Loppersum	9.830	19.660	29.489	39.319	49.149	58.979
Losser	12.821	25.642	38.462	51.283	64.104	76.925
Maasdriel	14.998	29.995	44.993	59.991	74.988	89.986
Maasgouw	11.865	23.730	35.595	47.460	59.325	71.189
Maassluis	16.738	33.475	50.213	66.950	83.688	100.425
Maastricht	60.517	121.035	181.552	242.069	302.586	363.104
Marum	7.117	14.234	21.351	28.467	35.584	42.701
Medemblik	27.376	54.751	82.127	109.503	136.878	164.254
Meerssen	9.762	19.523	29.285	39.046	48.808	58.570
Menameradiel	9.931	19.863	29.794	39.725	49.657	59.588
Menterwolde	8.284	16.568	24.852	33.136	41.420	49.704
Meppel	19.242	38.485	57.727	76.969	96.212	115.454
Middelburg	27.370	54.740	82.110	109.480	136.850	164.220
Midden-Drenthe	24.485	48.970	73.455	97.940	122.425	146.910
Midden-Delfland	11.901	23.801	35.702	47.603	59.503	71.404
Mill en Sint Hubert	6.422	12.843	19.265	25.687	32.109	38.530
Moerdijk	22.791	45.582	68.372	91.163	113.954	136.745
Molenwaard	21.415	42.829	64.244	85.659	107.074	128.488
Montferland	19.226	38.452	57.678	76.904	96.130	115.356
Montfoort U	7.933	15.866	23.800	31.733	39.666	47.599
Mook en Middelaar	4.588	9.176	13.764	18.353	22.941	27.529
Neder-Betuwe	15.842	31.684	47.525	63.367	79.209	95.051
Nederweert	8.875	17.750	26.625	35.500	44.374	53.249
Neerijnen	9.323	18.645	27.968	37.291	46.613	55.936
Nieuwegein	29.813	59.626	89.439	119.253	149.066	178.879
Nieuwkoop	16.216	32.432	48.647	64.863	81.079	97.295

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Nijkerk	22.624	45.249	67.873	90.498	113.122	135.747
Nijmegen	103.951	207.902	311.853	415.804	519.755	623.706
Nissewaard	46.304	92.609	138.913	185.217	231.521	277.826
Noord-Beveland	6.965	13.930	20.895	27.860	34.825	41.790
Noordenveld	18.963	37.927	56.890	75.853	94.817	113.780
Noordoostpolder	29.958	59.917	89.875	119.833	149.792	179.750
Noordwijk	11.691	23.382	35.073	46.764	58.455	70.146
Noordwijkerhout	8.919	17.837	26.756	35.675	44.593	53.512
Nuenen c.a.	11.275	22.550	33.825	45.100	56.375	67.650
Nunspeet	17.636	35.273	52.909	70.545	88.182	105.818
Nuth	7.628	15.256	22.883	30.511	38.139	45.767
Oegstgeest	11.275	22.550	33.824	45.099	56.374	67.649
Oirschot	9.486	18.973	28.459	37.946	47.432	56.918
Oisterwijk	12.225	24.450	36.674	48.899	61.124	73.349
Oldambt	28.405	56.810	85.215	113.620	142.025	170.430
Oldebroek	14.153	28.306	42.458	56.611	70.764	84.917
Oldenzaal	16.719	33.437	50.156	66.874	83.593	100.311
Olst-Wijhe	10.456	20.911	31.367	41.822	52.278	62.733
Ommen	12.833	25.666	38.500	51.333	64.166	76.999
Onderbanken	4.689	9.378	14.067	18.756	23.445	28.134
Oost Gelre	16.047	32.095	48.142	64.190	80.237	96.284
Oosterhout	28.166	56.331	84.497	112.663	140.829	168.994
Ooststellingwerf	17.866	35.731	53.597	71.462	89.328	107.193
Oostzaan	4.952	9.904	14.855	19.807	24.759	29.711
Opmeer	7.056	14.112	21.168	28.223	35.279	42.335
Opsterland	22.630	45.261	67.891	90.522	113.152	135.783
Oss	50.089	100.179	150.268	200.357	250.447	300.536
Oud-Beijerland	11.824	23.647	35.471	47.295	59.118	70.942
Oude IJsselstreek	22.243	44.487	66.730	88.974	111.217	133.461
Ouder-Amstel	7.181	14.362	21.543	28.724	35.904	43.085
Oudewater	5.544	11.088	16.632	22.175	27.719	33.263
Overbetuwe	27.335	54.670	82.006	109.341	136.676	164.011
Papendrecht	15.823	31.647	47.470	63.294	79.117	94.940
Peel en Maas	23.702	47.404	71.106	94.808	118.510	142.212
Pekela	8.693	17.386	26.079	34.772	43.465	52.158
Pijnacker-Nootdorp	30.278	60.555	90.833	121.110	151.388	181.666
Purmerend	39.354	78.708	118.062	157.416	196.770	236.124
Putten	13.330	26.661	39.991	53.322	66.652	79.983
Raalte	20.711	41.421	62.132	82.842	103.553	124.263
Reimerswaal	15.315	30.629	45.944	61.258	76.573	91.887
Renkum	16.115	32.230	48.346	64.461	80.576	96.691
Renswoude	2.951	5.902	8.853	11.804	14.755	17.706
Reusel-De Mierden	7.652	15.305	22.957	30.609	38.261	45.914
Rheden	23.456	46.912	70.368	93.824	117.279	140.735
Rhenen	11.928	23.855	35.783	47.711	59.639	71.566

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Ridderkerk	20.006	40.013	60.019	80.026	100.032	120.039
Rijnwaarden	7.271	14.543	21.814	29.086	36.357	43.629
Rijssen-Holten	22.139	44.278	66.417	88.556	110.695	132.834
Rijswijk	23.758	47.515	71.273	95.030	118.788	142.545
Roerdalen	11.540	23.080	34.620	46.160	57.699	69.239
Roermond	33.043	66.087	99.130	132.174	165.217	198.261
Roosendaal	41.260	82.520	123.780	165.040	206.300	247.560
Rotterdam	472.190	944.379	1.416.569	1.888.758	2.360.948	2.833.137
Rozendaal	946	1.893	2.839	3.785	4.732	5.678
Rucphen	10.512	21.024	31.536	42.048	52.560	63.072
Schagen	28.187	56.375	84.562	112.749	140.937	169.124
Scherpenzeel	5.406	10.813	16.219	21.626	27.032	32.439
Schiedam	44.391	88.782	133.174	177.565	221.956	266.347
Schiermonnikoog	643	1.286	1.928	2.571	3.214	3.857
Schijndel	11.060	22.119	33.179	44.238	55.298	66.357
Schinnen	6.413	12.827	19.240	25.653	32.066	38.480
Schouwen-Duiveland	20.601	41.202	61.803	82.403	103.004	123.605
's-Gravenhage	351.730	703.460	1.055.189	1.406.919	1.758.649	2.110.379
's-Hertogenbosch	82.897	165.794	248.691	331.587	414.484	497.381
Simpelveld	5.265	10.531	15.796	21.062	26.327	31.593
Sint-Anthonis	6.993	13.987	20.980	27.974	34.967	41.961
Sint-Michiëlgestel	14.797	29.595	44.392	59.189	73.987	88.784
Sint-Oedenrode	9.237	18.473	27.710	36.947	46.184	55.420
Sittard-Geleen	49.230	98.460	147.691	196.921	246.151	295.381
Sliedrecht	12.720	25.440	38.160	50.880	63.600	76.320
Slochteren	12.028	24.055	36.083	48.110	60.138	72.166
Sluis	16.141	32.281	48.422	64.562	80.703	96.844
Smallingerland	36.822	73.644	110.466	147.288	184.110	220.932
Soest	23.244	46.489	69.733	92.977	116.222	139.466
Someren	9.648	19.296	28.944	38.593	48.241	57.889
Son en Breugel	8.392	16.784	25.175	33.567	41.959	50.351
Stadskanaal	21.689	43.378	65.067	86.755	108.444	130.133
Staphorst	11.229	22.458	33.686	44.915	56.144	67.373
Stede Broec	10.437	20.874	31.311	41.749	52.186	62.623
Steenbergen	12.703	25.407	38.110	50.814	63.517	76.220
Steenwijkerland	32.682	65.363	98.045	130.726	163.408	196.089
Stein	10.764	21.528	32.292	43.056	53.820	64.585
Stichtse Vecht	35.831	71.662	107.494	143.325	179.156	214.987
Strijen	4.936	9.872	14.807	19.743	24.679	29.615
Sudwest Fryslan	65.556	131.112	196.668	262.223	327.779	393.335
Ten Boer	6.611	13.222	19.833	26.445	33.056	39.667
Terneuzen	32.750	65.500	98.250	131.000	163.750	196.500
Terschelling	5.162	10.323	15.485	20.646	25.808	30.969
Texel	12.493	24.986	37.480	49.973	62.466	74.959
Teylingen	18.648	37.296	55.944	74.593	93.241	111.889

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Tholen	16.298	32.597	48.895	65.193	81.491	97.790
Tiel	25.331	50.663	75.994	101.325	126.657	151.988
Tilburg	123.053	246.106	369.159	492.211	615.264	738.317
Tubbergen	13.493	26.986	40.479	53.972	67.465	80.958
Twenterand	20.496	40.992	61.488	81.983	102.479	122.975
Tynaarlo	20.489	40.978	61.467	81.956	102.445	122.934
Tytsjerksteradiel	23.702	47.404	71.107	94.809	118.511	142.213
Uden	21.849	43.697	65.546	87.395	109.244	131.092
Uitgeest	6.783	13.565	20.348	27.130	33.913	40.696
Uithoorn	14.127	28.254	42.381	56.509	70.636	84.763
Urk	14.000	28.000	42.000	56.000	70.001	84.001
Utrecht	189.186	378.372	567.558	756.744	945.930	1.135.116
Utrechtse Heuvelrug	27.256	54.511	81.767	109.023	136.278	163.534
Vaals	6.333	12.665	18.998	25.330	31.663	37.995
Valkenburg aan de Geul	8.611	17.221	25.832	34.442	43.053	51.663
Valkenswaard	14.137	28.274	42.411	56.548	70.686	84.823
Veendam	17.574	35.147	52.721	70.294	87.868	105.441
Veenendaal	36.276	72.552	108.827	145.103	181.379	217.655
Veere	14.958	29.917	44.875	59.833	74.792	89.750
Veghel	20.295	40.589	60.884	81.178	101.473	121.768
Veldhoven	20.599	41.198	61.797	82.396	102.995	123.594
Velsen	35.052	70.104	105.156	140.208	175.259	210.311
Venlo	58.888	117.776	176.663	235.551	294.439	353.327
Venray	25.747	51.494	77.240	102.987	128.734	154.481
Vianen	10.682	21.363	32.045	42.727	53.408	64.090
Vlaardingen	39.585	79.170	118.755	158.339	197.924	237.509
Vlagtwedde	11.742	23.485	35.227	46.969	58.712	70.454
Vlieland	957	1.914	2.872	3.829	4.786	5.743
Vlissingen	27.640	55.281	82.921	110.561	138.201	165.842
Voerendaal	6.686	13.373	20.059	26.746	33.432	40.119
Voorschoten	12.586	25.171	37.757	50.342	62.928	75.513
Voorst	15.685	31.370	47.055	62.741	78.426	94.111
Vught	12.600	25.201	37.801	50.402	63.002	75.603
Waalre	7.998	15.996	23.994	31.991	39.989	47.987
Waalwijk	22.485	44.969	67.454	89.938	112.423	134.907
Waddinxveen	12.823	25.646	38.469	51.292	64.115	76.938
Wageningen	17.645	35.291	52.936	70.582	88.227	105.873
Wassenaar	13.131	26.262	39.392	52.523	65.654	78.785
Waterland	10.242	20.484	30.725	40.967	51.209	61.451
Weert	25.430	50.859	76.289	101.719	127.149	152.578
Weesp	9.950	19.899	29.849	39.799	49.749	59.698
Werkendam	15.393	30.785	46.178	61.571	76.964	92.356
West Maas en Waal	11.839	23.677	35.516	47.355	59.193	71.032
Westerveld	17.044	34.088	51.133	68.177	85.221	102.265
Westervoort	8.239	16.477	24.716	32.954	41.193	49.431

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorziening peuters						
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020	Bedrag 2021
Westland	49.363	98.727	148.090	197.453	246.816	296.180
Weststellingwerf	18.297	36.593	54.890	73.186	91.483	109.779
Westvoorne	7.465	14.930	22.396	29.861	37.326	44.791
Wierden	13.900	27.799	41.699	55.598	69.498	83.398
Wijchen	22.679	45.358	68.037	90.716	113.395	136.074
Wijdemeren	14.572	29.144	43.716	58.288	72.860	87.433
Wijk bij Duurstede	11.807	23.614	35.421	47.227	59.034	70.841
Winsum	10.258	20.517	30.775	41.034	51.292	61.550
Winterswijk	17.103	34.206	51.310	68.413	85.516	102.619
Woensdrecht	10.985	21.970	32.955	43.940	54.925	65.910
Woerden	27.603	55.206	82.809	110.412	138.015	165.618
Wormerland	9.386	18.773	28.159	37.545	46.932	56.318
Woudenberg	6.570	13.140	19.711	26.281	32.851	39.421
Woudrichem	8.836	17.672	26.508	35.344	44.180	53.016
Zaanstad	84.805	169.611	254.416	339.221	424.027	508.832
Zaltbommel	17.494	34.987	52.481	69.975	87.468	104.962
Zandvoort	8.059	16.118	24.177	32.237	40.296	48.355
Zederik	9.434	18.868	28.302	37.735	47.169	56.603
Zeewolde	14.044	28.088	42.132	56.176	70.220	84.264
Zeist	33.265	66.531	99.796	133.062	166.327	199.592
Zevenaar	17.545	35.089	52.634	70.178	87.723	105.267
Zoetermeer	67.449	134.898	202.347	269.796	337.246	404.695
Zoeterwoude	4.589	9.179	13.768	18.358	22.947	27.537
Zuidhorn	13.478	26.957	40.435	53.914	67.392	80.870
Zuidplas	23.966	47.932	71.898	95.864	119.830	143.796
Zundert	10.120	20.240	30.360	40.481	50.601	60.721
Zutphen	27.418	54.837	82.255	109.674	137.092	164.510
Zwartewaterland	13.476	26.953	40.429	53.905	67.382	80.858
Zwijndrecht	23.201	46.403	69.604	92.806	116.007	139.208
Zwolle	72.341	144.681	217.022	289.362	361.703	434.044
Totaal	10.000.000	20.000.000	30.000.000	40.000.000	50.000.000	60.000.000

Bijlage 4.2-6 Decentralisatie-uitkering Bodemsanering

Mutaties decentralisatie-uitkering Bodemsanering					
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019	Bedrag 2020
Amsterdam	1.487.336	1.037.676	691.784	484.249	449.660
Arnhem	295.000	205.814	137.209	96.047	89.186
Helmond	119.048	83.056	55.371	38.760	35.991
Rotterdam	1.713.701	1.195.605	797.070	557.949	518.096
Zaanstad	1.886.120	1.315.898	877.265	614.086	570.222
Totaal	5.501.205	3.838.049	2.558.699	1.791.091	1.663.155

Bijlage 4.2-7 Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra

Decentralisatie-uitkering Faciliteitenbesluit opvangcentra	
Gemeente	Bedrag 2016
Aalten*	100.757
Alkmaar	7.368
Almelo	49.687
Amersfoort	25.011
Arnhem	108.187
Bellingwedde	73.076
Binnenmaas*	122.386
Borne	38.205
Boxmeer*	187.478
Breda	43.755
Coevorden	56.555
Cranendonck	490.595
Delfzijl	80.199
Den Helder	267.776
Deventer	9.960
Doetinchem	24.002
Dronten	230.580
Echt-Susteren	58.778
Eindhoven	97.502
Emmen	88.963
Goes	27.916
Grave*	62.938
Haren	46.865
Heerlen	62.217
Het Bildt	57.748
Hoogeveen	196.292
Katwijk	199.063
Maastricht	95.132
Middelburg	67.162
Midden Drenthe	137.644
Nijmegen	39.783
Noordenveld*	187.907
Oisterwijk	22.284
Pekela	67.015
Schinnen	42.200
Smallingerland	86.907
Stadskanaal	9.096
Terneuzen*	181.207
Tytsjerksteradiel	8.232
Utrecht	63.070
Utrechtse Heuvelrug*	244.323
Venlo*	183.191
Vlagtwedde	369.167
Wageningen	98.172
Weert	358.752
Winterswijk	68.386
Zaanstad*	301.009
Zeist	46.964
Totaal	5.491.462

* betreft gemeenten met een aanvullend bedrag over 2014 en 2015

Bijlage 4.2-8 Decentralisatie-uitkering BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders

Decentralisatie-uitkering BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	
Gemeente	Bedrag 2017 en verder
Arnhem	481.821
Cranendonck	530.003
Doetinchem	481.821
Gilze en Rijen	819.095
Haarlemmermeer	289.092
Noordenveld	1.309.726
Vlagtwedde	819.095
Totaal	4.730.653

Bijlage 4.2-10 Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang

Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang			
Gemeente	Bedrag 2016	Bedrag 2017	Bedrag 2018-2021
Alkmaar	2.481.434	2.559.083	2.830.283
Almere	2.633.726	2.763.897	2.960.476
Amersfoort	2.124.038	2.224.656	2.462.935
Amsterdam	11.424.138	11.770.147	12.883.738
Apeldoorn	2.561.156	2.641.901	2.919.346
Arnhem	5.422.968	5.087.318	4.154.036
Breda	6.055.034	5.484.788	4.301.117
Delft	1.584.016	1.610.492	1.737.777
Den Helder	918.863	913.920	909.492
Dordrecht	2.126.378	2.221.512	2.459.883
Ede	1.293.860	1.296.384	1.319.406
Eindhoven	3.188.699	3.324.510	3.676.048
Emmen	2.555.328	2.503.408	2.659.382
Enschede	3.572.441	3.614.785	3.894.600
Gouda	1.717.839	1.601.246	1.265.841
Groningen	4.476.418	4.184.879	4.076.541
Haarlem	3.254.358	3.344.777	3.598.232
Heerlen	1.407.781	1.462.100	1.619.462
Helmond	1.026.387	1.056.863	1.161.541
Hilversum	1.398.122	1.462.144	1.617.405
Leeuwarden	4.172.171	3.827.264	3.849.070
Leiden	4.057.210	3.877.685	3.286.047
Maastricht	2.523.779	2.453.311	2.177.771
Nijmegen	2.707.167	2.835.395	3.053.596
Nissewaard	1.437.499	1.498.220	1.658.336
Rotterdam	9.261.785	9.382.559	10.238.901
's-Gravenhage	7.612.025	7.929.209	8.752.905
's-Hertogenbosch	3.304.388	3.351.186	3.474.895
Tilburg	4.535.579	4.289.904	3.252.749
Utrecht	6.034.629	6.031.325	6.540.452
Venlo	2.399.228	2.492.336	2.760.052
Vlaardingen	1.361.925	1.445.080	1.600.226
Vlissingen	2.083.411	2.144.526	2.273.425
Zaanstad	1.945.427	2.044.100	2.262.533
Zwolle	3.616.794	3.545.091	3.292.500
Totaal	118.276.000	118.276.000	120.981.000

Bijlage 4.2-11 Decentralisatie-uitkering Basisregistratie Grootchalige Topografie

Decentralisatie-uitkering Basisregistratie Grootchalige Topografie			
Gemeente	Bedrag 2017	Bedrag 2018	Bedrag 2019
Barendrecht	14.800	9.900	4.900
Brielle	3.800	2.500	1.300
Capelle aan den IJssel	12.500	8.400	4.200
Dordrecht	46.700	31.100	15.500
Hellevoetsluis	8.800	5.900	3.000
Maassluis	11.400	7.600	3.800
Nissewaard	19.400	12.900	6.500
Ridderkerk	5.100	3.400	1.700
Rijswijk	16.700	11.100	5.500
Rotterdam	352.800	235.300	117.500
's-Gravenhage	113.700	75.900	37.900
Vlaardingen	12.800	8.500	4.300
Wassenaar	4.900	3.200	1.700
Westvoorne	3.700	2.400	1.200
Zwijndrecht	5.900	3.900	2.000
Totaal	633.000	422.000	211.000

Bijlage 4.2-12 Decentralisatie-uitkering Erfgoed en ruimte

Decentralisatie-uitkering Erfgoed en ruimte	
Gemeente	Bedrag 2016
Amsterdam	125.500
Gouda	48.000
Maastricht	14.500
Purmerend	21.500
Rotterdam	108.900
Sudwest Fryslan	35.000
Veere	15.000
Totaal	368.400

Bijlage 4.2-13 Decentralisatie-uitkering Projectstimuleringsregeling Interreg V

Decentralisatie-uitkering Projectstimuleringsregeling Interreg V	
Gemeente	Bedrag 2016
Achtkarspelen	23.750
Dordrecht	23.750
Eijsden-Margraten	23.750
Groningen	23.750
Middelburg	23.750
Nijmegen	23.750
Roermond	23.750
Rotterdam	23.750
's-Hertogenbosch	23.750
Veere	23.750
Zwolle	23.750
Totaal	261.250

Bijlage 4.2-15 Decentralisatie-uitkering Kracht on Tour

Decentralisatie-uitkering Kracht on Tour	
Gemeente	Bedrag 2016
Alkmaar	20.661
Amsterdam	25.000
Emmen	25.000
Enschede	25.000
's-Gravenhage	20.661
Tilburg	20.250
Totaal	136.572

Bijlage 4.2-19 Decentralisatie-uitkering Pilot weerbaar opvoeden

Decentralisatie-uitkering Pilot weerbaar opvoeden	
Gemeente	Bedrag 2016
Culemborg	13.425
Delft	11.016
Maastricht	5.000
Nijmegen	7.704
Roosendaal	17.200
Totaal	54.345

Bijlage 4.2.1 Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang

Decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang				
Gemeente	Bedrag 2014	Bedrag 2015	Bedrag 2016	Bedrag 2017 en verder
Alkmaar	2.834.724	3.027.121	3.397.487	3.401.392
Almelo	2.449.181	3.075.939	3.163.614	3.166.983
Almere	5.868.359	8.872.173	8.347.295	8.355.425
Amersfoort	4.560.580	5.426.214	5.739.948	5.746.239
Amsterdam	44.220.224	66.839.916	62.465.949	62.526.209
Apeldoorn	3.543.835	4.749.078	4.293.837	4.297.815
Arnhem	6.555.869	8.175.900	8.514.885	8.524.070
Assen	3.674.697	4.787.155	4.833.568	4.838.624
Bergen op Zoom	2.515.790	2.696.713	3.025.000	3.028.481
Breda	5.098.705	5.805.422	6.324.279	6.331.379
Delft	2.307.561	2.321.543	2.500.000	2.502.781
Den Helder	1.545.788	1.722.296	1.893.274	1.895.413
Deventer	2.858.843	4.238.332	4.034.332	4.038.310
Doetinchem	2.969.048	4.058.924	4.018.925	4.023.052
Dordrecht	4.957.958	6.312.729	6.172.300	5.778.259
Ede	1.739.171	2.127.095	2.248.990	2.251.448
Eindhoven	10.763.765	10.511.144	11.226.942	11.239.332
Emmen	2.184.956	3.796.190	3.347.582	3.350.583
Enschede	6.789.480	9.950.516	9.484.870	9.494.220
Gouda	1.558.175	2.131.527	2.082.477	2.084.589
Groningen	13.489.483	18.634.247	18.378.964	18.397.749
Haarlem	6.465.922	7.175.110	7.896.233	7.905.170
Heerlen	5.136.765	5.791.700	6.207.157	6.213.999
Helmond	2.239.689	3.463.732	3.232.031	3.235.141
Hilversum	1.993.067	2.515.922	2.551.060	2.553.779
Hoorn	1.985.657	2.123.584	2.395.457	2.398.226
Leeuwarden	12.197.388	16.378.237	15.033.073	15.047.990
Leiden	5.366.715	8.611.084	7.860.937	7.868.325
Maastricht	5.680.524	6.003.086	6.750.401	6.758.163
Nijmegen	7.769.762	10.192.333	10.255.680	10.266.385
Nissewaard		2.276.355	2.555.818	2.558.762
Oss	3.506.640	3.787.081	4.209.920	4.214.720
Purmerend	1.286.927	1.339.076	1.505.250	1.507.003
Rotterdam	35.927.487	39.770.020	42.254.644	42.301.065
's-Gravenhage	22.315.344	29.082.124	30.030.967	30.063.140
's-Hertogenbosch	3.902.583	4.357.588	4.826.399	4.831.886
Spijkenisse	2.138.246			
Tilburg	7.080.720	7.900.218	8.145.383	8.154.093
Utrecht	18.592.423	24.371.787	23.659.381	23.683.239
Venlo	6.792.311	7.768.526	8.392.726	8.402.092
Vlaardingen	1.952.712	2.154.557	2.396.930	2.399.678
Vlissingen	4.099.655	8.114.210	6.794.293	6.799.972
Zaanstad	2.316.284	2.425.847	2.608.898	2.611.801
Zwolle	7.584.985	10.194.996	10.000.188	10.010.366
Totaal	298.818.000	385.057.346	385.057.346	385.057.346

Bijlage 5.6.1 Redelijk peil 2017

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de riolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Totaal WOZ-waarde woningen 2016	[1]
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2016	[2]
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2016	[3]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2016	[4]
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2016	[5]
Totaal onderdekking riolering 2016	[6]
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riol 2016	[7=4-5-6]
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentag e van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2016	[8=(7/(1+2+3)*100]
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2017	[9=8*1,20]

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2017 vastgesteld op **0,1927**.

Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentag e wordt gebruik gemaakt van de gegevens van de Monitor inkomsten uit lokale heffingen. Voor de WOZ-waarden worden de gegevens gebruikt van het CBS die ook voor het gemeentefonds gehanteerd worden. Artikel 12-gemeenten moeten gedurende de hele looptijd van de aanvraag èn van de toekenning van de aanvullende uitkering blijven voldoen aan het jaarlijks in deze circulaire vastgestelde redelijk peil van de eigen inkomsten. Voor de huidige artikel 12-gemeenten kan hier door een bijzonder voorschrift van worden afgeweken.

Uit vragen van gemeenten is in het verleden gebleken dat niet geheel duidelijk is op welke wijze het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 van de eigen gemeente moet worden berekend. De berekening, zoals die hierboven is opgenomen, is niet bestemd voor gemeenten om het gemiddelde OZB-tarief in de eigen gemeente te berekenen, maar geeft inzicht in de wijze waarop het normtarief OZB voor de toelating tot artikel 12 door het ministerie van BZK wordt berekend.

Daarom is in de handleiding artikel 12 de volgende passage opgenomen:

Berekening gemiddelde OZB-tarief in een gemeente

Het gewogen gemiddelde OZB-tarief ofwel het percentage voor de toelating tot artikel 12 moet op de volgende wijze worden berekend:

$$(PEW \times WW + PGNW \times WNWG + PENW \times WNWE) / (WW + WNWG + WNWE)$$

waarbij:

PEW = OZB-percentag e eigenaar woning;

PGNW = OZB-percentag e gebruiker niet-woning;

PENW = OZB-percentag e eigenaar niet-woning;

WW = waarde woningen;

WNWG = waarde niet-woningen gebruikers;

WNWE = waarde niet-woningen eigenaren.

Indien de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat bij de riolering én de reiniging sprake is van 100% lastendekkendheid. Een eventuele onderdekking bij de reiniging en/of riolering moet worden gecompenseerd door een daarmee overeenkomende verhoging van het (gemiddelde) percentage WOZ-waarde.

Voor de berekening van het gemiddelde OZB-percentag e bij de toelating tot artikel 12 wordt uitgegaan van de WOZ-gegevens per 1 januari van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft en de OZB-percentages van het jaar waarop de aanvraag betrekking heeft.

Riool- en afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Voor de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet er sprake zijn van tarieven die resulteren in 100% lastendekkendheid.

Dit uitgangspunt volstaat bij de beoordeling van de hoogte van deze heffingen of zij voldoen aan het redelijke peil. Van een minimumtarief per aansluiting is in dit verband dan ook geen sprake meer. Een eventuele onderdekking op de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB boven de 120%.

Deze brochure is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
B&F/Bekostiging Binnenlands Bestuur
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

© Mei 2016 | 92549